

SAUDA KONTROLLUTVALG**MØTEINNKALLING**

Dato: torsdag 4. november 2021
Tid: kl. 14.00
Sted: Folkets hus

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf. 959 86 977 eller på e-post: **post@kontrollutvalgene.no**

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som mulig. Varamedlemmer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i medhold av off.l.*, sendes bare internt.

Sakskartet legges ut på kommunens nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Rådmann er invitert i sak 21 og 22

Saksliste:

20/21 Godkjenning av protokoll 09.09.21

21/21 Orientering om medarbeidersamtaler v/rådmannen

22/21 Oppfølging av forenklet etterlevelseskontroll for regnskapsåret 2020

23/21 Valg av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt

24/21 Forslag til møteplan for 2022

25/21 Referat- og orienteringssaker 04.11.21

Eventuelt

Sauda/Aksdal, 28.10.21

Odd Magne Lønseth (sign.)
Kontrollutvalgsleder

Odd Gunnar Høie
Utvalgssekretær

Kopi: Ordfører (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (er invitert)
Varamedlem (til orientering)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	04.11.21	20/21

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 09.09.21

Sekretariatets forslag til vedtak:

Protokollen fra møte i Sauda kontrollutvalg 09.09.21 godkjennes.

Saksvedlegg: Protokoll fra møte i kontrollutvalget 09.09.21

Saksorientering:

Vedlagt følger utkast til protokoll fra kontrollutvalgets møte 09.09.21 til godkjenning.

Protokollen er gjennomlest og godkjent av leder i etterkant av møtet og oversendt administrasjonen og kommunestyret til orientering. Det er ikke framkommet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen fra forrige møte godkjennes formelt i dette møtet, og utvalgsleder eller evt. møteleder vil så signere protokollen.

Aksdal, 28.10.21

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

SAUDA KONTROLLUTVALG**PROTOKOLL**

Torsdag **9. september 2021** ble det avholdt møte i Sauda kontrollutvalg under ledelse av utvalgets leder Odd Magne Lønseth.

MØTESTED:	Folkets hus
MØTESTART/-SLUTT:	kl. 14.00 – kl. 16.35
MØTENDE MEDLEMMER:	Odd Magne Lønseth (Ap), Ola M. Birkeland (Sp), Øyvind Djuv (H) og Anne-Brit Veastad Opheim (Ap)
FORFALL:	Lillian Nordengen (Sp) og 1., 2., og 3. vara
MØTENDE VARAMEDLEMER:	4. vara Jon L. Grindheim (Sp)
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Seniorrådgiver Odd Gunnar Høie, Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA REVISJONEN MØTTE:	Oppdragsansvarlig revisor Tore Kristensen og revisor Deanne Kvammen – Rogaland Revisjon IKS. Regnskapsrevisor Willy Hauge, forvaltningsrevisor Maria Halvorsen og Sindre Rødne Dueland – KPMG AS, på Teams i sak 13 og 14
FRA ADMINISTRASJONEN MØTTE:	Kommunalsjef næring og samfunn Eirik Daniel Fatnes t.o.m. sak 14
ANDRE SOM MØTTE:	Ingen
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKSLISTE:	Ingen

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:**SAK 11/21 GODKJENNING AV PROTOKOLL 06.05.21****Sekretariatets innstilling:**

Protokollen fra møte i Sauda kontrollutvalg 06.05.21 godkjennes

Behandling i kontrollutvalget 09.09.21:

Utvalget hadde ingen merknader til protokollen.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 09.09.21:

Protokollen fra møte i Sauda kontrollutvalg 06.05.21 godkjennes.

SAK 12/21 ORIENTERING OM «FOR SAUDA KF» V/KOMMUNALSJEF NÆRING OG SAMFUNN

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg tar kommunalsjefens gjennomgang om «For Sauda KF» til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 09.09.21:

Kommunalsjef Fatnes orienterte og viste en presentasjon. Han gjorde rede for utfordringsbilde med blant annet nedgang i folketall og arbeidsplasser. Sauda har vært en regional omstillingskommune siden 2013. «For Sauda KF» har sitt mandat i kommunens strategiske næringsplan og skal jobbe med næringsutvikling. Selskapet jobber aktivt med å få på plass flere større industriprosjekter, slik som datasenter i Hellandsbygd, akvakultur i Saudafjorden, hydrogen og grønn ammoniakk i Sauda.

Medlemmene fikk svar på spørsmål om blant annet lønnsomhet, støyproblematikk og tidshorisont for de ulike prosjektene.

Leder takket for en god og interessant orientering.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 09.09.21:

Sauda kontrollutvalg tar kommunalsjefens gjennomgang om «For Sauda KF» til orientering.

SAK 13/21 FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL FOR REGNSKAPSÅRET 2020 – REVISORS ATTESTASJON

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg tar vedlagte attestasjonsuttalelse, datert 26.08.21 fra KPMG AS om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen for 2020 til orientering.

Sauda kontrollutvalg ber rådmannen gi en tilbakemelding til utvalget om oppfølging av revisors brev nr. 4 til første møte i 2022.

Behandling i kontrollutvalget 09.09.21:

Tidligere oppdragsansvarlig revisor Willy Hauge deltok på Teams. Han orienterte kort om revisjonen av selvkostområdet og brevet til administrasjonen. Utvalget sluttet seg forslaget om å be om en tilbakemelding fra rådmannen til første møte på nyåret.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 09.09.21:

Sauda kontrollutvalg tar vedlagte attestasjonsuttalelse, datert 26.08.21 fra KPMG AS om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen for 2020 til orientering.

Sauda kontrollutvalg ber rådmannen gi en tilbakemelding til utvalget om oppfølging av revisors brev nr. 4 til første møte i 2022.

SAK 14/21 FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT - «PERSONAL- POLITIKK OG ANSETTELSE»

Sekretariatets innstilling:

1. Sauta kommunestyre tar den framlagte forvaltningsrevisjonsrapporten om «Personalpolitikk og ansettelser» til orientering.
2. Rapporten oversendes rådmannen for videre oppfølging av rapportens 7 anbefalinger.
3. Rådmannen gir tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalget om oppfølging av kommunestyrets vedtak innen ca. 6 måneder.

Behandling i kontrollutvalget 09.09.21:

Forvaltningsrevisorene Maria Halvorsen og Sindre Rødne Dueland fra KPMG AS deltok på Teams og presenterte rapporten. De gjorde rede for formål, problemstillinger og metode. Det var blant annet gjennomført 13 intervju og foretatt 10 stikkprøvekontroller av ulike saker. Revisor gjorde rede for sine vurderinger og de syv anbefalingene de hadde foreslått.

Medlemmene fikk svar på spørsmål om blant annet opplæring av ledere, forbigåelser, habilitet og interne rutiner.

Leder takket for en god og interessant rapport.

Øyvind Djuv (H) kommenterte rapporten og han var svært kritisk til deler av den. Han mente den var mangelfull. Leder påpekte at forvaltningsrevisor hadde svart på problemstillingene som utvalget hadde vedtatt.

Ved votering leverte Djuv et brev stilet til kommunestyret, med følgende protokolltilførsel:

Protokolltilførsel

*Rapporten tar ikke opp spørsmål om omplassering, evt. avskjed av tilsette.
Ved spørsmål til Rådmann, fikk eg ingen avklaring.*

*Eg kan difor ikke stilla meg bak rapporten, og ber om å bli løyst frå vervet i
Kontrollutvalget.*

Brevet/protokolltilførselen blir oversendt til kommunestyret.

Med fire mot en stemme (Djuv) ble følgende vedtatt i kontrollutvalget 09.09.21 og innstilling til kommunestyret:

1. Sauta kommunestyre tar den framlagte forvaltningsrevisjonsrapporten om «Personalpolitikk og ansettelser» til orientering.
2. Rapporten oversendes rådmannen for videre oppfølging av rapportens 7 anbefalinger.
3. Rådmannen gir tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalget om oppfølging av kommunestyrets vedtak innen ca. 6 måneder.

SAK 15/21 ROGALAND REVISJON IKS OM REVISORS ROLLE OG ANSVARSOMRÅDE

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg tar informasjon fra Rogaland Revisjon IKS om revisors rolle og ansvarsområde til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 09.09.21:

Revisor Tore Kristensen viste til utsendt engasjementsbrev. Utvalget hadde ingen merknader.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 09.09.21:

Sauda kontrollutvalg tar informasjon fra Rogaland Revisjon IKS om revisors rolle og ansvarsområde til orientering.

SAK 16/21 REVISORS UAVHENGIGHETSERKLÆRING FOR 2021

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg tar de framlagte uavhengighetserklæringene av 07.07.21 fra oppdragsansvarlig revisor Tore Kristensen og Silje Nygård, Rogaland Revisjon IKS til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 09.09.21:

Revisor Tore Kristensen viste til vedlagte erklæringer. Utvalget hadde ingen merknader.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 09.09.21:

Sauda kontrollutvalg tar de framlagte uavhengighetserklæringene av 07.07.21 fra oppdragsansvarlig revisor Tore Kristensen og Silje Nygård, Rogaland Revisjon IKS til orientering.

SAK 17/21 ORIENTERING OM REVISJONSSTRATEGI FOR REVISJONSÅRET 2021

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg tar Rogaland Revisjons revisjonsstrategi for revisjonsåret 2021 og revisors gjennomgang om interimsrevisjonen så langt i 2021 til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 09.09.21:

Oppdragsansvarlig revisor Tore Kristensen orienterte og viste en presentasjon. Han gjorde rede for lovgrunnlag, utvalgets tilsyns- og kontrolloppgaver, regelverk, revisjonssyklus. Han orienterte om rammebetingelser, nøkkeltall, tjenestetilbudet og kvalitet på tjenestene til kommunen. Videre ble det gjort rede for risikovurderinger, angrepsvinkel for revisjonen og hva som vil bli vektlagt i 2021. Han redegjorde også for planlegging og gjennomføring av forenklet etterlevelseskontroll.

Medlemmene fikk svar på spørsmål om blant annet om revisor gir råd om låneopptak i forhold til renter, revisjon av koronatilskudd og oppfølging av anmerkninger fra revisjonen.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 09.09.21:

Sauda kontrollutvalg tar Rogaland Revisjons revisjonsstrategi for revisjonsåret 2021 og revisors gjennomgang om interimsrevisjonen så langt i 2021 til orientering.

SAK 18/21 BUDSJETTFORSLAG 2022 – KONTROLLARBEIDET I KOMMUNEN

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg foreslår et samlet budsjett for kontrollarbeidet i Sauda kommune for budsjettåret 2022 med en totalramme på **kr 1 076 000 eks. mva.** fordelt følgende:

Kontrollutvalgets utgifter	kr	86 000
Sekretariatstjenester (HKS IKS)	kr	195 000
Revisjonstjenester (RR IKS)	kr	795 000

Behandling i kontrollutvalget 09.09.21 og innstilling til kommunestyret:

Utvalget hadde ingen merknader og sluttet seg til forslaget slik det var fremlagt.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 09.09.21:

*Sauda kontrollutvalg foreslår et samlet budsjett for kontrollarbeidet i Sauda kommune for budsjettåret 2022 med en totalramme på **kr 1 076 000 eks. mva.** fordelt følgende:*

<i>Kontrollutvalgets utgifter</i>	<i>kr</i>	<i>86 000</i>
<i>Sekretariatstjenester (HKS IKS)</i>	<i>kr</i>	<i>195 000</i>
<i>Revisjonstjenester (RR IKS)</i>	<i>kr</i>	<i>795 000</i>

SAK 19/21 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 09.09.21

- 16. Statusrapport pr. september 2021
- 17. Kst. vedtak 16.06.21, sak 42/21 – Årsmelding for kontrollutvalget 2020
- 18. Kst. vedtak 16.06.21, sak 41 – godkjenning av avtaler med Rogaland Revisjon IKS
- 19. Krisesenter Vest IKS – protokoll fra representantskapsmøte 11.06.21
- 20. FKT-medlemsinformasjon juni 2021

Behandling i kontrollutvalget 09.09.21:

Utvalgssekretæren gjorde kort rede for referatsakene. Utvalget hadde ingen merknader.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 09.09.21:

Referatsakene 16 – 20 blir tatt til orientering.

EVENTUELT

Ingen saker ble meldt eller tatt opp.

Neste møte: torsdag 04.11.21 – kl. 14.00

Foreløpige saker: orientering fra rådmannen om medarbeidersamtaler, valg av nytt prosjekt, møteplan for 2022.

Sauda/Aksdal, 09.09.21

Odd Magne Lønseth
Leder

Odd Gunnar Høie
Kontrollutvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	04.11.21	21/21
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

ORIENTERING OM MEDARBEIDERSAMTALER V/RÅDMANNEN

Sekretariatets forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg tar rådmannens gjennomgang om medarbeidersamtaler til orientering.

Saksorientering

Kontrollutvalget vedtok i møtet 06.05.21, sak 09/21 å invitere kommunale ledere for å orientere om sitt arbeids- og ansvarsområde etter en plan. Planen ble oversendt rådmannen 11.05.21. Det fremgikk i brevet at tidspunktene kunne endres/byttes for de inviterte.

I planen var følgende satt opp:

Sauda kontrollutvalg vedtar følgende plan for orienteringer fra administrasjonen eller selskaper:

09.09.21 «For Sauda KF» v/kommunalsjef næring og samfunn Eirik Daniel Fatnes
04.11.21 rådmannen, med tema medarbeidersamtaler

Tidsrammen settes til 30-40 min. inklusiv spørsmål.

Sekretariatet gis fullmakt til å invitere i en annen rekkefølge enn listen dersom den/de som inviteres ikke har anledning til å stille i det aktuelle møtet.

Tidsrammen ble satt til ca. 30-40 min. inklusiv spørsmål. Orienteringen er tenkt å gjøre utvalget bedre kjent med driften og de utfordringer kommunen har.

Aksdal, 28.10.21

Odd Gunnar Høie
 Seniorrådgiver/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	04.11.21	22/21
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

OPPFØLGING AV FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL FOR REGNSKAPSÅRET 2020

Sekretariatets forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg tar rådmannens tilbakemelding av 27.09.21 på oppfølgingen av forenklet etterlevelseskontroll for regnskapsåret 2020 til orientering.

Vedlegg: Svar til kontrollutvalget på sak 13/21, datert 27.09.21
Forenklet etterlevelseskontroll 2020 – brev til ledelsen nr. 4, datert 26.08.21

Saksorientering

Sauda kontrollutvalg gjorde følgende enstemmig vedtak i møtet 09.09.21, sak 13/21:

Sauda kontrollutvalg tar vedlagte attestasjonsuttalelse, datert 26.08.21 fra KPMG AS om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen for 2020 til orientering.

Sauda kontrollutvalg ber rådmannen gi en tilbakemelding til utvalget om oppfølging av revisors brev nr. 4 til første møte i 2022.

Bakgrunn

I henhold til kommunelovens § 23-2 skal kontrollutvalget bl.a. påse «....at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak....».

Videre står det i kommuneloven § 24-9 om kontroll med økonomiforvaltningen følgende:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til rådmannen, om resultatet av kontrollen.»

Revisor er derfor pålagt etter ny kommunelov å avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget hvert år. Dette blir beskrevet som enn ny oppgave for revisor, kalt «forenklet etterlevelseskontroll». Fra revisorhold har det vært ytret at dette har vært en del av deres rutiner også tidligere, men det nye for dem er at det skal skrives ut en egen attestasjon for denne kontrollen.

Uttalelsen for 2020

KPMG AS kom med sin uttalelse, datert 26.08.21, for Sauda kommune om perioden 01.01-31.12.20. Det er også utarbeidet et nummert brev nr. 4 til kontrollutvalget med kopi til rådmannen. Brevet er vedlagt saksframlegget.

Revisors konklusjon var at de i sin gjennomgang ikke har blitt oppmerksom på noe som gir grunn til å tro at Sauda kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd bestemmelsene om selvkost i selvkostforskriften i henhold til revisjonsforskriftene ovenfor.

Revisor har under «Andre forhold» kommentert to forhold.

«Detaljert gjennomgang viser at det for kostnadsfordelinger som i noen grad er basert på skjønn, så foreligger det ikke dokumentasjon som viser på hvilket grunnlag skjønnet er utøvd.

I noen tilfeller er det heller ikke oppgitt kilde for data som tas inn i modellen.

Bedre dokumentasjon av grunnlaget for skjønn og kilde for tallmateriale vil øke muligheten for å kontrollere slike poster i ettertid.

Gjennomgangen viser også at deler av opparbeidede selvkostfond er over 5 år. Kommunen er derfor i brudd med selvkostforskriftens § 8.»

I brev nr. 4 til ledelsen har revisor forklart noe nærmere hva som ligger i disse to forholdene.

Rådmannens tilbakemelding

Økonomisjef Kvernenes skriver i brev datert 27.09.21 følgende:

En viser til vedtak sak 13/21 vedrørende KPMG AS brev nr. 4, forenklet etterlevelseskontroll 2020 for selvkostområdet.

I brevet påpeker revisjonen at det ikke foreligger dokumentasjon som viser på hvilken grunn skjønnet for de indirekte kostnadene er utøvd på.

Sauda kommune bruker firma EnviDan AS som bistår oss i beregning av selvkost (for budsjett - gebyrregulativ) og etterberegning (kontroll på beregningen) når regnskapet avsluttes. Ved beregning av selvkost for budsjett 2022, 25. august 2021, tok Sauda kommune opp de forhold som er påpekt av revisjonen. Vi ble her enige om at vi skulle gjennomgå / få på plass den dokumentasjon som danne grunnlag for våre skjønn som gjelder de indirekte kostnader. Dette er planlagt i november 2021.

Når det gjelder fond, så har Sauda kommune vært svært påpasselig med at vi ikke skal ha fond over 5 år. Der er også en av årsakene til at vi regulerer gebyrene. Vi har pr i dag et fond som går utover 5 år, det er Fond for avløp. En av årsakene til dette har vært de store investeringene i renseanlegg. Her ligger vi litt «skjevt» i forhold til regnskap. Avskrivningskostnadene kommer ett år etter at anlegget er aktivert.

Sekretariatet sine kommentarer

I følge kommuneloven § 23-2 bokstav B og forskrift for kontroll og revisjon § 3, skal kontrollutvalget se til at regnskapsrevisor sine påpekinger blir rettet eller fulgt opp. Dette for å sikre at kontrollen får effekt og bidrar til forbedringer. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret.

Det er ikke opp til kontrollutvalget å fastsette hvordan administrasjonen skal følge opp påviste avvik/mangler i det konkrete tilfellet, da dette er rådmannen sitt ansvar.

Sekretariatet mener økonomisjefen i denne saken har gitt en grei tilbakemelding om igangsatte tiltak med nye rutiner og prosedyrer og mener utvalget kan ta tilbakemeldingen til orientering.

Det har vært praksis for at administrasjonen møter i utvalget og orienterer om oppfølgingen eller svarer på spørsmål, i tillegg til den skriftlige oversendelsen.

Aksdal, 28.10.21

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

Haugaland Kontrollutvalgssekretariat Iks
Postboks 57
5575 AKSDAL

Deres ref.	Vår ref./Saksbehandler	Arkivkode:	Dato:
	16/1179-176/21/12287/Roy-Ove Kvernenes	K1-033	27.09.2021

SVAR TIL KONTROLLUTVALGET PÅ SAK 13/21 – FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL FOR REGNSKAPSÅRET 2020

En viser til vedtak sak 13/21 vedrørende KPMG AS brev nr. 4, forenklet etterlevelsesk kontroll 2020 for selvkostområdet.

I brevet påpeker revisjonen at det ikke foreligger dokumentasjon som viser på hvilken grunn skjønnet for de indirekte kostnadene er utøvd på.

Sauda kommune bruker firma EnviDan AS som bistår oss i beregning av selvkost (for budsjett – gebyrregulativ) og etterberegning (kontroll på beregningen) når regnskapet avsluttes.

Ved beregning av selvkost for budsjett 2022, 25. august 2021, tok Sauda kommune opp de forhold som er påpekt av revisjonen.

Vi ble her enige om at vi skulle gjennomgå / få på plass den dokumentasjon som danne grunnlag for våre skjønn som gjelder de indirekte kostnader. Dette er planlagt i november 2021.

Når det gjelder fond, så har Sauda kommune vært svært påpasselig med at vi ikke skal ha fond over 5 år. Der er også en av årsakene til at vi regulerer gebyrene. Vi har per i dag et fond som går utover 5 år, det er Fond for avløp. En av årsakene til dette har vært de store investeringene i renseanlegg. Her ligger vi litt «skjevt» i forhold til regnskap. Avskrivningskostnadene kommer ett år etter at anlegget er aktivert.

Med hilsen
Sauda kommune

Roy-Ove Kvernenes
Økonomisjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur.

Kopi til:

Asbjørn Birkeland
Rune Kloster Tvedt

4200 SAUDA

KPMG AS
Sø 136
N-5417 Stord

Telephone +47 04063
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 26. 08. 21
Journalført: 21/295/ogk
Arkivkode: 216

Sauda kommune
Kontrollutvalget

Deres ref

Vår ref

Kopi: Rådmann

26. august 2021

Forenklet etterlevelseskontroll 2020 - Brev til ledelsen nr. 4

I forbindelse med innføring av ny kommunelov kom det en ny bestemmelse om forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen (kommunelovens § 24-9). Denne er nå gjennomført og vi har sett forhold vi ønsker å ta opp i form av nummerert brev.

Observasjon og anbefaling

Dokumentasjon av skjønn

Etter forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften) § 9 skal kommunen ha dokumentasjon av hvordan beregningen av samlet selvkost er gjort.

Vår kontroll viste at det for kostnadsfordelinger som i noen grad er basert på skjønn, så foreligger det ikke dokumentasjon som viser på hvilket grunnlag skjønnet er utøvd. I noen tilfeller er det heller ikke oppgitt kilde for data som tas inn i modellen. Bedre dokumentasjon av grunnlaget for skjønn og kilde for tallmateriale vil øke muligheten for å kontrollere slike poster i ettertid.

Vi anbefaler kommunen å etablere rutiner for dokumentasjon av grunnlag for skjønn i selvkostberegningene og å dokumentere kilde for alt tallgrunnlag som tas inn i modellene. Dette vil bedre muligheten for kontroll i ettertid.

Vi har ikke observert indikasjoner på at utøvd skjønn ikke har vært fornuftig, men bedre dokumentasjon av grunnlaget for utøvd skjønn kunne gitt grunnlag for å gjøre bedre vurderinger rundt hvorvidt utøvd skjønn har vært fornuftig.

Fond over 5 år

Etter forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften) § 8 skal overskudd som er avsatt til selvkostfondet tilbakeføres ved å finansiere et fremtidig underskudd senest i det femte året etter at overskuddet oppsto.

for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene avhenger av revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Sauda kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd bestemmelsene om selvkost i selvkostforskriften i henhold til våre revisjonskriterier ovenfor.

Andre forhold

Detaljert gjennomgang viser at det for kostnadsfordelinger som i noen grad er basert på skjønn, så foreligger det ikke dokumentasjon som viser på hvilket grunnlag skjønnnet er utøvd. I noen tilfeller er det heller ikke oppgitt kilde for data som tas inn i modellen. Bedre dokumentasjon av grunnlaget for skjønn og kilde for tallmateriale vil øke muligheten for å kontrollere slike poster i ettertid.

Gjennomgangen viser også at deler av opparbeidede selvkostfond er over 5 år. Kommunen er derfor i brudd med selvkostforskriftens § 8.

Begrensning i bruk

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påse ansvar med økonomiforvaltningen og til Sauda kommunes informasjon, og skal ikke brukes til noe annet formål.

Stord, 26. august 2021
KPMG AS

Willy Hauge
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	04.11.21	23/21
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

VALG AV NYTT FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg ber Rogaland Revisjon IKS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet til neste møte.

Bakgrunn:

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon skal kommunen jevnlig bli gjenstand for forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldende lover og regler. Kontrollutvalget bør i dette møtet ta stilling til hvilket prosjekt utvalget ønsker å sette i bestilling nå.

Saksorientering:

Prosjekt for gjennomføring av forvaltningsrevisjon skal bestilles med bakgrunn i vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for eierskapskontroll. Nye planer for perioden 2020-2024 ble vedtatt av kommunestyret 21.10.20, sak 104/20 etter innstilling fra kontrollutvalget.

Følgende prosjekter er prioritert i planen:

1. ~~Personalpolitikk og ansettelse~~ – rapport ble behandlet i møtet 09.09.21, sak 14/21
2. Innkjøp – kontraktsinngåelse/oppfølging
3. Oppfølging av politiske vedtak
4. Kompetanseutvikling
5. Økonomi – endring av rammevilkår

Følgende prosjekter er satt opp for eierskapskontroll (i uprioritert rekkefølge):

- Generell eierstyring
- Nærings- og samfunnsutviklingsselskap
- Sauda Bedriftskapital AS

Utkast til prosjektmandat vil bli utarbeidet av revisor og presentert i neste møte. Utvalget vil da kunne komme med eventuelle endringer i forslaget til prosjektmandat og gjøre den endelige bestillingen av prosjektet. Det budsjetteres med ca. 250 timer til forvaltningsrevisjon hvert år.

I forrige periode (2016-2020) ble følgende revisjonsprosjekt gjennomført:

Økonomistyring – våren 2017

Kvalitet/effektivitet innenfor pleie og omsorg - våren 2018

Kvalitet på opplæringen i skolene – våren 2019

Det vil være opp til utvalget å velge hvilket prosjekt det er ønskelig å sette i bestilling nå. Utvalget er delegert myndighet til å fravike planen dersom det er nødvendig.

Aksdal, 28.10.21

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	04.11.21	24/21

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

FORSLAG TIL MØTEPLAN FOR 2022

Sekretariatets forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg vedtar følgende møteplan for 2022:

torsdag: 24.02, 12.05, 15.09, 10.11 – kl. 14.00.

Sekretær kan i samråd med utvalgsleder endre møtedato ved behov.

Vedlegg: oversiktskalender for 2022

Saksorientering:

Sekretariatet har med utgangspunkt i tidligere års møter laget et forslag til møteplan for 2022. Det er som tidligere år lagt inn 4 møter, med fast møtedag på torsdager kl. 14.00.

Møtene er åpne for publikum og presse. Det er derfor viktig at møteplanen blir mest mulig korrekt. Sekretariatet foreslår følgende datoer og nevner aktuelle saker:

24. februar	- årsmelding
12. mai	- årsregnskap
15. septembe	- budsjett
10. november	- møteplan

I følge forskriften kan ikke formannskapet gjøre vedtak i regnskapssaken før innstillingen til kontrollutvalget foreligger. Dato for dette møtet vil derfor være avhengig av når det er planlagt behandling av årsmelding og regnskap i formannskapet.

Det er også mulig å ha ekstra møter hvis det skulle bli behov for det eller flytte møtedato.

Aksdal, 28.10.21

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

Kalender 2022 - *Saida*

Januar 2022 Uke Ma Ti On To Fr Lø SØ 52 1 2 1 3 4 5 6 7 8 9 2 10 11 12 13 14 15 16 3 17 18 19 20 21 22 23 4 24 25 26 27 28 29 30 5 31 2 ● 9 ○ 18 ○ 25 ○	Februar 2022 Uke Ma Ti On To Fr Lø SØ 5 1 2 3 4 5 6 6 7 8 9 10 11 12 13 7 14 15 16 17 18 19 20 8 21 22 23 24 25 26 27 9 28 1 ● 8 ○ 16 ○ 23 ○	Mars 2022 Uke Ma Ti On To Fr Lø SØ 9 1 2 3 4 5 6 10 7 8 9 10 11 12 13 11 14 15 16 17 18 19 20 12 21 22 23 24 25 26 27 13 28 29 30 31 2 ● 10 ○ 18 ○ 25 ○
April 2022 Uke Ma Ti On To Fr Lø SØ 13 1 2 3 14 4 5 6 7 8 9 10 15 11 12 13 14 15 16 17 16 18 19 20 21 22 23 24 17 25 26 27 28 29 30 1 ● 9 ○ 16 ○ 23 ○ 30 ●	Mai 2022 Uke Ma Ti On To Fr Lø SØ 17 1 18 2 3 4 5 6 7 8 19 9 10 11 12 13 14 15 20 16 17 18 19 20 21 22 21 23 24 25 26 27 28 29 22 30 31 9 ○ 16 ○ 22 ○ 30 ●	Juni 2022 Uke Ma Ti On To Fr Lø SØ 22 1 2 3 4 5 23 6 7 8 9 10 11 12 24 13 14 15 16 17 18 19 25 20 21 22 23 24 25 26 26 27 28 29 30 7 ○ 14 ○ 21 ○ 29 ●
Juli 2022 Uke Ma Ti On To Fr Lø SØ 26 1 2 3 27 4 5 6 7 8 9 10 28 11 12 13 14 15 16 17 29 18 19 20 21 22 23 24 30 25 26 27 28 29 30 31 7 ○ 13 ○ 20 ○ 28 ●	August 2022 Uke Ma Ti On To Fr Lø SØ 31 1 2 3 4 5 6 7 32 8 9 10 11 12 13 14 33 15 16 17 18 19 20 21 34 22 23 24 25 26 27 28 35 29 30 31 5 ○ 12 ○ 19 ○ 27 ●	September 2022 Uke Ma Ti On To Fr Lø SØ 35 1 2 3 4 36 5 6 7 8 9 10 11 37 12 13 14 15 16 17 18 38 19 20 21 22 23 24 25 39 26 27 28 29 30 3 ○ 10 ○ 17 ○ 25 ●
Oktober 2022 Uke Ma Ti On To Fr Lø SØ 39 1 2 40 3 4 5 6 7 8 9 41 10 11 12 13 14 15 16 42 17 18 19 20 21 22 23 43 24 25 26 27 28 29 30 44 31 3 ○ 9 ○ 17 ○ 25 ●	November 2022 Uke Ma Ti On To Fr Lø SØ 44 1 2 3 4 5 6 45 7 8 9 10 11 12 13 46 14 15 16 17 18 19 20 47 21 22 23 24 25 26 27 48 28 29 30 1 ○ 8 ○ 16 ○ 23 ● 30 ○	Desember 2022 Uke Ma Ti On To Fr Lø SØ 48 1 2 3 4 49 5 6 7 8 9 10 11 50 12 13 14 15 16 17 18 51 19 20 21 22 23 24 25 52 26 27 28 29 30 31 8 ○ 16 ○ 23 ● 30 ○
 1. jan Nyttårsdag 21. jan Prinsesse Ingrid Alexandra, 18 år 6. feb Samefolkets dag 13. feb Morsdag 14. feb St. Valentines dag 21. feb Kong Harald, 85 år 27. feb Fastelavn 27. mar Sommertid start 10. apr Palmesøndag 14. apr Skjærtorsdag 15. apr Langfredag	 17. apr 1. påskedag 18. apr 2. påskedag 1. mai Off. høgtidsdag 8. mai Frigjøringsdag 1945 17. mai Grunnlovsdag 1814 26. mai Kr. Himmelfartsdag 5. jun 1. pinsedag 6. jun 2. pinsedag 7. jun Unionsoppløsning 1905 23. jun Jonsokaften 4. jul Dronning Sonja, 85 år 20. jul Kronprins Haakon, 49 år	 29. jul Olsokdagen 19. aug Kronprinsesse Mette-Marit, 49 år 30. okt Sommertid slutt 31. okt Halloween 6. nov Allehelgensdag 13. nov Farsdag 27. nov 1. søndag i advent 13. des Luciadagen 25. des 1. juledag 26. des 2. juledag

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	04.11.21	25/21

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 04.11.21

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Referatsakene 21 – 25 blir tatt til orientering.

Saksvedlegg:

- 21. Statusrapport pr. november 2021
- 22. Kst. vedtak 20.10.21, sak 65/21 – revisjonsrapport om personalpolitikk og ansettelser
- 23. Evaluering av vertskommunesamarbeid om barnevern og PPT – rapport utarbeidet av Telemarksforskning i 2021
- 24. Invitasjon – Konferanse for kontrollutvalgene i Rogaland 02.12.21 i Sandnes
- 25. FKT-medlemsinformasjon september 2021

Saksorientering:

Sakene blir lagt frem for kontrollutvalget til orientering.

Aksdal, 28.10.21

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

Saker fra bestilling til behandling i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
Nytt prosjekt	Høsten 2021				
Andre saker					

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet av KST	Planlagt oppfølging	Merknader
Personalpolitikk og ansettelses	11.02.21	09.09.21	20.10.21	Mai 2022	220 timer
Andre saker					
Forenklet etterlevelseskontroll		09.09.21		04.11.21	

Avslutta prosjekter

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet av KST	Fulgt opp KU/KST	Merknader
Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	21.11.19	10.09.20	21.10.20		
Risiko- og vesentlighetsvurderinger	21.11.19	10.09.20	21.10.20		
Kvalitet på opplæringa i skulen	12.11.18	06.05.19	19.06.19	10.09.20/ 21.10.20	Avsluttet
Kvalitet/effektivitet i pleie og omsorg	13.11.17	07.05.18	19.09.18	06.05.19/ 19.06.19	Avsluttet
Økonomistyring	14.11.16	15.05.17	21.06.17	12.11.18/ 12.12.18	Avsluttet
Internkontroll	23.02.15	07.09.15	10.02.16	12.09.16/ 19.10.16	Avsluttet
Teknisk eining	05.05.14	23.02.15	22.04.15	01.02.16	Avsluttet

Orienteringer

Tema	Bestilt	Møtedato
Orientering fra rådmannen	13.02.20	14.05.20
Orientering om oppvekst og kultur	13.02.20	10.09.20
Orientering om helse og omsorg	13.02.20	19.11.20
Orientering om næring og samfunn	13.02.20	11.02.21
Orientering om «For Sauda KF»	06.05.21	09.09.21
Orientering fra rådmannen om medarbeidersamtaler	06.05.21	04.11.21

Sauda kommune

Haugaland Kontrollutvalgssekretariat Iks
Postboks 57
5575 AKSDAL

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS

Mottatt dato: 21.10.21

Journalført: 211378/09L

Arkivkode: 216

<u>Dato</u>	<u>Saksbehandler</u>	<u>Vår ref.</u>	<u>Deres ref.</u>
21.10.2021	Solfrid Løvbrekke Handeland	16/1179 - 178	

Vedtak i kommunestyresak 065/21 - forvaltningsrevisjonsrapport om personalpolitikk og ansettelser

Kommunestyret - 065/2021:

Det er gjort følgende vedtak i saken:

1. Sauda kommestyre tar den framlagte forvaltningsrapporten om «Personalpolitikk og ansettelser» til orientering.
2. Rapporten oversendes rådmannen for videre oppfølging av rapportens 7 anbefalinger.
3. Rådmannen gir tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalget om oppfølging av kommunestyrets vedtak innen ca 6 måneder.

Enstemmig vedtatt.

Vennlig hilsen
Solfrid Løvbrekke Handeland
politisk sekretær/konsulent

Andre mottakere:

Haugaland Kontrollutvalgssekretariat Iks, Odd Gunnar Høie

Evaluering av vertskommunesamarbeid om barnevern og PPT

Sauda og Suldal kommuner

BENT ASLAK BRANDTZÆG

TF-rapport nr. 561

2021

Tittel: Evaluering av vertskommunesamarbeid om barnevern og PPT
Undertittel: Sauda og Suldal kommuner
TF-rapport nr: 561
Forfatter(e): Bent Aslak Brandtzæg
Dato: 01.02.2020
ISBN: 978-82-336-0367-0
ISSN: 2703-7894
Pris: 160 (Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforskning.no)
Framsidedfoto: Telemarksforskning
Prosjekt: Evaluering av vertskommunesamarbeid mellom Suldal og Sauda
Prosjektnr.: 20201050
Prosjektleder: Bent Aslak Brandtzæg
Oppdragsgiver(e): Sauda kommune

Spørsmål om denne rapporten kan rettes til:

Telemarksforskning
 Postboks 4
 3833 Bø i Telemark
 Tlf: +47 35 06 15 00
www.telemarksforskning.no

Resymé:

Rapporten omfatter en evaluering av vertskommunesamarbeidene om barnevern og PPT mellom Sauda og Suldal kommuner. Begge samarbeidene ble etablert i 2017.

Bent Aslak Brandtzæg er utdannet geograf fra Universitetet i Bergen. Brandtzæg er ansatt som seniorforsker og har jobbet ved Telemarksforskning siden 1995. Brandtzægs faglige hovedfokus ligger innenfor kommunalforskning, interkommunalt samarbeid, innovasjon og utvikling. Han har gjennomført en rekke utredninger og evaluering for oppdragsgivere på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

Forord

Telemarksforsking har på oppdrag fra Sauda og Suldal kommuner gjennomført en evaluering av vertskommunesamarbeidene mellom kommunene om barnevern og PPT. Sauda er vertskommune for barnevern og Suldal er vertskommune for PPT. Evalueringen er gjennomført i perioden oktober 2020 – januar 2021.

Ved Telemarksforsking har Bent Aslak Brandtzæg vært prosjektleder og stått for det vesentligste av arbeidet. Audun Thorstensen har bistått med sammenstilling av tall og statistikk fra SSB og KOSTRA.

Oppdragsgivers prosjektansvarlige har vært Aina Olene Tveit i Sauda. Ellers har barnevernleder Hege Michalsen og PPT-leder Linda Skaar bistått med hjelp i den praktiske gjennomføringen. Vi vil takke for et godt samarbeid i forbindelse med gjennomføring av evalueringen. Vi vil også benytte anledning til å takke de som har stilt opp på intervju og bidratt med annen informasjon.

Bø, 10.2.2021

Bent Aslak Brandtzæg

Prosjektleder

Innhold

Sammendrag.....	9
Vertskommunesamarbeidet om barnevern.....	9
Vertskommunesamarbeidet om PPT.....	11
1. Innledning.....	15
1.1 Bakgrunn og formål.....	15
1.2 Kunnskapsstatus	15
1.2.1 Samarbeidsbehov.....	15
1.2.2 Erfaringer med interkommunale barnevern og PPT.....	16
1.3 Sentrale samarbeidsulempen og -fordeler	19
2. Konkretisering av problemstillinger	20
2.1 Formål og oppgaver	20
2.2 Etablerings- og oppstartsfasen	20
2.3 Organisering og styring	21
2.4 Bemanning, kompetanse og rekruttering	21
2.5 Utvikling av tjenestene	22
2.6 Samarbeid med andre instanser	22
2.7 Økonomi og kostnadsfordeling.....	22
3. Metoder og gjennomføring.....	24
3.1 Datainnsamling.....	24
3.2 Leserveiledning.....	25
4. Erfaringer med samarbeid om barnevern.....	26
4.1 Utredning av samarbeid.....	26
4.2 Formål med samarbeidet.....	26
4.3 Etablerings- og oppstartsfasen	27
4.4 Organisering og styring	28

4.4.1	Overordna koordinering	28
4.4.2	Teamorganisering	28
4.4.3	Rutiner	30
4.5	Bemanning, kompetanse og rekruttering	30
4.6	Utvikling av tjenesten	32
4.6.1	Økonomiske rammebetingelser	32
4.6.2	Utgiftsbehov barnevern	33
4.6.3	Meldinger	35
4.6.4	Årsverk	36
4.6.5	Ressursbruk	38
4.6.6	Saksbehandlingstid	40
4.7	Kostnadsfordeling	41
4.8	Samarbeid med andre instanser	42
4.8.1	Synspunkter fra barnevernet	42
4.8.2	Synspunkter fra samarbeidspartnere	44
4.9	Synspunkter fra fosterforeldre	48
4.10	Oppsummerende vurdering	50
5.	Erfaringer med samarbeid om PPT	53
5.1	Utredning om samarbeid	53
5.2	Formål med samarbeidet	53
5.3	Etablerings- og oppstartsfasen	54
5.4	Organisering og styring	54
5.5	Bemanning, kompetanse og rekruttering	55
5.6	Utvikling av tjenesten	56
5.6.1	Økonomiske rammebetingelser og utgiftsbehov for PPT	56
5.6.2	Andel elever med spesialundervisning	57
5.7	Kostnadsfordeling	59

5.8	Samarbeid med andre instanser	59
5.8.1	Synspunkter fra PP-tjenesten.....	59
5.8.2	Synspunkter fra samarbeidspartnerne.....	60
5.9	Oppsummerende vurdering	64
Referanser.....		64

Sammendrag

Sauda og Suldal kommuner inngikk i 2017 avtaler om vertskommunesamarbeid om barnevern og PPT. I henhold til disse avtalene skulle samarbeidene evalueres høsten 2020.

Evalueringen omfatter følgende tema:

- Formål og oppgaver
- Etablering og oppstartsfase
- Organisering og styring
- Bemanning, kompetanse og rekruttering
- Utvikling av tjenestene
- Samarbeid med andre instanser
- Økonomi og kostnadsfordeling

Evalueringen starter med en kunnskapsgjennomgang i kapittel 1 og en utdyping og konkretisering av problemstillinger i kapittel 2. Metoder og datainnsamling beskrives i kapittel 3. Det sentrale datagrunnlaget er innhentet gjennom intervjuer med ansatte i tjenestene og gjennom en spørreundersøkelse til samarbeidspartnere. Det er også benyttet offentlig tilgjengelig statistikk for å se på utviklingen av tjenestene over tid.

Resultatene fra evalueringen av barneverntjenesten er presentert i kapittel 4, mens resultatene fra evalueringen av PP-tjenesten er presentert i kapittel 5. I det følgende har vi oppsummert de viktigste erfaringene fra evalueringen

Vertskommunesamarbeidet om barnevern

Samlet sett er gevinstene ved å samarbeide om barnevern større enn ulempene. De største gevinstene synes å være at:

- Man har fått et større og sterkere fagmiljø med mer stabil bemanning
- Tjenesten har blitt mindre sårbar i forbindelse med sykdom og ferieavvikling
- Det har blitt lettere å rekruttere kvalifisert personell
- Større fagmiljø har gitt muligheter for teamorganisering og økt spesialisering
- Mulighetene for kompetanseheving gjennom deltakelse på kurs og videreutdanning har økt
- Det har i større grad blitt mulig å være to personer på krevende saker
- Det har blitt lettere å unngå «nabosaker» som følge av at det har blitt flere å spille på
- Tjenestilbudet er styrket, bl.a. gjennom etablering av et eget veiledningsteam med tiltak i tjenesten. Det er etablert en egen akuttjeneste med døgnåpen beredskapsvakt

I sum virker det som man er ferd med å nå målsetningene om å styrke kvaliteten på arbeidet gjennom et større og mer robust fagmiljø. Antallet årsverk i tjenesten skiller seg ikke vesentlig fra summen av de årsverkene som kommunene brukte før samarbeidet ble etablert. Tjenesten

må slik sett sies å være styrket på en mer kostnadseffektiv måte enn det den enkelte kommunen ville klart på egen hånd.

Oppstarten av samarbeidet kunne sannsynligvis vært lettere dersom samarbeidet hadde vært bedre tilrettelagt før oppstart. Selv om det nå virker som mye begynner å falle på plass, har det tatt tid å bygge felles kultur, organisere tjenesten og etablere felles rutiner, maler og systemer for tjenesten. I og med at de ansatte har kontorsteder i hver sine kommuner, og det er relativt lang reisetid mellom kommunene, har dette vært ekstra krevende.

Etter at man fikk teamorganiseringen på plass, og hvor teamene er sammensatt av ansatte på tvers av kommunegrensene, har det blitt lettere å samkjøre tjenesten, utvikle felles rutiner og utnytte kompetansen som tjenesten samlet sett representerer. Man har nå litt over ett års erfaring med teamene, og det vil trolig være behov for evaluering og justering av denne organiseringen etter hvert som man får mer erfaring. Det er i dag utfordringer med press på tiltaksteamet, og tilbagemeldingen er at det er forbedringsbehov når det gjelder rutiner for bedre samhandling mellom teamene, bedre stillingsbeskrivelser og definisjon av en del oppgaver. Videre signaliseres det behov for bedre rutiner og rolleavklaringer for å fatte beslutninger og vedtak mer effektivt, samt at det er behov for bedre maler. At man har to lokasjoner, stiller ekstra krav til gode rutiner for informasjonsflyt innad i tjenesten slik at alle føler de har lik tilgang på informasjon.

Omfanget av meldinger er noe lavere i Suldal, sammenlignet med Sauda og landet for øvrig. Det kan være ulike årsaker til dette. Kommunene er forskjellige både geografisk og kulturelt. Samfunnsutfordringene synes også å variere samtidig som det kan tenkes at terskelen for å melde saker til barnevernet varierer mellom kommunene.

Antall saker per årsverk ligger ikke spesielt høyt sett i forhold til sammenlignbare kommuner. Her blir det imidlertid pekt på at store avstander gjør at det går med mye tid til reising og møtevirksomhet. Man forsøker å heve kvaliteten på tjenesten ved å være to personer på krevende saker. At tjenesten skal samhandle med to kommuner, innebærer også ekstra møtevirksomhet og koordinering. Samarbeidsgevinstene synes likevel å være større enn ulempene.

Begge kommunene har et beregnet utgiftsnivå for barnevern som ligger under landsgjennomsnittet. Begge kommunene har utgifter som ligger noe over normert nivå, men dersom man justerer for at kommunene har høye inntekter, er det et lite mindreforbruk. Utgiftene til barnevern har ikke økt etter at tjenesten ble interkommunal. Snarere synes netto driftsutgifter til barnevern per innbygger å ha blitt redusert i perioden etter samlingen av tjenesten. Det er verdt å merke seg at det synes å ha vært en liten økning av utgifter til tiltak i hjemmet, samtidig som utgifter til tiltak for barn som er plassert utenfor hjemmet, har gått ned. Dette er i tråd med nasjonale føringer med mål om tidlig innsats for å forbygge krevende og belastende omsorgsovertakelser. En stor andel av undersøkelsene gjennomføres innen fristen på tre måneder. I 2019 lå andelen undersøkelser med behandlingstid innen tre måneder på 93 prosent i Suldal og på 94 prosent i Sauda. Dette er høyere enn gjennomsnittet for landet og sammenlignbare kommuner.

I henhold til samarbeidsavtalen skal utgiftene deles etter antall innbyggere i aldersgruppa 0–16 år, med unntak av utgifter som kan knyttes direkte til en kommune. I og med at barneverntjenesten nå har ansvar for ungdom opp til 23 år, kan det være grunn til å vurdere om utgifter til administrasjon bør fordeles etter antall innbyggere i aldersgruppa 0–23 år.

Barneverntjenesten har mange samarbeidspartnere. I og med at barneverntjenesten skal forholde seg til samarbeidsaktører i to kommuneorganisasjoner, krever dette ekstra tid og ressurser til samarbeid. At ting gjøres på litt forskjellige måter i de to kommunene, gjør at samarbeidet og samhandlingsforaene varierer. Barnevernet opplever at samarbeidet med samarbeidspartnere fungerer bedre i Sauda enn i Suldal. Det kan ha sammenheng med at Sauda er vertskommune, og at kommunene har litt ulike modeller for arbeid med tverrfaglig innsats (BTI). Barnevernet opplever at samarbeidet med samarbeidspartnere i Suldal har blitt tettere etter hvert, og at barnevernet og samarbeidspartnerne i større grad spiller på hverandre. Det gis likevel uttrykk for at det er behov for å få på plass bedre rutiner for samarbeid med aktuelle samarbeidspartnere i Suldal. Her er det også behov for at barnevernet, og spesielt de som sitter i Suldal, blir tettere integrert i Suldal kommunes informasjonsflyt. Etter det vi forstår, er det igangsatt arbeid for å forbedre dette.

Tilbakemeldingene fra samarbeidspartnerne synes å være sammenfallende med tilbakemeldingene fra barneverntjenesten. Samlet sett er det et flertall av samarbeidspartnerne som mener at samarbeidet med barneverntjenesten fungerer bra. Samarbeidspartnerne i Sauda er klart mest fornøyd, men et flertall av samarbeidspartnerne i Suldal ligger også på den positive siden av skalaen.

Selv om den interkommunale barneverntjenesten har begynt å finne sin form, er det fortsatt behov for å jobbe videre med organisering, rutiner og samhandlingsstrukturer. Dette inkluderer bedre interne rolleavklaringer, bla. mellom leder og fagansvarlig. Samarbeidspartnerne ønsker tettere kontakt, bedre informasjonsutveksling, dialog og oppfølging i saker. Generelt er det behov for mer informasjon om hvordan barnevernet jobber, hva de kan bistå med, og hvordan. Flere peker på at arbeidet med BTI kan bidra til å sette samhandling og informasjonsutveksling mer i system.

Selv om oppstarten av den interkommunale barnverntjenesten har vært krevende, er konklusjonen samlet sett at det interkommunale samarbeidet har bidratt til styrke barnevernet. Tjenesten har hatt en positiv utvikling, men det er likevel behov for forbedringer på flere områder. Ingen av de ansatte ønsker å gå tilbake til situasjonen før tjenesten ble interkommunal. Det er jevnt over en erkjennelse av at de kommunale tjenestene var for små og sårbare.

Vertskommunesamarbeidet om PPT

Før etableringen av den interkommunale PP-tjenesten hadde kommunene hatt betydelige utfordringer med små og sårbare tjenester. Behovet for samarbeid var derfor sterkere forankret i denne tjenesten sammenlignet med barneverntjenesten. De største gevinstene knyttet til etableringen av det interkommunale samarbeidet om PPT synes å være:

- Større og sterkere fagmiljø
- Bedre og mer stabile tjenester
- Mer attraktivt fagmiljø
- Lettere å delta på kurs og utdanningstilbud
- Lettere for ansatte å trekke veksler på hverandre kompetanse og utvikle kompetanse i felleskap

- Lettere å jobbe systematisk med faglig utvikling og organisasjonsutvikling i tjenesten, bl.a. satsing på forebygging og tidlig innsats

På samme måte som for barneverntjenesten, kunne den interkommunale PP-tjenesten vært planlagt og tilrettelagt bedre før oppstart. Arbeidet med å utforme en felles tjeneste ble derfor i stor grad gjort etter at samarbeidet ble etablert. De ansatte i PP-tjenesten er fordelt på to lokasjoner, og det tok lang tid å få på plass videokommunikasjon mellom disse, noe som er en forutsetning for effektiv samhandling. Oppstarten var derfor ekstra krevende fordi nødvendig infrastruktur ikke var på plass. Behovet for møter og prosesser for å samkjøre tjenesten var tidkrevende, noe som innbar lengre ventelister for saker som ble henvist til tjenesten.

Etter hvert virker det som om tjenesten har begynt å finne sin form, og at organiseringen fungerer bra. Per i dag har PP-tjenesten 7 årsverk. Leder har hovedbase i Suldal, som er vertskommune. I tillegg sitter tre ansatte i Sauda og tre i Suldal. Leder har også tilstedeværelse i Sauda en til to dager i uka, noen det uttrykkes tilfredshet med fra Sauda-kontoret.

Kravene til tjenesten har økt de siste årene, og det jobbes nå mer systematisk med faglig utvikling og organisasjonsutvikling i tjenesten. Et prioritert område, i tråd med nasjonale føringer, er mer tilstedeværelse og tidlig innsats i skoler og barnehager. Her har PP-tjenesten utviklet et samhandlingshjul for å lette samhandlingen mellom PPT, skoler og barnehager. Man har også koblet dette opp mot arbeidet med BTI, hvor PP-tjenesten har bidratt med innspill i utviklingsarbeidet. Opplevelsen fra PP-tjenesten er at man etter hvert har begynt å få felles forståelse i begge kommunene for hvordan man skal jobbe, og at nye rutiner og arbeidsformer har begynt å falle på plass. PP-tjenesten melder om at man er på god vei til å vri innsatsen fra å jobbe med utredninger og tyngre saker til mer forebygging og tidlig innsats. Dette gir seg også utslag på statistikken, som viser at andelen elever med spesialundervisning er synkende. PP-tjenesten forsøker å være tilgjengelig for samarbeidspartnerne, men kapasitetsutfordringer gjør at det er krevende å få tiden til å strekke til. I og med at man har en interkommunal tjeneste, kan tilgjengelig kapasitet brukes bedre og mer fleksibelt i dette arbeidet, men dette forutsetter at det settes av mer tid til samarbeid. Samtidig krever lange avstander at det går mer tid til reise. Tjenesten må fremdeles karakteriseres som liten, og den er fortsatt sårbar dersom noen blir syke eller er i permisjon. Det er heller ikke lett å få tak i vikarer. Den største utfordringen synes fortsatt å være kapasitetsutfordringer og sårbarhet ved sykdom, selv om man nå er mindre sårbar enn før samarbeidet ble etablert.

Samarbeidspartnerne synes å være ganske fornøyd med PP-tjenesten, og mener at det interkommunale samarbeidet har hatt positiv effekt på flere områder, bl.a. når det gjelder fagmiljø, kompetanse og deltakelse i forbyggende arbeid sammen med andre tjenester. Barnehagene er mer fornøyd enn skolene. Likevel trekkes det fram forslag for forbedring med tanke på enda tettere kontakt og samarbeid. Konkrete områder det pekes på, er mer informasjon om hvordan man skal samarbeide, tettere oppfølging og bistand med observasjon og veiledning. Her synes behovet å være større i Suldal enn i Sauda. Samarbeidspartnerne mener også at PP-tjenesten har mye å gjøre, og at det er lite personalressurser å spille på. Enkelte skoler opplever det som uheldig med ustabilitet i tjenesten og skifte i bemanning.

Samlet sett er inntrykket at PP-tjenesten har en positiv utvikling etter at den ble interkommunal. Erfaringen med de kommunale tjenestene er at de var for små og sårbare, og det er ikke noe

ønske fra de ansatte om å avslutte det interkommunale samarbeidet. Ved at man har blitt en større og sterkere tjeneste, har man fått bedre forutsetning for å håndtere nye krav til tjenesten, og man er godt i gang med å vri innsatsen over mot mer forebyggende arbeid og tidlig innsats. Den største utfordringen synes å være mangel på tid og kapasitet, og det er derfor være aktuelt å vurdere en styrking av bemanningen. Nye og økte krav til PP-tjenesten innebærer også mer behov for ressurser til oppfølging og tilstedeværelse i skoler og barnehager.

1. Innledning

1.1 Bakgrunn og formål

Sauda og Suldal kommuner inngikk 2017 avtaler om vertskommunesamarbeid om barnevern og PPT. I henhold til disse avtalene skulle samarbeidene evalueres høsten 2020. Det er lagt til grunn at evalueringen omfatter følgende tema:

- Formål og oppgaver
- Etablering og oppstartsfase
- Organisering og styring
- Bemanning, kompetanse og rekruttering
- Utvikling av tjenestene
- Samarbeid med andre instanser
- Økonomi og kostnadsfordeling

Før vi går nærmere inn på konkretisering av problemstillinger og opplegg for gjennomføringen, vil vi først gi en kort gjennomgang av kunnskapsstatus knyttet til interkommunalt samarbeid.

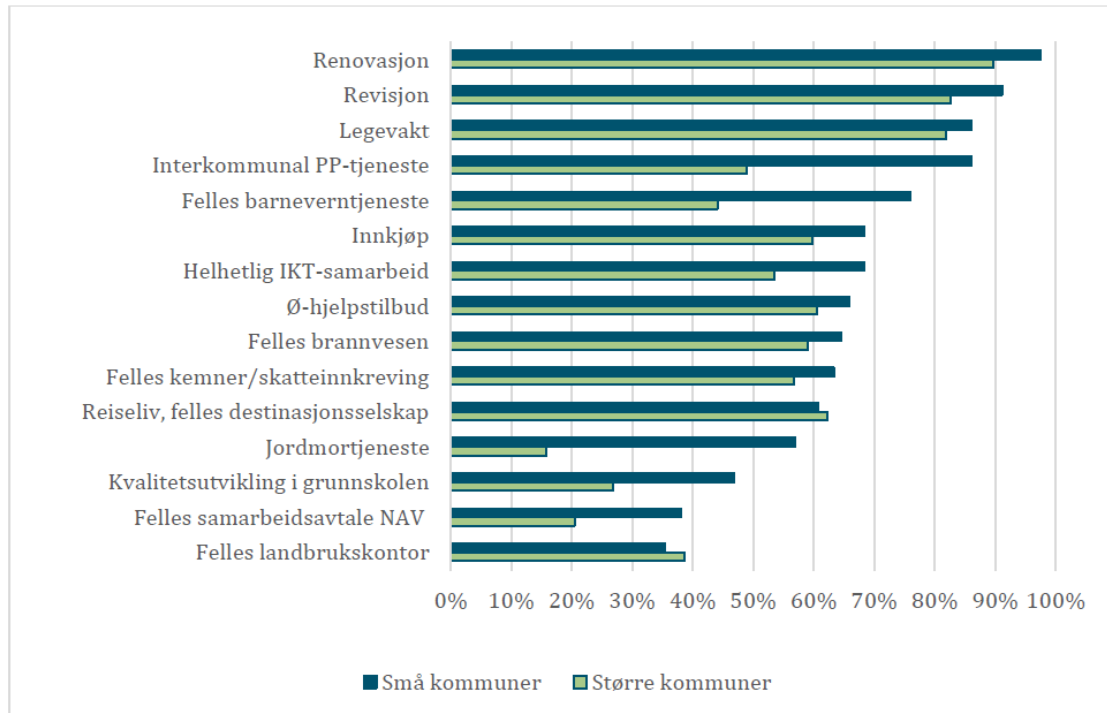
1.2 Kunnskapsstatus

1.2.1 Samarbeidsbehov

Behovet for interkommunalt samarbeid har vært økende de siste tiårene. I den forbindelse er det også lagt bedre til rette for at kommunene skal kunne etablere interkommunale samarbeid. Fra 1.1.2007 fikk man blant annet en ny bestemmelse i kommuneloven (§ 28) som gir anledning til etablering av vertskommunesamarbeid med overføring av myndighet til en annen kommune. Dette har blant annet åpnet for etablering av et stort antall interkommunale barnevern. Samarbeid om PPT har en lenger tradisjon, og har også hatt andre former for organisering.

De mest sentrale motivene for interkommunale samarbeid om tjenester og administrative oppgaver er større og sterkere fagmiljøer, bedre tjenester og mer effektiv drift. Dette har blitt dokumentert i samtlige av de større utredningene av interkommunalt samarbeid som har blitt gjennomført her i landet (Weigård 1991, Brandtzæg & Sanda 2003, Gjertsen & Martinussen 2006, ECON 2006, Brandtzæg, Kili & Aastvedt 2008, Leknes et al. 2013, Brandtzæg & Aastvedt 2013, Jacobsen 2014, Borge et al. 2017). Samtidig viser disse utredningene utfordringer når det gjelder interkommunalt samarbeid og demokratisk styring og kontroll.

Den siste oppdaterte landsdekkende oversikten over omfanget av interkommunalt samarbeid (jf. Figur 1) ble sammenstilt med utgangspunkt i en rådmannsundersøkelse som ble gjennomført som en del av nullpunktsmålingen i forbindelse med kommunereformen (Borge et al. 2017, Vinsand & Langset 2017).

Figur 1 Andel av kommunene som deltar i interkommunalt samarbeid. Prosent. N=206. Kilde: Nullpunktsmåling, rådmannsundersøkelsen.

Denne kartleggingen viser at det er en relativt stor andel av landets kommuner som har samarbeid om barnevern og PPT.

1.2.2 Erfaringer med interkommunale barnevern og PPT

Barnevern

Etablering av interkommunale barnevernsamarbeid har blant annet sin bakgrunn i stadig økende nasjonale krav og forventninger til det kommunale barnevernet, kombinert med lokalt behov for styrking av barnevernet. Barnevernloven ble omfattende endret i 2009, og formålet var å styrke kompetansen og tjenestene på bred basis (NOU 2009:22). Dette er ytterligere forsterket etter at barnevernspanelet la frem sin rapport i 2011. Rapporten påpekte at langt flere kommuner enn i dag må inngå i samarbeidsordninger, og at kommunestrukturen i Norge medfører at det er mange små barneverntjenester som er lite robuste og kan ha utfordringer i forhold til et akseptabelt faglig nivå. Panelet mente at små kommuner må samarbeide med andre, og anbefalte en minimumsbemanning på fem fagårsverk (Barnevernspanelet 2011, s 23).

I 2006 ble flere barnevernsamarbeid evaluert av Telemarksforskning (Brandtzæg 2006a). Evalueringen viste at ansatte opplevde at fagmiljøene ble styrket, og at samarbeidet førte til mer stabile tjenester. De ansatte opplevde blant annet at det ble lettere å ta tak i tunge og vanskelige saker. Antallet saker økte når fagmiljøene ble styrket. Det interkommunale samarbeidet førte også til at brukernes rettsikkerhet ble styrket. Det ble lettere å unngå inhabilitet, og ifølge de ansatte ble

tilgjengeligheten til tjenesten i liten grad redusert, selv om barnevernet ble flyttet og samlokalisert med barnevernet i en annen kommune.

I 2010 gjorde Telemarksforskning en undersøkelse av kostnadsutviklingen i kommunale barnevern (Brandtzæg m.fl. 2010). Denne rapporten så også nærmere på konsekvensene av å organisere barnevernet i interkommunale enheter. Rapporten konkluderer med at kostnadsutviklingen i kommuner med interkommunale samarbeid har vært svakere enn kostnadsveksten i andre småkommuner. Dette indikerer at etablering av interkommunale barnevern er en mer kostnadseffektiv måte å styrke barnevernet på i små kommuner, enn om hver kommune skal styrke tjenesten på egen hånd.

Resultatene fra en spørreundersøkelse rettet mot barneverntjenester i alle små kommuner i Norge i 2012, viste at blant kommunene som deltar i interkommunalt samarbeid, er 90 prosent helt eller delvis enig i at samarbeidet har bidratt til en bedre barnevernstjeneste i kommunen. På spørsmål om hvorfor flere småkommuner ikke ønsker å inngå i et interkommunalt samarbeid, blir stor geografisk avstand til andre kommuner hyppigst nevnt som årsak (Deloitte 2012). Det finnes imidlertid eksempler på utvikling av godt fungerende barneverntjenester der mange små kommuner deltar, og hvor avstandene er store. En av disse finner vi i Vest-Telemark (Brandtzæg 2006b).

Telemarksforskning har også gjennomført en evaluering av alle interkommunale barnevernssamarbeid som alle kommuner i tidligere Sør-Trøndelag fylke var involvert i (Brandtzæg 2016). Disse er organisert i 7 interkommunale barneverntjenester som bestod av fra 2 til 7 samarbeidende kommuner.

Sentrale konklusjoner fra denne evalueringen var at etablering av interkommunale barnevern hadde bidratt til sterkere og mer stabile tjenester. Barnverntjenestenes kompetanse og kapasitet var blitt styrket, tjenestene var blitt mindre sårbare, og det hadde blitt lettere å unngå inhabilitet. Forutsetningene for håndtering av krevende og komplekse saker hadde økt. Større tjenester hadde gjort det lettere å spesialisere kompetansen, mulighetene for videreutdanning hadde blitt bedre, og forutsetningen for utvikling av gode tiltak hadde blitt styrket.

Videre viste evalueringen at alle samarbeidene hadde i større eller mindre grad hatt oppstartsproblemer som følge av at det var blitt brukt for kort tid til planlegging, tilrettelegging og organisering av tjenestene før oppstart. Behovet for å samkjøre ulike kulturer, tradisjoner og rutiner var undervurdert. Dette gjaldt ikke bare internt i tjenestene, men også i forhold til samarbeidspartnere og ledelsen i samarbeidskommunene. I kombinasjon med økt saksmengde og ulike forventninger til hvordan det skal jobbes med barnevern, hadde dette i en del tilfeller resultert i høyt sykefravær og hyppige lederskifter, noe som ytterligere bidro til å vanskeliggjøre oppstartsprosessen. Ustabilitet og kapasitetsmangel i tjenestene førte til at barnevernet hadde problemer med å være til stede på de forbyggende arenaene i kommunene. Den største utfordringen på evalueringstidspunktet var nettopp å få til et godt tverrfaglig forebyggende samarbeid med samarbeidspartnere i kommunene. Til tross for de tverrfaglige samarbeidsutfordringene ble det konkludert med at fordelene med å samarbeide var langt større enn ulempene.

PPT

PP-tjenestene i Norge er hjemlet i barnehagelovens § 19 c og opplæringsloven. § 5-6. I opplæringsloven står det at *«Kvar kommune og kvar fylkeskommune skal ha ei pedagogisk-psykologisk teneste. Den pedagogisk-psykologiske tenesta i ein kommune kan organiserast i samarbeid med andre kommunar eller med fylkeskommunen. Tenesta skal hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å leggje opplæringa betre til rette for elevar med særlege behov. Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal sørgje for at det blir utarbeidd sakkunnig vurdering der lova krev det. Departementet kan gi forskrifter om dei andre oppgåvene til tenesta.»*

Som vi ser av § 5-6 første ledd kan kommunene enten ha egne PP-tjenester eller samarbeide med andre kommuner eller med fylkeskommunen. Opplæringsloven er under revisjon. *NOU 2019:23 Ny opplæringslov* danner grunnlaget for forslag til lovendringer. I høringsbrevet av 30. januar 2020 skriver Kunnskapsdepartementet: *«For å skape rom for læring for mangfoldet av barn og voksne i dagens og framtidens grunnopplæring, foreslår utvalget blant annet at universell opplæring, forsterket innsats og individuelt tilrettelagt opplæring innføres som nye betegnelser og bestemmelser i loven. Utvalget foreslår at kravet om universell opplæring erstatter dagens krav om tilpasset opplæring. Forsterket innsats erstatter dagens krav om intensiv opplæring, men utvides til å gjelde all opplæring og alle trinn. Retten til individuelt tilrettelagt opplæring viderefører dagens rett til spesialundervisning, men utvalget foreslår at den deles opp i tre rettigheter. Retten til personlig assistanse og fysisk tilrettelegging skilles ut som egne rettigheter. Utvalget foreslår også å utvide mandatet til den pedagogisk-psykologiske tjenesten slik at tjenestens arbeid ikke bare skal rette seg mot elever med særlige behov, men mot alle elever.*

Det utsendte lovforslaget har følgende ordlyd for PP-tjenesten:

§ 10-12. Pedagogisk-psykologisk teneste

«Kvar kommune og fylkeskommune skal ha ei pedagogisk-psykologisk teneste. Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal samarbeide med skolane og hjelpe til med kompetanseutvikling, organisasjonsutvikling og tilrettelegging av opplæringa for elevane.

Tenesta skal utarbeide sakkunnige vurderingar der lova krev det. Departementet kan gi forskrift om at den pedagogisk-psykologiske tenesta skal utarbeide sakkunnige vurderingar i andre tilfelle òg.»

Mens dagens opplæringslov sier at PPT *«... skal hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å leggje opplæringa betre til rette for elevar med særlege behov»*, blir det nå understreket at hjelpen skal ta form av et samarbeid, og at dette samarbeidet skal gjelde tilrettelegging for alle elevene og ikke begrense seg til elevene med særlige behov. Dette vil, slik departementet skriver i høringsbrevet, gi PP-tjenesten et utvidet mandat.

Som vist i kap. 1.2.1 er interkommunalt samarbeid om PP-tjenesten også relativt utbredt. Sammenlignet med interkommunale barnevern, er det flere aktuelle modeller for interkommunalt samarbeid som er aktuelle. Før de de siste endringene i kommuneloven omfattet dette vertskommunemodell i to varianter, hjemlet i kommuneloven kapittel 5 A (§ 28a-k); samkommunemodell etter kommunelovens kapittel 5 B (§ 28 2a-2v); interkommunalt samarbeid med eget styre,

etter kommunelovens § 27; og interkommunalt selskap (IKS). Med de siste endringene av kommuneloven er ikke lenger samkommunemodellen aktuell. Det samme gjelder § 27-samarbeid. Den siste organisasjonsformen blir erstattet med kommunale oppgavefellesskap. Per i dag finnes det ingen samlet oversikt over hvilken form for organisering hver kommune har valgt for sin PP-tjeneste (Andrews et al. 2018).

1.3 Sentrale samarbeidsulempen og -fordeler

Med utgangspunkt i empiriske og teoretisk perspektiver på interkommunalt samarbeid, har vi i tabellen under forsøkt å peke på de viktigste samarbeidsfordelene og -ulempene knyttet til interkommunalt samarbeid.

Tabell 1 Sentrale samarbeidsfordeler og -ulempen knyttet til interkommunalt samarbeid (Brandtzæg 2019).

Samarbeidsfordeler	Samarbeidsulempen
Større fagmiljø og sterkere fagmiljø. Redusert sårbarhet	Redusert direkte kommunalt styring og kontroll med tjenestene
Bedre kompetanse (muligheter for spesialisering)	Mer krevende å få til gode samarbeidsrutiner mellom det interkommunale samarbeidet og tilgrensende kommunale tjenester
Mer kostnadseffektive tjenester	Utarming av det kommunale fagmiljøet i kommuner som ikke er vertskommuner for interkommunalt samarbeid
Bedre kvalitet på tjenestene	Økt fysisk avstand til kommuner og innbyggere i kommuner som ikke er vertskommuner

Dette er momenter som vi har forsøkt å ha fokus på i evalueringen av barneverntjenesten og PP-tjenesten. Videre har vi forsøkt å se spesielt på tiltak som kan avhjelpe samarbeidsulempen og utfordringer som tjenestene eventuelt står overfor.

2. Konkretisering av problemstillinger

Vi vil her konkretisere og utdype problemstillinger som har ligget til grunn for evalueringen. Vi tar utgangspunkt i hovedtemaene skissert i kap. 1.1, samt kunnskapsgjennomgangen i kap.1.2.

2.1 Formål og oppgaver

Et overordnet formål med evalueringen er å få et bilde av hvordan samarbeidene om barnevern og PPT fungerer. Et sentralt spørsmål i den forbindelse er om formål og oppgaver er hensiktsmessig beskrevet i samarbeidsavtalene, og om det er behov for justeringer.

2.2 Etablerings- og oppstartsfase

I forbindelse med etablering av interkommunale samarbeid er det mange spørsmål som kan dukke opp. Ved oppstart står man overfor flere ulike veivalg knyttet til organisering. Dette dreier seg blant annet om hvor omfattende samarbeidet skal være, hvilke oppgaver det skal dreie seg om, juridisk tilknytningsform og hvordan sikre lokal tilstedeværelse i kommunene. I tillegg er det en rekke konkrete og praktiske ting som må avklares, som for eksempel dimensjonering, fordeling av kostnader, fysisk plassering, IKT-systemer, informasjon om tjenesten mv.

Tidligere evalueringer av interkommunale samarbeid har vist at det kan være utfordringer knyttet til å innarbeide og samkjøre nye rutiner, arbeidsmåter og arbeidskulturer. De ulike kommunene har gjerne ulik praksis, og dermed forventninger til hvilke tjenester som gis. Samtidig har erfaringer vist at antall henvendelser og meldinger gjerne øker i oppstartsfasen.

Knyttet til etablerings- og oppstartsfasen av de interkommunale samarbeidene har vi sett på følgende spørsmål:

- Ble tjenestene tilstrekkelig planlagt og tilrettelagt før oppstarten av samarbeidene?
- Hvor stort fokus har det vært på lederutfordringer i forbindelse med etableringen av de interkommunale tjenestene?
- Hvor bevisst har man vært på å bygge kultur i de interkommunale tjenestene?
- Hvordan var oppstartsprosessen når det gjelder forhold som økt saksmengde, etablering av nye rutiner og ivaretagelse av de ansatte som fikk endret arbeidsforhold?
- Hva kunne vært gjort bedre i oppstartsfasen?

2.3 Organisering og styring

Valg av modeller for intern organisering er naturligvis viktig for å lykkes med et interkommunalt samarbeid. Intern organisering må forsøke å ta hensyn til potensielle ulemper ved geografiske avstander, bidra til å sikre og videreutvikle kvaliteten på en kostnadseffektiv måte, og samtidig opprettholde nærhet og tilgjengelighet for brukere og samarbeidspartnere.

Gjennom vertskommunemodellen, som de fleste barneverntjenester bruker i dag, er det en fare for at barnevernsarbeidet, med unntak av vertskommunen, blir fjernt fra den administrative og politiske ledelsen i samarbeidskommunen(e), og at man hver for seg har ulike forventninger til hva barnevernet skal bidra med (Brandtzæg 2019). Her har følgende spørsmål vært sentrale:

- Hvordan er tjenestene organisert, og hvordan er styringsmekanismene lagt opp, herunder forholdet mellom vertskommunen og samarbeidskommunen?
- Har man hatt bevisst forhold til hvordan tjenesten lokaliseres og organiseres som grunnlag for god intern samhandling?
- Hvordan ivaretas samhandlingen mellom vertskommunen og samarbeidskommunen?

2.4 Bemanning, kompetanse og rekruttering

For de aller fleste interkommunale samarbeid er det viktigste formålet å etablere større og sterkere fagmiljø. Barnevern er utvilsomt et bredt og komplekst fagfelt, hvor behovet for kompetanse er stort. Særlig i mindre kommuner er mangel på spisskompetanse og vanskeligheter med rekruttering en betydelig utfordring. Det blir gjerne oppfattet som lite attraktivt å søke stillinger i barnevernstjenester som har et lite fagmiljø med få kollegaer å spille på, og få muligheter for spesialisering.

Aktuelle spørsmål knyttet til dette temaet har vært:

- Hvordan har etableringen av de interkommunale vertskommunesamarbeidene påvirket tjenestenes mulighet til å rekruttere og beholde kvalifiserte ledere og ansatte?
- Hvordan er bemanningen i vertskommunesamarbeidene sett i forhold til antall personer i målgruppen og saker per ansatt?
- I hvilken grad har samarbeidene bidratt til styrking av fagmiljøene eller gitt mulighet for faglig spesialisering?
- Er det områder det savnes kompetanse på, og hvilke områder er i tilfelle dette? Hva er årsakene til at man eventuelt mangler kompetanse?
- Hva er hensiktsmessig organisering/arbeidsdeling mellom ansatte, bl.a. i forhold til generalistperspektiv, spesialisering og teamarbeid?

2.5 Utvikling av tjenestene

Utviklingen av sentrale måleparametere for tjenestene kan gi en indikasjon på hvordan tjenestene har utviklet seg over tid. Her har vi hatt fokus på utviklingen når det gjelder bemanning, fordeling av ulike typer saker og ressursbruk. Det har vært av spesiell interesse å avdekke eventuelle endringer etter at tjenestene ble interkommunale.

Her har følgende spørsmål ligget til grunn:

- Hvordan har utviklingen vært når det gjelder antall meldinger, antall undersøkelser og antall barn med ulike typer tiltak?
- Hvordan er utviklingen når det gjelder andelen avsluttede undersøkelser som fører til tiltak?
- Hvordan er utviklingen når det gjelder andelen undersøkelser med saksbehandlingstid over 3 måneder?
- Hvordan er utviklingen i andelen barn med spesialundervisning?

Her har vi lagt vekt på å sammenligne kommunene med hverandre, med tilsvarende kommunegruppe og med landsgjennomsnittet i samme periode.

2.6 Samarbeid med andre instanser

Erfaringene tilsier at interkommunale barnevern og PPT krever etablering av nye og mer formaliserte samarbeidsrutiner med samarbeidspartnerne. I samarbeid hvor man ikke har vært oppmerksom på dette, har det vært uttrykt misnøye knyttet til redusert tilgjengelighet og kontakt med barnevernet, fra enkelte samarbeidspartnere (Brandtzæg 2006a, 2016, 2019). Der hvor man har tatt hensyn til dette, har man registrert motsatte tilbakemeldinger, dvs. at barnevernet har blitt en aktør som stiller opp, og som man i større grad kan regne med i ulike sammenhenger. I den forbindelse har vi sett nærmere på følgende spørsmål:

- Hvordan oppleves samarbeidet med vertskommunetjenestene i sakssamarbeid, og i samarbeid om forebyggende arbeid med barn og unge i kommunene?
- I hvilken grad bidrar samarbeidet til god samhandling om løsning av felles utfordringer?
- Hvilke rutiner for samhandling finnes, og i hvilken grad, og ev. på hvilken måte, er det behov for forbedring av disse?
- Hvor tilgjengelig oppleves vertskommunetjenestene av samarbeidspartnerne, hvilke utfordringer er det som eventuelt gjør seg gjeldende, og hvilke avbøtende tiltak kan være aktuelle?

2.7 Økonomi og kostnadsfordeling

Økonomiske innsparinger er sjeldent et formål med etablering av interkommunale barneverns-samarbeid. Brandtzæg m.fl. (2010) viser at kommuner som går inn i interkommunale samarbeid om barnevern, kan få en kostnadsvekst i årene etter at samarbeidet etableres. Utgiftsøkningen knytter seg i realiteten til en styrking og kvalitetsheving av tjenesten, noe som i seg selv bidrar

til å generere økt aktivitet og økte kostnader. Selv om styrkingen av tjenestene har bidratt til økte kostnader, er erfaringene at man gjennom samarbeid har fått mer kostnadseffektive løsninger enn det kommunene ville hatt muligheter for å etablere på egen hånd. Det samme ser ut til å gjelde for PPT (Lie et al. 2020). Som nevnt tidligere viser imidlertid analyser at kostnadsutviklingen i kommuner med interkommunale samarbeid har vært svakere enn kostnadsveksten i andre småkommuner (Brandtzæg m.fl. 2010).

Hvordan innsatsen i barnevernarbeidet innrettes, kan også ha betydning for kostnadsutviklingen. Enkelte kommuner har de senere årene hatt søkelys på å vri innsatsen over mot mer endringsorienterte tiltak og tidlig involvering. Dette ut fra en erkjennelse av at avlastende tiltak i liten grad fører til varige endringer, og at det er behov for råd og veiledning i hjemmet gjennom intensive tiltak slik at man gir hjelp til å klare seg selv. Selv om dette kan bidra til økte kostnader for barnevernet i en overgangsfase, er det ingen tvil om at dette er en økonomisk lønnsom strategi for barnevernet i et langsiktig perspektiv. Det vil også være en bedre løsning for barna og familiene det gjelder.

Når det gjelder økonomi og økonomistyring, har vi lagt vekt på følgende spørsmål:

- Hvordan har etableringen av interkommunale tjenester påvirket kommunenes økonomiske styringsperspektiv og forutsigbarhet? Hvilke rutiner for økonomistyring er etablert, og hvordan fungerer disse?
- Hvordan fordeler kostnadene seg på drift og ulike typer tiltak? I hvilken grad har det skjedd endringer over tid, og hvilke faktorer har eventuelt vært utslagsgivende for disse endringene?
- Hvordan er forholdet mellom kommunenes normerte utgiftsbehov (basert på kostnadsnøkler i inntektssystemet) og faktisk kostnadsbruk?
- Har det vært økt fokus på tidlig endringsorientert ressursinnsats, og hvilke erfaringer har man eventuelt med dette?
- I hvilken grad spiller kostnader inn ved vurdering av dimensjonering og valg av ulike tiltak?
- Hvordan påvirker kommuneøkonomien muligheter for levering av forsvarlige tjenester som sikrer «barnets beste»?

3. Metoder og gjennomføring

3.1 Datainnsamling

Evalueringsarbeidet er gjennomført ved hjelp av intervjuer med de ansatte i tjenestene og innsamling av skriftlig dokumentasjon, som samarbeidsavtaler, utredninger og kommunestyrevedtak o.l. Videre har vi gjennomført spørreundersøkelse hos samarbeidspartnere. Vi har også sammenstilt offentlige tilgjengelig statistikk fra SSB.

I barnevernet ble det gjennomført personlige telefonintervjuer eller Teams-intervjuer med barnevernledere, fagleder og kontorfaglig saksbehandler. Barneverntjenesten er inndelt i fire team. Intervjuene med ansatte i disse teamene ble gjennomført som gruppeintervju via Teams.

I PP-tjenesten er det gjennomført personlige telefonintervjuer eller Teams-intervjuer med leder og tre ansatte i tjenesten. De ansatte som er intervjuet, hadde erfaringer med PP-tjenesten før den ble interkommunal. Intervjuene ble stort sett gjennomført i løpet av november/desember 2020.

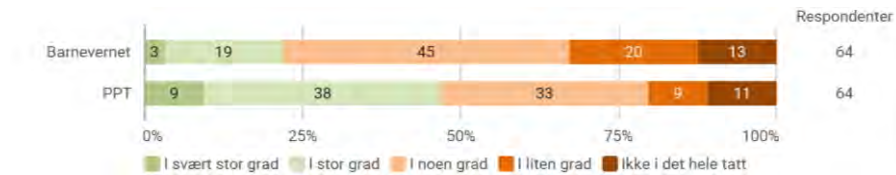
I tillegg til intervjuene med de ansatte i tjenestene, ble det gjennomført intervjuer med kommunalsjefene fra Sauda og Suldal, samt hovedtillitsvalgt for Fagforbundet i Sauda og hovedtillitsvalgt for Utdanningsforbundet i Suldal. Alle disse er representert i samarbeidsrådet, som er et overordna koordinerende organ for vertskommunesamarbeidene mellom Sauda og Suldal.

For å kartlegge samarbeidspartners synspunkter, ble det gjennomført en spørreundersøkelse hos samarbeidspartnere til barnevernet og PPT. Spørreundersøkelsen gikk til samarbeidspartnere i skole, barnehage, helsestasjon, legekantor, NAV, psykisk helse, politi, rus, sosialtjeneste og voksenopplæring. Barneverntjenesten og PP-tjenesten bisto med å framskaffe e-postadresser til sine samarbeidspartnere. I og med at mange av samarbeidspartnerne i stor grad er de samme for begge tjenestene, ble de bedt om å vurdere samarbeidet med både barneverntjenesten og PPT. De som på innledende spørsmål svarte «nei» på om de er naturlig samarbeidspart med én av tjenestene, fikk ikke videre spørsmål om den aktuelle tjenesten. Blant de som svarte, var det 16 prosent som ikke definerte seg som naturlig samarbeidspartner med PPT, og 17 prosent som ikke definerte seg som naturlig samarbeidspartner med barneverntjenesten. Den største andelen av de som ikke definerte seg som naturlige samarbeidspartner til barnevernet, var innen skole (29 prosent). For PPT dreide dette seg første rekke om ansatte i NAV og innenfor rus-området.

I alt ble det sendt ut spørreskjema til 123 respondenter, som fordelte seg på 46 respondenter i Sauda og 77 respondenter i Suldal. Flere respondenter i Suldal har sammenheng med at Suldal har flere barnehager og skoler. Det var 63 prosent som svarte på undersøkelsen i Sauda og 49,4 prosent i Suldal. Samlet sett var det svarprosent på 54,5, noe som må sies å være relativt bra for slike undersøkelser.

Vi har også sett på om svarprosenten varierer for ulike typer samarbeidspartnere. Den er høyest for barnehagene (65 prosent). Videre følger helse med 55 prosent og skole med 47 prosent. I de andre tjenesteområdene er det færre ansatte, og dermed færre respondenter. Vi har derfor slått

disse sammen i en annet-kategori. Her ligger svarprosenten på 78 prosent. Figur 2 viser at samarbeidspartnerne i større grad samarbeider med PP-tjenesten enn med barnevernet. Det er ikke unaturlig siden en stor andel av de som er med i undersøkelsen, er knyttet til skoler og barnehager. Innen helse, og blant andre samarbeidspartnere, er det en større andel som samarbeider med barnevernet.

Figur 2 I hvilken grad samarbeider du med barnevernet og PPT?

Spørreundersøkelsen ble gjennomført i etterkant av intervjuene, dvs. i januar 2020. For barneverntjenesten ble det også sendt ut en egen spørreundersøkelse til 15 fosterhjem som hadde erfaringer med barnevernet før og etter at det ble interkommunalt. Det var 10 av fosterhjemmene som svarte på undersøkelsen.

3.2 Leserveiledning

Resultatene fra evalueringen av barneverntjenesten er presentert i kapittel 4, mens resultatene fra evalueringen av PP-tjenesten er presentert i kapittel 5. Begge disse kapitlene følger samme struktur så langt som råd. Avslutningsvis for hvert kapittel er det samlet vurdering. Hovedresultatene er også presentert i et eget sammendrag innledningsvis i rapporten.

4. Erfaringer med samarbeid om barnevern

4.1 Utredning av samarbeid

I forkant av etableringen av barnevernsamarbeidet ble det satt ned en prosjektgruppe som fikk i mandat å utrede interkommunalt samarbeid. Prosjektgruppa fikk i mandat å utrede et interkommunalt samarbeid etter en vertskommunemodell. Bakgrunnen for initiativet var at man hadde to små og sårbare tjenester som i mange år hadde hatt store utfordringer, både med mange og alvorlige saker, og perioder med stor utskifting av personale og varierende kompetanse. I rapporten blir det også vist til at utfordringene flere ganger var påpekt av fylkesmannen i og media.

Utredningsrapporten fra prosjektgruppa konkluderte med at samarbeid om barnevern kunne være en god ide. Dette fordi man så for seg at samarbeid kunne gi et sterkere barnevern gjennom å samle ressursene og unytte kompetansen på en bedre og mer fleksibel måte. Andre fordeler som ble trukket fram, var muligheter for styrket ledelse, mindre habilitetsproblematikk (mindre nabosaker) og bedre forutsetning for å imøtekomme kvalitetskravene til tjenesten.

Utredningsrapporten synliggjorde også utfordringer knyttet til etablering av vertskommunesamarbeidet. Her ble momenter knyttet til store reiseavstander trukket fram. Det ble pekt på behov for å bygge felles kultur, og at det kan være krevende å fordele oppgaver og utnytte kompetanse på en god måte uten at det går for mye tid og ressurser til reisevirksomhet – både til og fra arbeid og i arbeidstiden.

Både gjennom rapporten fra prosjektgruppa, og gjennom våre intervjuer, blir det gitt uttrykk for at deltakerne i prosjektgruppa i utgangspunktet hadde ulik forståelse av utredningsmandatet. Ikke alle hadde en forståelse for at man skulle utrede en administrativ vertskommunemodell. Flere av de tilsatte hadde sett for seg at man skulle utrede alternative modeller, f.eks. et mindre formalisert samarbeid enn en vertskommunemodell, og at det skulle legges opp til en prosess der man over tid skulle vurdere innholdet i samarbeidet. Flere mente således at et mer avgrenset samarbeid, uten at tilsatte fikk ny arbeidsgiver, kunne gi et godt resultat. I barnevernet var det derfor delte meninger om etablering av samarbeid etter vertskommunemodellen var en god løsning. Gjennom intervjuene er det flere som mener prosessene forut for vedtak om samarbeid kunne vært bedre. Noen hadde også sett for seg at andre samarbeidskonstellasjoner burde vurderes. Det gikk blant annet på å se på muligheter for samarbeid mot Vindafjord og Haugalandet.

4.2 Formål med samarbeidet

I henhold til samarbeidsavtalen er formålet med samarbeidet å styrke kvaliteten på arbeidet gjennom et større og mer robust fagmiljø. Det inkluderer å sikre gode tjenester og ivaretagelse av habilitet og rettstrygghet for de barn og foreldre som tjenesten kommer i kontakt med.

Videre sier samarbeidsavtalen at barneverntjenesten skal være tilgjengelig, at tidlig innsats er viktig, og at tiltaksapparatet skal være variert og målrettet.

Ellers gis det uttrykk for at formålet med felles barneverntjeneste er å drive og utvikle tjenestetilbudet på vegne av deltakerkommunene, samt rekruttere og beholde kompetent og fagutdannet personale. Avtalen omfatter alle oppgaver som etter lov og forskrift er lagt til kommunene.

Formålet med samarbeidet, slik det er beskrevet i samarbeidsavtalene, samsvarer med målsettinger for tilsvarende samarbeid i andre deler av landet. Mange kommuner har inngått interkommunalt samarbeid om barnevern, og hovedformålet er nettopp å styrke fagmiljøene, redusere sårbarhet og styrke og utvide tjenestetilbudet. Underforstått ligger det i dette en styrking av tjenesten på en måte som den enkelte kommune ikke ville maktet på egen hånd.

4.3 Etablerings- og oppstartsfase

I forkant av endringen av kommuneloven fra 1.1.2007, som åpnet for etablering av interkommunale vertskommunesamarbeid om barnevern etter kommunelovens § 28, ble det gjennomført en evaluering av forsøk med interkommunale barnevern (Brandtzæg 2006). Denne evalueringen avdekket en del faktorer som syntes å være spesielt viktige for å få til et godt samarbeid. Noen av disse var som følger:

- *«Samarbeidet må ha klare mål, planlegges og forankres godt, og det må skapes bevissthet og felles forståelse av hva man ønsker å oppnå med et samarbeid, hvilke endringer et samarbeid vil kunne innebære, både for ansatte, samarbeidspartnere og administrativ og politisk ledelse.*
- *Det kan være hensiktsmessig at framtidig leder av det interkommunale barnevernet deltar i planlegging og tilrettelegging av samarbeidet forut for oppstart. Det er viktig at ansattes ønsker og behov blir kartlagt og fulgt opp i dette arbeidet. Medvirkning og innflytelse er viktig for å skape eierskap og legitimitet til prosessen.*
- *Det er viktig å legge «trykk» på oppstartsfasen for å komme i gang på en best mulig måte. Lokaler, datasystemer, bemanning, organisering, arbeidsvilkår, administrative rutiner o.l. bør være på plass fra dag 1. Det er gjerne store forventninger til samarbeidet, og det er store nok utfordringer knyttet til innarbeidelse og samkjøring av nye rutiner og samarbeidsløsninger, særlig siden man kan forvente en økt pågang av saker som følge av samarbeidet.»*

Ut fra tilbakemeldingene gjennom intervjuene er det mye som tyder på at man burde brukt mer tid på forberede oppstarten av samarbeidet. Det ble lagt opp til at det skulle ansettes en leder som skulle samkjøre tjenestene fram mot oppstart av Indre Ryfylke barnevern 1.9.2017. Det ble vedtatt at barnevernlederne i Sauda og Suldal kunne søke på stillingen, men ingen av disse var interessert i å søke. Det var derfor utfordringer med rekruttering av ny barnevernleder.

I prosessen fram mot sammenslåingstidspunktet ble det holdt en felles samling mellom barneverntjenestene i mars 2017, med tanke på å samkjøre tjenestene. Gjennom intervjuene blir det gitt uttrykk for at denne samlingen var positiv, men det var en utfordring at samlingen ikke ble fulgt godt nok opp gjennom nye samlinger og arbeid fram mot sammenslåingstidspunktet.

Flere mener at oppstarten kunne vært lettere dersom man før oppstart i større grad hadde fått på plass felles rutiner for den nye tjenesten. Det ble i stor grad vertskommunen sine rutiner som i ble videreført for det interkommunale barnevernet. I og med at det var vedtatt at man skulle ha to oppmøtestedet, var det utfordringer med at de ansatte i de Sauda og Suldal ikke kjente hverandres rutiner godt nok, og det var krevende å forene to ulike kulturer. Det var også en utfordring at ikke alle i utgangspunkt var positive til den samarbeidsløsningen som ble valgt. Tilbakemeldingene tyder på at det kunne vært en fordel å jobbe mer med samkjøring av tjenestene i forkant av etableringen, og at det raskere kunne bidratt til å bygge felles kultur.

Barnevernleder sluttet i stillingen i april 2018, og tidligere barnevernleder i Sauda ble konstituert som midlertidig leder i perioder på tre måneder om gangen i påvente av en permanent løsning. Stillingen ble utlyst tre ganger uten man fikk kvalifiserte søkere. Til slutt ble tidligere leder i Sauda barnevern permanent ansatt i stillingen i mai 2019. Fram til da var oppstarten av det interkommunale samarbeidet preget av usikkerhet rundt lederspørsmålet, samtidig som samarbeidet var preget av å være i en oppstarts- og innkjøringsfase. Etter at ny barnevernleder ble permanent tilsatt i mai 2019, har det vært jobbet mer systematisk med omorganisering og utvikling av tjenesten.

4.4 Organisering og styring

4.4.1 Overordna koordinering

Det er etablert et eget samarbeidsråd for alle samarbeidene som Sauda og Suldal har sammen. Det gjelder samarbeid om barnevern, PPT og kommunepsykolog. Samarbeidsrådet omfatter rådmennene, kommunalsjef for helse og omsorg Sauda og kommunalsjef for oppvekst i Suldal. I tillegg er det med en hovedtillitsvalgt fra Fagforbundet og Utdanningsforbundet. Rådmennene leder samarbeidsrådet annethvert år.

Samarbeidsrådet er overordna koordinerende organ for samarbeidene. Rådet behandler kvartalsrapporter og følger opp lovverk og nasjonale retningslinjer, spesielle utfordringer og utviklingstrekk, satsinger eller tiltak, tilsyn o.l. Samarbeidskommunen får samme rapportering som vertskommunen, og det er årlig rapportering til kommunestyrene.

Det har blitt stilt spørsmål ved om lederne for vertskommunesamarbeidene ikke bør ha fast plass i samarbeidsrådet. Det blir ikke sett som nødvendig i og med at dette er et overordna strategisk organ for koordinering av samarbeidene. Det blir også vist til at respektive kommunalsjefer har tett kontakt med lederne av vertskommunesamarbeidene. Lederne av samarbeidene blir imidlertid invitert inn til å orientere i møtene ved behov, og de kan også invitere seg selv inn.

4.4.2 Teamorganisering

Fram til ny barnevernleder ble permanent tilsatt våren 2019, hadde de ansatte i barnevernet jobbet som generalister. Fra sommeren 2019 gikk man over til teamorganisering med følgende team:

- Meldingsteam
- Undersøkelse- og tiltaksteam
- Omsorgsteam
- Veiledningsteam

Meldingsteamet har ansvar for å vurdere innkomne meldinger og ta stilling til om meldingene skal gå videre til undersøkelse eller henleggelse. Det rulleres på hvem som sitter i meldingsteam. Undersøkelse- og tiltaksteamet har ansvar for å gjennomføre undersøkelse og iverksette eventuelle tiltak. Omsorgsteamet har ansvar for oppfølging av fosterhjem. Veiledningsteamet bidrar med tiltak og har fokus på veiledning i hjemmet.

I og med at ansatte i barnverntjenesten har to oppmøtesteder, har det vært en utfordring å samkjøre rutiner og kulturer. Teamene er forsøkt satt sammen slik at hvert team har representasjon fra begge kommunene. Dette har bidratt til at det blir lettere å utvikle felles rutiner og utnytte kompetansen som tjenesten samlet sett representerer. Ved at man er flere å spille på, og at de ansatte i barneverntjenesten bor på ulike steder, er det også blitt lettere å unngå saker i eget nærmiljø. Det er dessuten mulig å være to saksbehandlere på krevende saker, noe som gir faglig trygghet for vedtak som fattes.

Tidligere hadde man ikke eget tiltaksapparat i barneverntjenesten. At man har fått på plass et eget veiledningsteam, blir derfor sett som en styrke for tjenesten og brukerne. Veiledningsteamet omfatter en miljøterapeut i 50 prosent stilling og to veiledere i stillinger på henholdsvis 100 og 50 prosent. Det er nå mer fokus på endringsorienterte tiltak til fordel for kompenserende/avlastende tiltak. Samtidig krever denne prioriteringen mer tid til oppfølging, og at det er god faglighet i tjenesten. At man har fått egne tiltak i barnevernet blir sett som en styrke, og det blir også understreket at det er dyrt å kjøpe slike tiltak eksternt, f.eks. fra BUF-etat.

Man har nå litt over ett års erfaring med teamorganiseringen. Inntrykket er at teamene fungerer godt som arenaer for å drøfte saker og problemstillinger, men det blir også pekt på visse utfordringer. Gjennom intervjuene er det flere om trekker fram at man kanskje er i minste laget for den teamorganiseringen man har i dag, og at det derfor kan være vanskelig å rendyrke teamorganiseringen fordi arbeidsbelastningen kan variere mellom teamene.

Det har den siste tiden vært størst press på undersøkelse- og tiltaksteamet. Dersom teamet har mange undersøkelser, kan det være vanskelig å finne noen å fordele undersøkelsessakene på. Det kan føre til at saker blir liggende en stund før de blir fordelt. Det meldes likevel om at undersøkelser gjennomføres innenfor fristen, men at det kan bli kort tid til gjennomføring av en del av undersøkelsene. I og med at det er stort trykk på undersøkelse- og tiltaksteamet, har det vært behov for bistand fra andre team, bl.a. omsorgsteamet. Det er dermed flere kontaktpersoner i barnevernet som er knyttet til flere team. En ulempe er da at mye av tiden til disse kontaktpersonene blir bundet opp i drøftinger og møter på flere team, og enkelte uttrykker at det er krevende med deltakelse på flere teammøter i løpet av uka.

En annen utfordring med teamorganiseringen som enkelte trekker fram, er at det er relativt tette skott mellom teamene. Det er føringer på at saker ikke skal diskuteres med andre enn de som er i teamet. Enkelte føler at dette bidrar til at man kanskje ikke får utnyttet kompetansen i barnevernet på en god nok måte, og at en del saker med fordel kunne blitt løftet til et større forum.

Et viktig formål med teamene var å bygge felles kompetanse gjennom drøftinger. Noen mener at dette fungerte bedre i oppstarten, men at dette er krevende å få til pga. mangel på tid. Samtidig blir det sett som viktig at man har muligheter til å prioritere de fellesarenaene som finnes.

Gjennom samarbeidet har man også etablert en egen akuttjeneste med døgnåpen beredskapsvakt. Det er nå seks ansatte som deltar i denne tjenesten, og som rullerer på å ha beredskap. Vaktordning fungerer bra, og har også bidratt til at barnevernet kommer tidligere inn i akutte saker.

4.4.3 Rutiner

Det har tatt tid å få på plass felles rutiner og felles kultur. Ettersom barnverntjenesten er lokalisert i begge kommunene, har det gjort at det har vært ekstra krevende å samkjøre tjenesten og bygge felleskap.

I forbindelse med overgang til teamorganisering har man jobbet med å få på plass rutiner for hvordan arbeidet i teamene skal foregå. Det har f.eks. vært viktig å få på plass prosedyrer for gjennomføring av undersøkelser og oppfølging av fosterhjem. Det er fortsatt behov for å jobbe mer med utvikling av rutiner. Områder som nevnes her, er rutiner for bedre samhandling mellom teamene, bedre stillingsbeskrivelser og definisjon av en del oppgaver. Det pekes også på behov for bedre rutiner knyttet til beslutninger og vedtak, og noen etterlyser bedre maler. Her er det f.eks. et problem at malene som Sauda har, er på bokmål, mens Suldal er en nynorsk-kommune. Det etterlyses derfor maler på begge målformer.

Behovet for bedre rutiner knyttet til beslutninger og vedtak, er begrunnet i at flere opplever at disse prosessene tar for lang tid i dag. Det hevdes at saker kan gå flere runder mellom team, fagleder, barnevernleder og kontorfaglig medarbeider før man får fattet en beslutning. Det etterlyses derfor tydeligere rutiner og bedre rolle- og ansvarsavklaringer for å sikre effektive og gode beslutningsprosesser.

I og med at de som jobber i barnevernet har to oppmøtesteder, kan det oppstå diskusjoner om hvor personalmøter og andre fellesmøter skal holdes. For å unngå slike diskusjoner, er det enkelte som etterlyser tydeligere avklaringer av hvordan fordelingen skal være. Når det gjelder ukentlige teammøter, har man en løsning med videomøter for å korte ned på reisetiden. Samtidig er det behov for å samles fysisk med jevne mellomrom for å bli kjent og bygge felleskap. Det siste året har korona-situasjonen bidratt til å begrense mulighetene for fysiske fellesmøter.

At ansatte har to forskjellige kontorsteder, krever også ekstra oppmerksomhet rundt informasjonsflyten internt i tjenesten. De som er i Suldal, som sitter lengre fra ledelsen enn de som sitter i Sauda, kan lett føle at de ikke er like informert.

4.5 Bemanning, kompetanse og rekruttering

Å redusere sårbarhet og sikre rekruttering er et viktig formål med samarbeidet. Før sammenslåingen var det 5,5 årsverk i Suldal og 6 årsverk i Sauda, dvs. 11,5 årsverk til sammen. Begge kommunene hadde utfordringer ved sykemeldinger, og det var vanskelig å rekruttere.

Barnevernet rapporterer at de har 12,35 årsverk, men har i tillegg 1 vikarstilling på toppen av dette, slik at det totalt er 13,35 årsverk i barnevernet. Stillingene på toppen er ment å dekke opp for at det alltid er noen som er sykmeldt eller i permisjon. Dette årsverket finansieres gjennom refusjon av sykepengen.

Det er ikke vesentlige endringer i det samlede antall årsverk som følge av det interkommunale samarbeidet, men samarbeidet gir muligheter for å utnytte bemanningen mer fleksibelt. Man har styrket ledelsen ved å få en stilling som fagleder, som har mer ansvar for veiledning og oppfølging i saker. Dette gir barnevernleder mulighet for større fokus på ledelse og utvikling av tjenestene, bl.a. med tanke på barnevernreformen. Man har nå også 1,5 stilling som er knyttet til veiledningsteam som jobber med tiltak. Dette gir muligheter for tettere oppfølging med egne ressurser. Tidligere ble det i større grad brukt ressurser på kjøpe slike tiltak eksternt.

Når det nå har blitt en felles tjeneste, har det blitt lettere å fordele og prioritere saker mellom de ansatte dersom noe er syke. Videre er man gjerne to på de største og mest krevende sakene. Dette beskrives som en kvalitetsforbedring. I tillegg blir det lettere å følge opp disse sakene dersom en av kontaktpersonene blir syke.

Når det gjelder mulighetene for å rekruttere nye medarbeidere, er inntrykket at dette har blitt mye lettere etter at barnevernet ble interkommunalt. I og med at man har fått et større og mer stabilt fagmiljø, har det blitt mer attraktivt for kompetente medarbeidere å søke stilling i tjenesten. Tilbakemeldingene er at alle stillinger er besatt med god fagkompetanse.

I og med man har fått en større tjeneste, har det også gitt bedre muligheter for faglig utvikling, og det har blitt lettere å delta på kurs og videreutdanning. Tidligere var det vanskeligere å sette av tid til dette fordi tjenestene var små, og det var få personer å fordele saker på. Ved at man nå er flere i tjenesten, er det også større muligheter for å fordele saker etter kontaktpersonenes kompetanse, noe som kan gi grunnlag for styrket kvalitet på tjenestene. Det meldes også om at det har blitt lettere å unngå «nabosaker» som følge at man har flere å spille på. At man nå samlet har tilgang på bredere kompetanse i tjenesten, gir samtidig muligheter for bedre drøftinger av saker, og dermed også økt faglig trygghet for at det fattes riktige vedtak.

På spørsmål om det er områder som man savner kompetanse på, blir bl.a. det juridiske trukket fram. Her har man imidlertid avtale med advokatkontor som er spesialisert på barnevernsproblematikk, sammen med noen andre barneverntjenester i regionen, og det er felles opplæring sammen med disse. Det samarbeides også med andre tjenester om tilsynsfører.

Tjenesten har felles fagdager to ganger i halvåret. Som følge av korona-situasjonen det siste året er kurs avlyst, og det har blitt mindre kontakt enn planlagt mellom de to lokasjonene. Det har vært ekstra utfordrende med tanke på at man fortsatt har behov for å treffes for å samkjøre og videreutvikle tjenesten.

4.6 Utvikling av tjenesten

4.6.1 Økonomiske rammebetingelser

Kommunene Sauda og Suldal kan defineres som høyinntektskommuner. Sauda og Suldal hadde et inntektsnivå i 2019 (målt som korrigerte frie inntekter) på hhv. 130 prosent og 163 prosent av landsgjennomsnittet. I KOSTRA er Sauda plassert i KOSTRA-gruppe 3 (små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og høye frie disponible inntekter), mens Suldal er plassert i KOSTRA-gruppe 16 (de 10 kommunene i landet med høyest frie disponible inntekter per innbygger).

Samlet beregnet utgiftsbehov i inntektssystemet 2019 for Sauda og Suldal var hhv. 10 prosent og 18 prosent over landsgjennomsnittet (jf. Tabell 2 og Tabell 3). På barnevern var behovet definert å ligge hhv. 12 prosent og 18 prosent under landsgjennomsnittet. På grunnskole var behovet definert å ligge hhv. 5 prosent og 27 prosent over landsgjennomsnittet.

Tabell 2 Indeks for beregnet utgiftsbehov 2019. Sauda kommune. Kilde: KMD/beregninger ved TF.

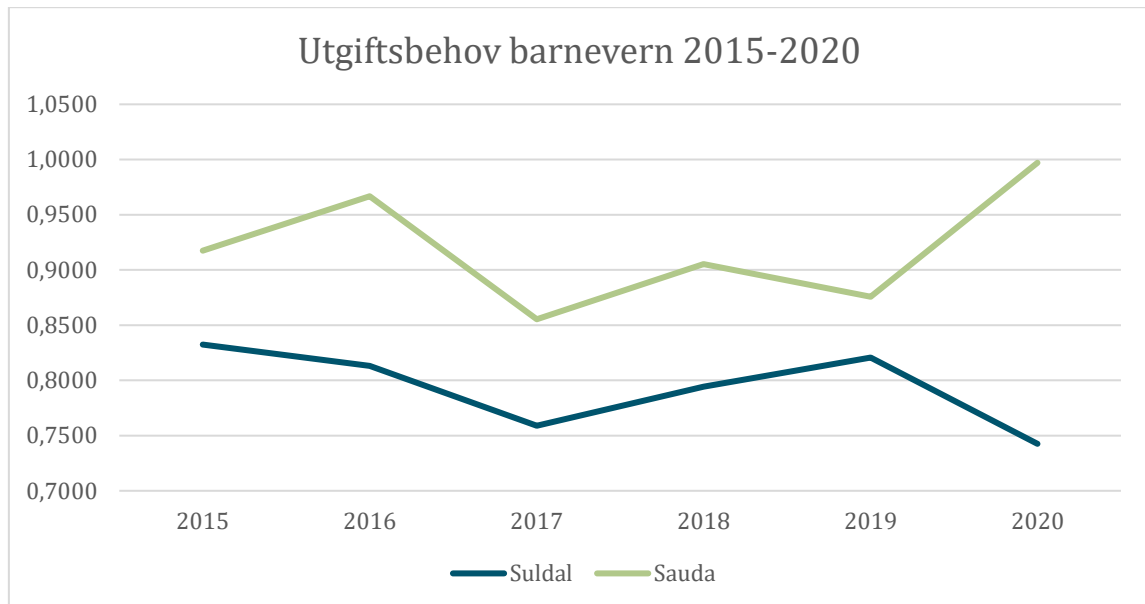
	Vekt	Indeks	Bidrag til "kostnads-indeks"
Barnehage	0,1645	0,9398	-1,0 %
Administrasjon	0,0812	1,1219	1,0 %
Landbruk	0,0020	1,5760	0,1 %
Grunnskole	0,2553	1,0458	1,2 %
Pleie og omsorg	0,3449	1,3101	10,7 %
Helse	0,0505	1,1170	0,6 %
Barnevern	0,0439	0,8757	-0,5 %
Sosialtjeneste	0,0576	0,7241	-1,6 %
Kostnadsindeks	1,0000	1,1044	10,4 %

Tabell 3 Indeks for beregnet utgiftsbehov 2019. Suldal kommune. Kilde: KMD/beregninger ved TF.

	Vekt	Indeks	Bidrag til "kostnads-indeks"
Barnehage	0,1645	1,0299	0,5 %
Administrasjon	0,0812	1,2945	2,4 %
Landbruk	0,0020	6,1141	1,0 %
Grunnskole	0,2553	1,2685	6,9 %
Pleie og omsorg	0,3449	1,2327	8,0 %
Helse	0,0505	1,4072	2,1 %
Barnevern	0,0439	0,8206	-0,8 %
Sosialtjeneste	0,0576	0,6785	-1,9 %
Kostnadsindeks	1,0000	1,1820	18,2 %

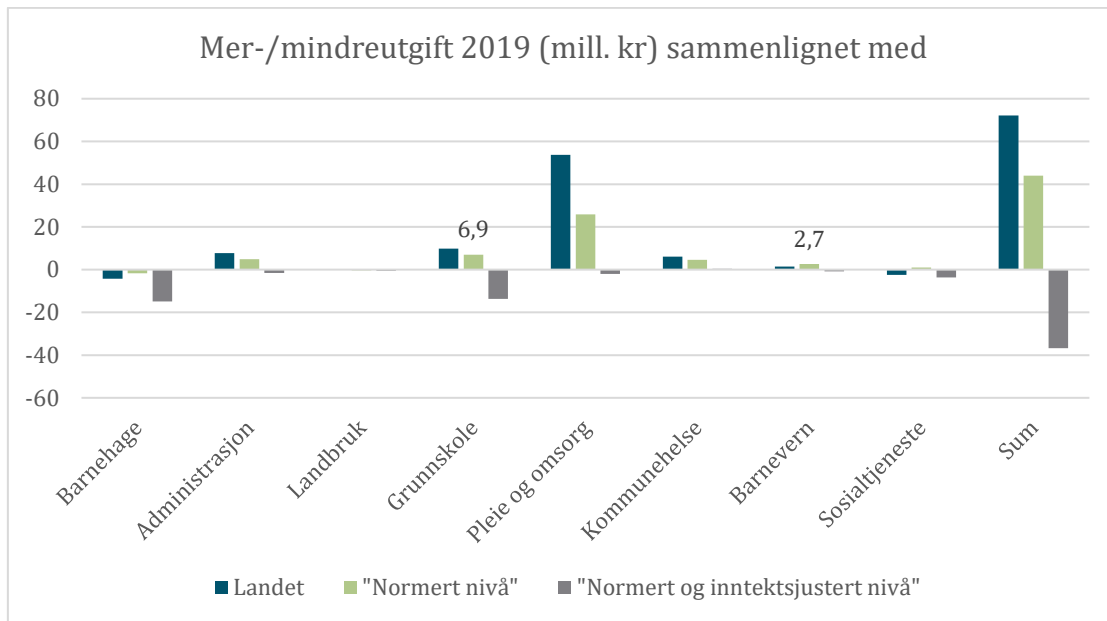
4.6.2 Utgiftsbehov barnevern

Forskjellene mellom landets kommuner er til dels store når det gjelder kostnadsstruktur, demografisk sammensetning mv. Kostnadsnøkkelen eller utgiftsbehovet kan dekomponeres på åtte ulike delkostnadsnøkler i det kommunale inntektssystemet. For barnevern bestemmes kostnadsnøkkelen av antall barn med enslig forsøker, lavinntektskriteriet (antall personer med lav inntekt og antall innbyggere i alderen 0–22 år). Figur 3 viser indeks for beregnet utgiftsbehov barnevern 2015–2020 for Sauda og Suldal kommuner. For begge kommunene ligger utgiftsbehovet stort sett under landsgjennomsnittet, men utgiftsbehovet er mindre i Suldal enn i Sauda. Det som i størst grad trekker ned utgiftsbehovet i Suldal, er få barn med enslig forsørger, mens det som trekker ned utgiftsbehovet i Sauda, er få personer med lav inntekt. Økningen i utgiftsbehovet i Sauda i 2020 har sammenheng med økning i antallet innbyggere med lav inntekt og omfanget av enslige forsørgere. Nedgangen i utgiftsbehov i Suldal i 2020 skyldes færre med lav inntekt og færre barn enslige forsørgere.

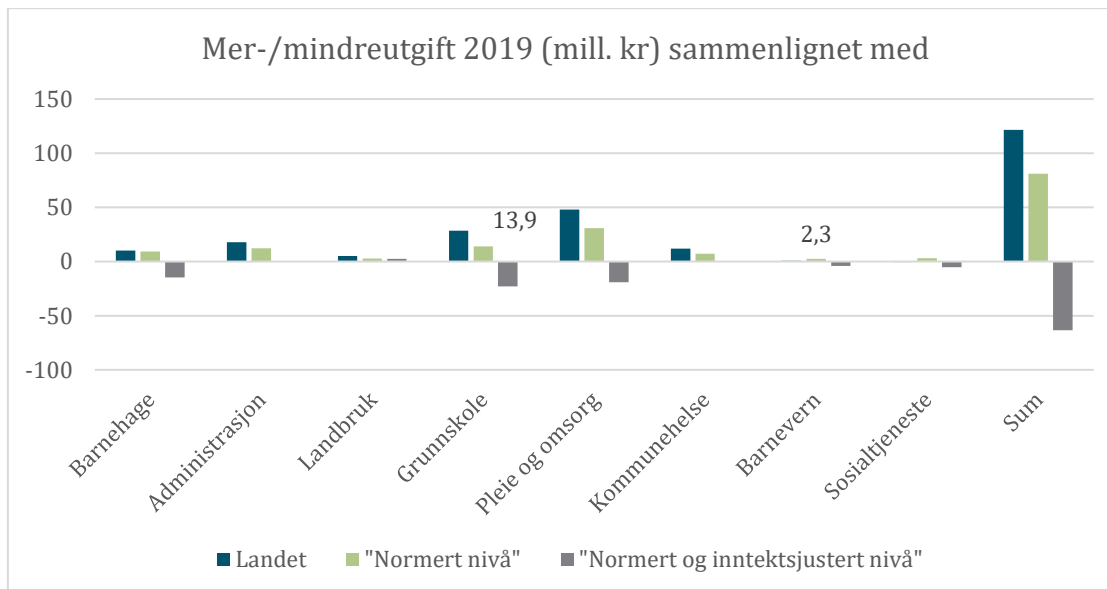
Figur 3 Indeks for beregnet utgiftsbehov barnevern 2015–2020. Sauda og Suldal kommuner. Kilde: KMD/beregninger ved TF.

I Figur 4 og Figur 5 har vi sammenlignet ressursbruken i kommunale tjenester sammenlignet med ressursbruket på landsbasis, mot det normerte utgiftsbehovet i henhold til kostnadsnøkkelen i inntektssystemet og i forhold til normert og inntektsjustert nivå.

Figur 4 Ressursbruk sammenholdt mot økonomiske rammebetingelser. Suda kommune 2019. Kilde: KMD/beregninger ved TF.

For barnevern ser vi at ut ressursbruken ikke skiller seg nevneverdig fra ressursbruken på landsbasis. Suda har utgifter som ligger 2,7 mill. kr over normert nivå, mens Suldal ligger 2,3 mill. kr over. Dersom man også justerer for at kommunene har høye inntekter, er det et lite mindreforbruk. Begge kommunene har klart størst merforbruk på pleie og omsorg.

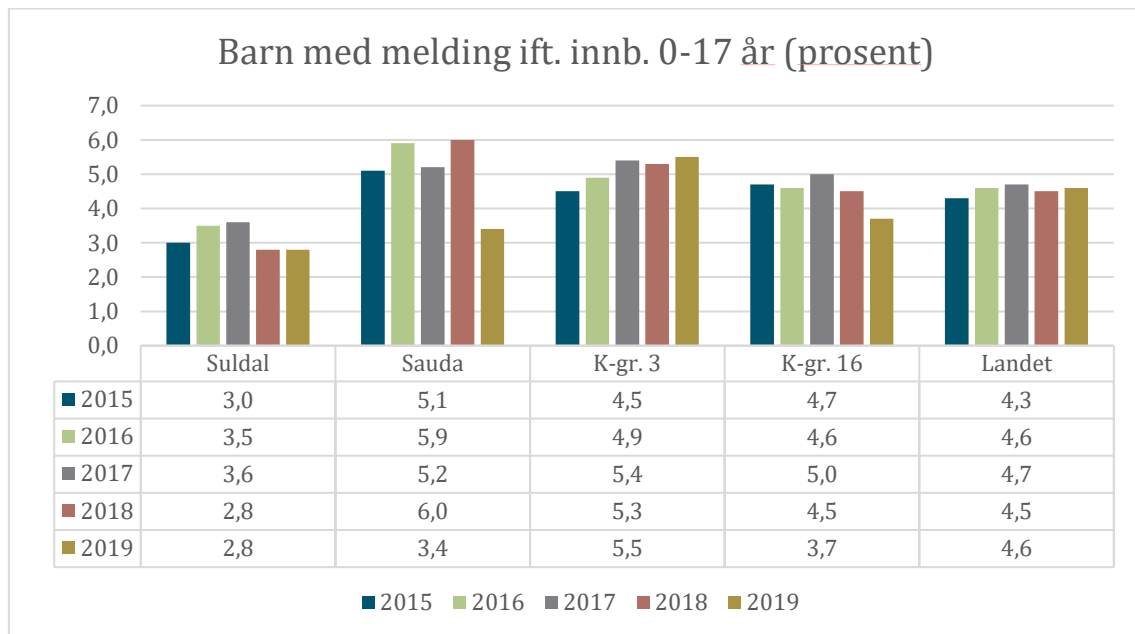

Figur 5 Ressursbruk sammenholdt mot økonomiske rammebetingelser. Suldal kommune 2019. Kilde: KMD/beregninger ved TF.

4.6.3 Meldinger

Figur 6 viser andelen av barn med melding i forhold til antall innbyggere i aldersgruppen 0–17 år. Sammenlignet med aktuelle kommunegrupper¹ og landet for øvrig, ligger andelen meldinger noe lavere i Suldal og noe høyere i Sauda. I 2019 har andelen meldinger også gått ned i Sauda.

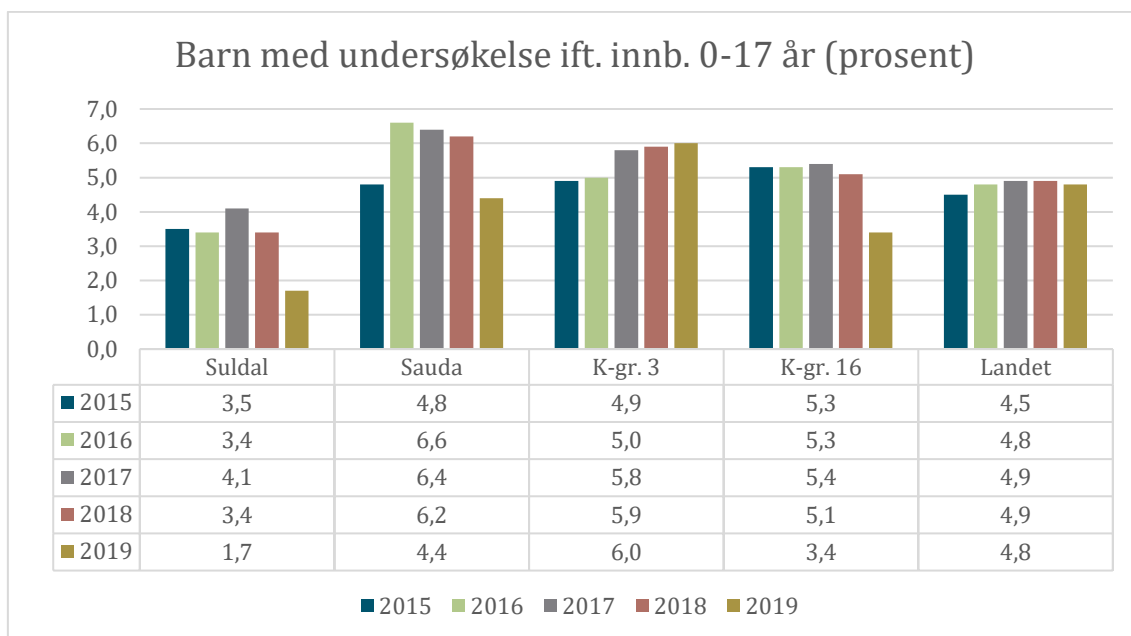
Det kan være ulike årsaker til at omfanget av meldinger er større i Sauda enn i Suldal. Vi har tidligere sett at det beregnede utgiftsbehovet er lavere i Suldal. Gjennom intervjuene blir det pekt på at kulturforskjeller mellom kommunene kan være en årsaksforklaring. Suldal er en langstrakt kommune med små og gjennomsluktige bygdesamfunn, og terskelen for å rapportere til barnevernet kan være høyere. Videre blir det pekt på Sauda i større grad har en del småbyutfordringer sammenlignet med Suldal, og at Sauda har noe større utfordringer med rus sammenlignet med situasjonen i Suldal. I følge barneverntjenesten har omfanget av saker jevnt over ligget høyere i Sauda enn i Suldal. Vi ser at omfanget av meldinger gikk ned i Sauda i 2019. Det kan være ulike forklaringer på dette, men det har de siste årene vært fokus bedre tverrfaglig forebyggende arbeid. Det kan bidra til at enkelte saker håndteres tidlig før de utvikler seg til å bli en barnevernssak.

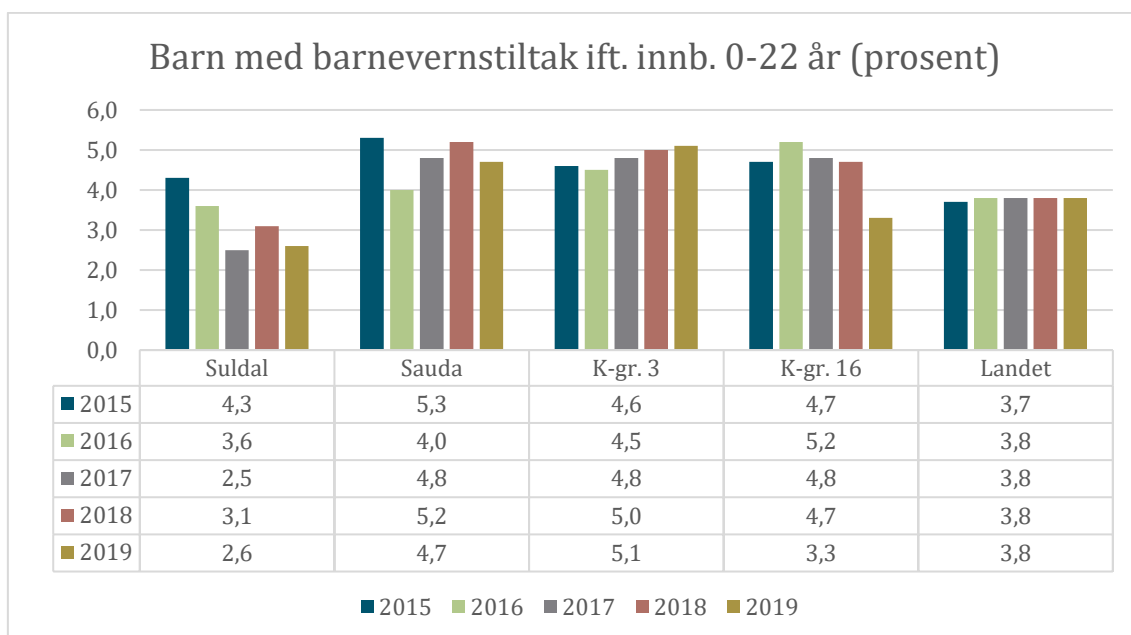
Figur 6 Barn med melding ift. innb. 0–17 år (prosent). Barn med undersøkelse ift. innb. 0–17 år (prosent). Kilde: SSB/beregninger ved TF.

Figur 7 og Figur 8 viser at omfanget av barn med undersøkelser og tiltak følger det samme mønsteret som fordelingen i omfanget av meldinger.

¹ Suldal er K-gr. 3 og Sauda i K-gr. 16.

Figur 7 Barn med undersøkelse ift. innb. 0–17 år (prosent). Barn med undersøkelse ift. innb. 0–17 år (prosent). Kilde: SSB/beregninger ved TF.

Figur 8 Barn med barnevernstiltak ift. innb. 0–22 år (prosent). Kilde: SSB/beregninger ved TF.

4.6.4 Årsverk

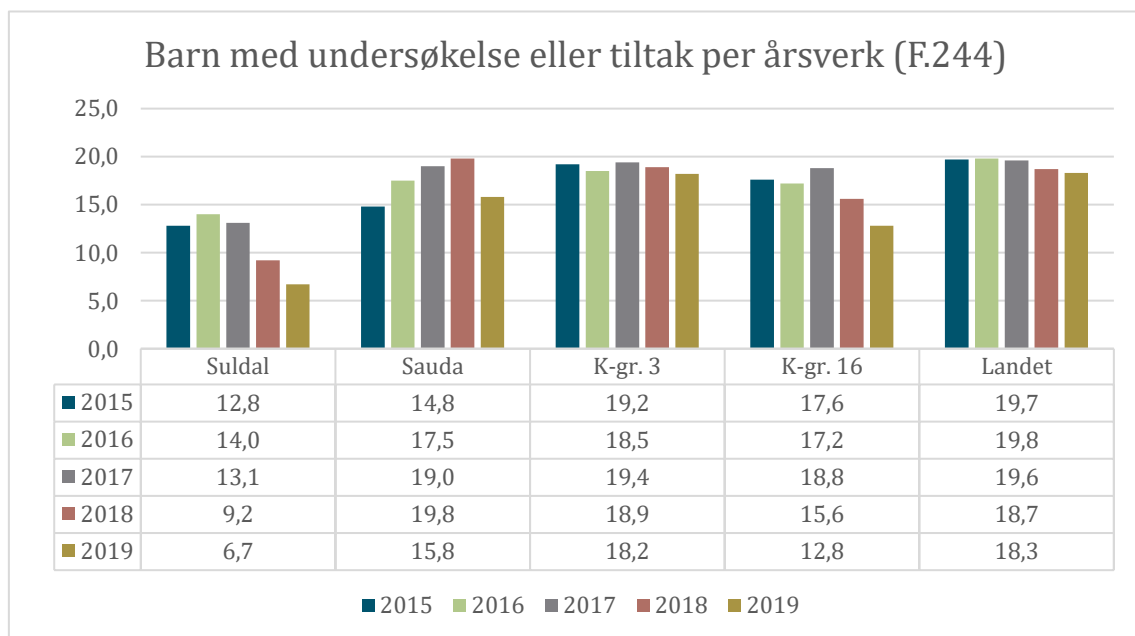
Når det gjelder barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk, ser vi at Suldal ligger lavt sammenlignet med sin KOSTRA-gruppe og landet for øvrig. Sauda ligger mer på nivå med sin

KOSTRA-gruppe og nivået på landsbasis. Belastningen når det gjelder omfanget av saker, synes således ikke å være spesielt høy sett i forhold til sammenlignbare kommuner.

Gjennom intervjuene blir det imidlertid pekt på en del momenter som er viktig å være oppmerksom på, og som begrenser omfanget av saker per årsverk. For det første går det bort en god del tid til kjøring som følge av at man har to lokasjoner, og at det er store reiseavstander. Dersom man skal reise på møter mellom kommunene, tar det fort 2,5 timer å reise tur/retur. At man forsøker å være to på krevende saker, og at det er økt fokus på tverrfaglig samarbeid med andre tjenester, bidrar også til økt møtevirksomhet. Barneverntjenesten skal dessuten forholde seg til parallelle samarbeidspartnere i to kommuner, noe som krever økt møtevirksomhet. Selv om samarbeidet innebærer økt reise- og møtevirksomhet, er inntrykket at samarbeidsgevinstene likevel er større enn ulempene. Det er ikke i barneverntjenesten noe ønske om avslutte samarbeidet.

Et annet moment som har betydning for antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk i barneverntjenesten, er at i motsetning til tidligere gjennomfører nå ansatte i barnevernet selv tiltaksarbeid, og endringsorientert tiltaksarbeid i familiene er tidkrevende. Dersom man lykkes med endringsarbeid, kan man forebygge eventuelle kostnadskrevende omsorgsplasseringer på et senere tidspunkt, og dermed spare kommunene for potensielle utgifter. Omsorgsplasseringer er kostnadskrevende tiltak for kommunene.

Som tidligere nevnt jobbes det med å få på plass bedre rutiner, maler og rolleavklaringer. Etter hvert som dette kommer enda bedre på plass, blir det gitt uttrykk for at det er rom for å jobbe enda mer effektivt. Samtidig blir det sett som viktig å ha nok tid til møter hvor ansatte fra de to kontorene kan møtes og bygge felleskap. I og med at oppstarten av samarbeidet ikke har vært optimal, er tjenesten fortsatt preget av å være i utvikling.

Figur 9 Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (F.244). Kilde: SSB/beregninger ved TF.

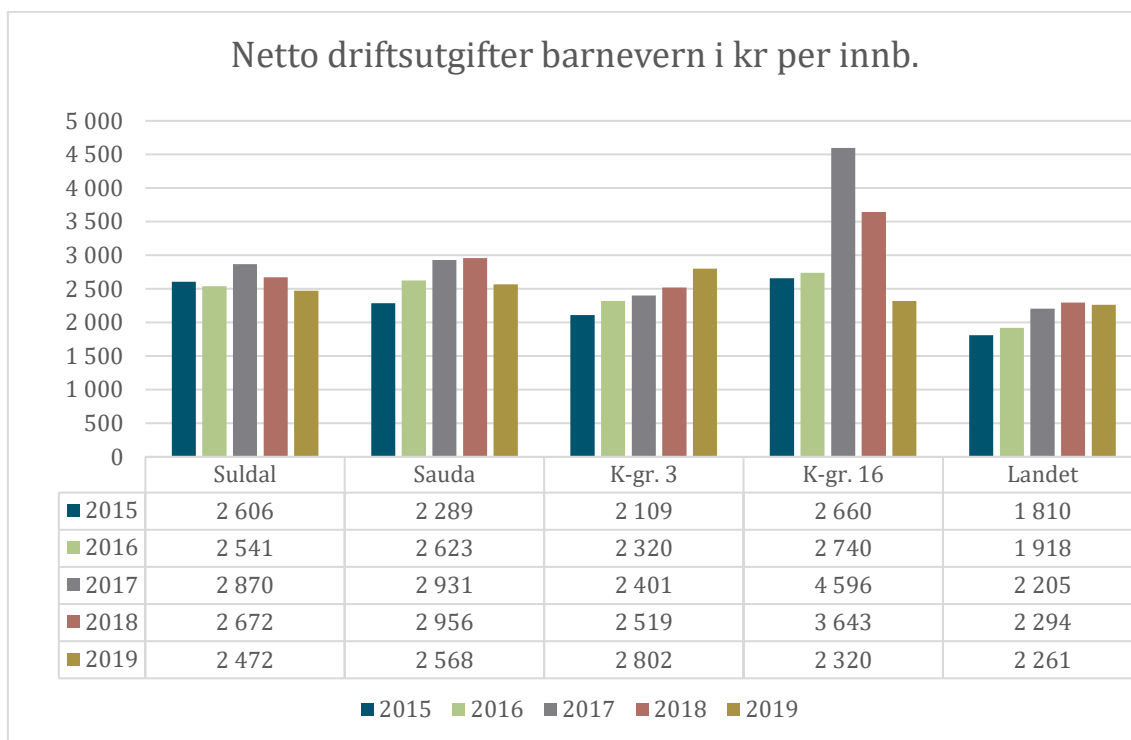
4.6.5 Ressursbruk

Figur 10 - Figur 13 gir oversikt over ressursbruken i barnevernet sammenlignet med andre kommuner. Figur 10 viser at netto driftsutgifter til barnevern i kroner per innbygger synes å ligge noenlunde på nivå med kommunene i deres respektive KOSTRA-grupper. Tjenesten synes ikke å være inne i trend med økende utgifter. Nivået på utgiftene ligger noenlunde på samme nivå som før etableringen av det interkommunale samarbeidet. Gevinstene ligger slik sett i at man gjennom samarbeidet har fått styrket tjenesten på en mer kostnadseffektiv måte enn det kommunene ville maktet alene.

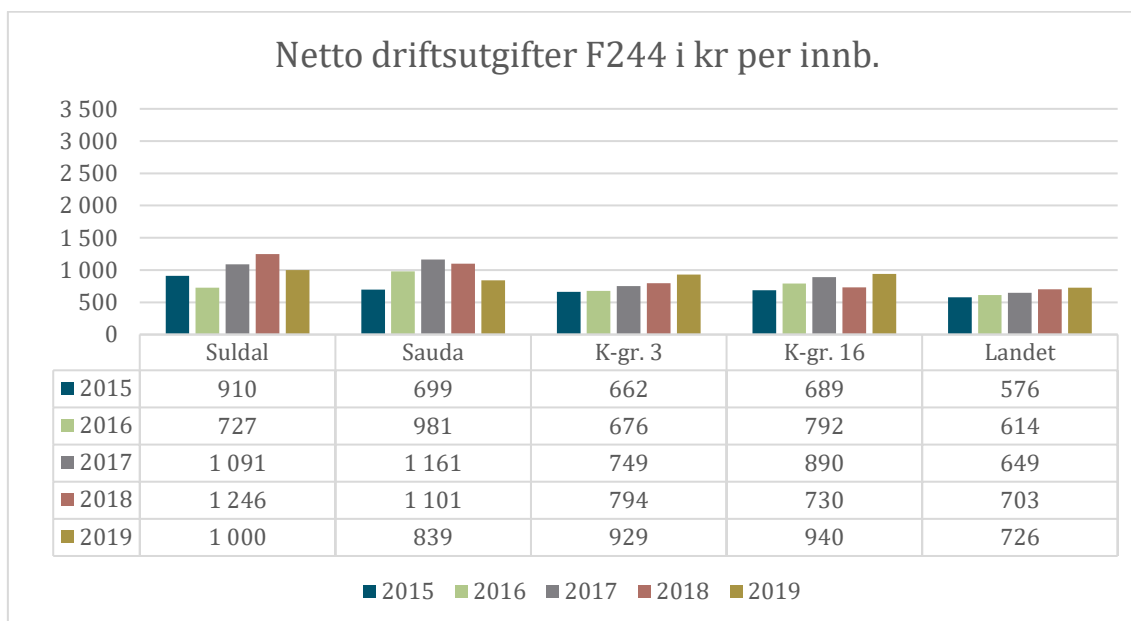
Driftsutgiftene i barnevernet kan fordeles på ulike KOSTRA-funksjoner. Funksjon 244 omfatter utgifter til administrasjon, funksjon 251 omfatter utgifter til barnevernstiltak når barn ikke er plassert av barnevernet, og funksjon 252 omfatter utgifter til barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet. Utgiftene til drift ser ut til å ha ligget noe høyere enn sammenlignbare kommuner, men det kan virke som utgiftene er på vei ned. For sammenlignbare kommuner og landet for øvrig, synes utgiftstrenden å være svakt økende. At utgiftene til administrasjon ligger noe høyere, blir blant annet forklart med at det er en del tid og kostnader som går med til kjøring, samt at advokatutgifter føres på administrasjon.

Når det gjelder utgifter til tiltak i hjemmet (funksjon 251), har Sauda ligget lavt sammenlignet med andre kommuner, men det virker som utgiftsnivået har økt litt de siste to årene. Suldal har ligget mer på nivå med sammenlignbare kommuner. Som tidligere nevnt er det et mål å styrke innsatsen når det gjelder forebyggende tiltak i hjemmet. Dette kan redusere behovet for belastende og kostnadskrevende omsorgssaker.

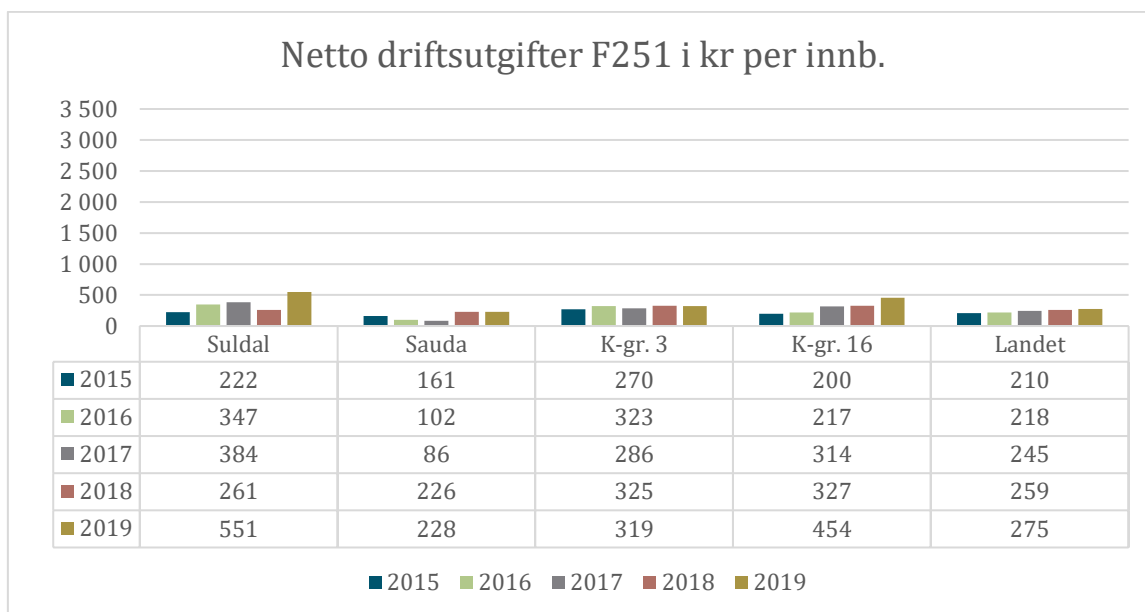
Når det gjelder utgifter til tiltak for barn plassert utenfor hjemmet (funksjon 252), har Sauda høyere utgifter per innbygger enn Suldal. Utgiftene i Suldal ser også ut til å ligge noe lavere enn utgiftene i sammenlignbar kommunegruppe. Utgiftene for Sauda ligger noe høyere. Både Suldal og Sauda har en reduksjon i utgiftene til tiltak utenfor hjemmet siden 2017, men nedgangen er mest markant for Suldal. Gjennom intervjuene får vi bekreftet at Sauda har en del flere plasseringssaker sammenlignet med Suldal. At utgiftene har gått markant ned i Suldal, kan ha sammenheng med harmoniseringen av de økonomiske godtgjørelsene for fosterhjemmene. Vi har fått opplyst at Suldal kommune hadde betydelig bedre økonomiske vilkår for fosterhjemmene enn det som var tilfellet i Sauda. Vilkårene er nå harmonisert og i større grad tilpasset nivået i Sauda.

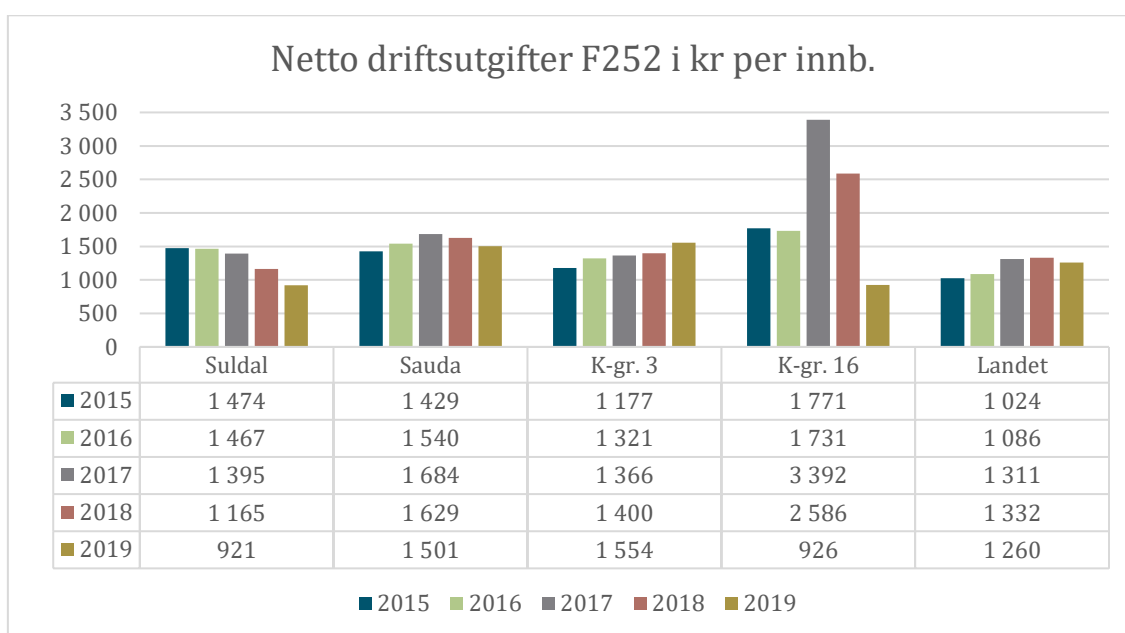
Figur 10 Netto driftsutgifter barnevern i kr per innb. Kilde: SSB/beregninger ved TF.

Figur 11 Netto driftsutgifter F244 i kr per innb. Kilde: SSB/beregninger ved TF.

Figur 12 Netto driftsutgifter F251 i kr per innb. Kilde: SSB/beregninger ved TF.

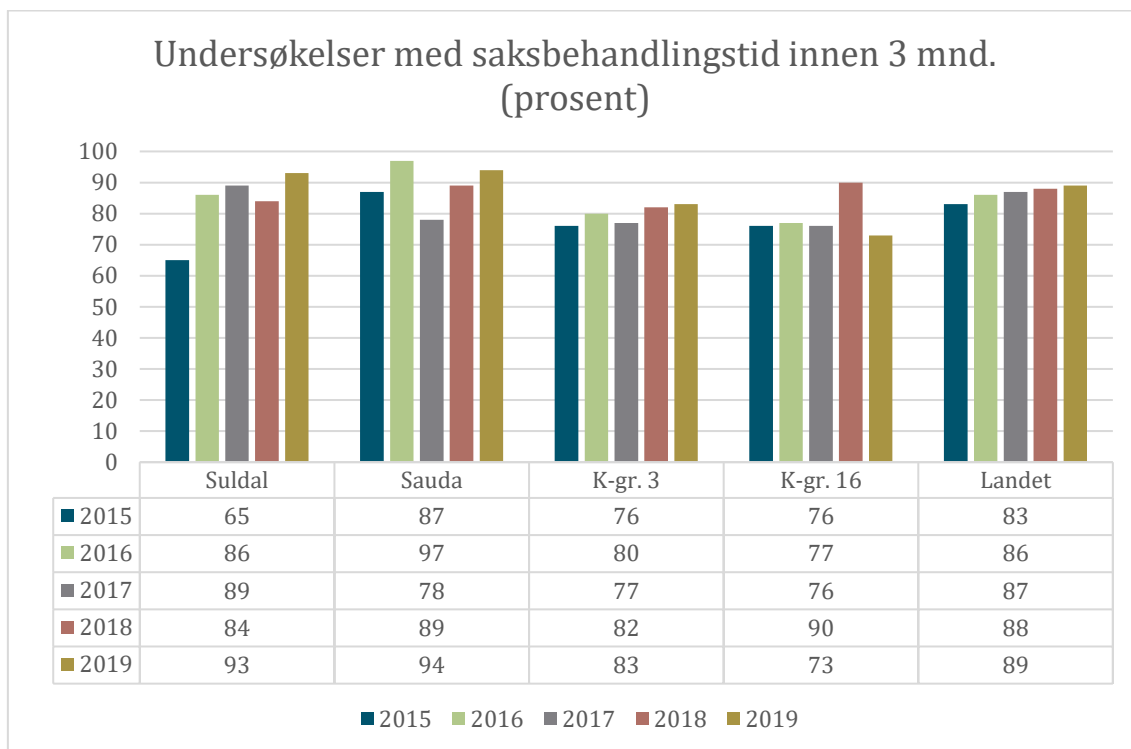

Figur 13 Netto driftsutgifter F252 i kr per innb. Kilde: SSB/beregninger ved TF.

4.6.6 Saksbehandlingstid

Barneverntjenesten har en frist på inntil tre måneder til å gjennomføre en undersøkelse, jf. barnevernloven § 6-9. Fristen begynner å løpe fra det øyeblikket meldingen er gjennomgått og det er besluttet å gjennomføre en undersøkelse.

Figur 14 gir oversikt over andelen undersøkelser med behandlingstid innen tre måneder. Vi ser at en stor andel av undersøkelsene gjennomføres innen fristen både i Sauda og Suldal. I begge kommuner er andelen høyere enn for respektive KOSTRA-grupper og nivået på landsbasis. I 2019 lå andelen undersøkelser med behandlingstid innen tre måneder på 93 prosent i Suldal og på 94 prosent i Sauda.

Figur 14 Undersøkelser med saksbehandlingstid innen 3 mnd. Kilde: SSB/beregninger ved TF.

4.7 Kostnadsfordeling

I henhold til samarbeidsavtalen skal utgiftene deles etter antall innbyggere i aldersgruppa 0–16 år, med unntak av utgifter som kan knyttes direkte til en kommune. Dette innebærer, slik vi oppfatter det, at utgifter til administrasjon og lønn til ansatte fordeles med utgangspunkt i denne fordelingsnøkkelen, mens utgifter til tiltak dekkes av den kommunen hvor barnet/familien er hjemmehørende. Dette er en fordeling som også er vanlig i tilsvarende samarbeid i andre deler av landet. I og med at barneverntjenesten nå har ansvar for ungdom opp til 23 år, kan det være grunn til å vurdere om utgifter til administrasjon bør fordeles etter antall innbyggere i aldersgruppa 0–23 år.

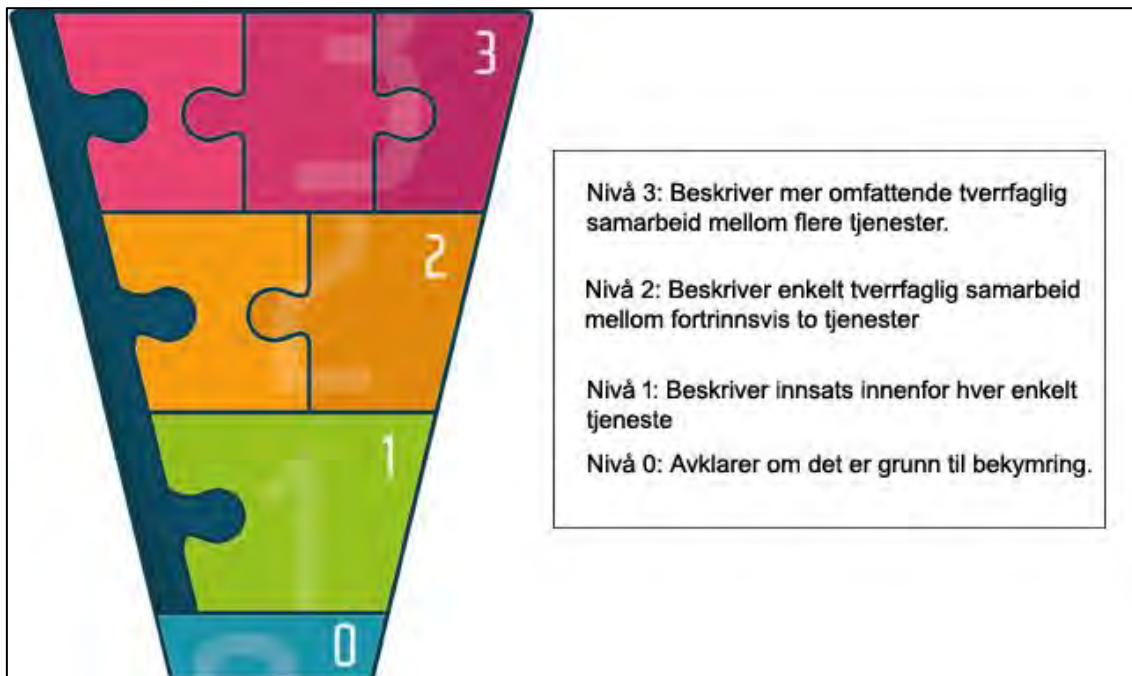
4.8 Samarbeid med andre instanser

4.8.1 Synspunkter fra barnevernet

Barnevernet har mange samarbeidspartnere. De som fra barnevernets side trekkes fram som de mest sentrale samarbeidspartnere, er barnehage, skole, helsestasjon, legekontor, psykisk helse, rus, psykiske tjenester, politi, NAV, PPT, voksenopplæring og en del tverrfaglige team.

Inntrykket fra intervjuene i barneverntjenesten er at samarbeidet med samarbeidspartnerne er under utvikling, og at det fremdeles er noe å gå på før det fungerer optimalt. Her blir det pekt på at det kan være litt kompliserende for barnevernet at kommunene har noe forskjellig organisering, og at de dermed jobber på litt ulike måter. Det krever litt ekstra av barneverntjenesten som må forholde seg til to ulike kommuneorganisasjoner. Barneverntjenesten opplever at samhandlingen med de andre kommunale tjenestene går noe lettere i Sauda, sammenlignet med i Suldal. Dette kan ha sammenheng med at Sauda har en litt annen tilnærming til arbeidet bedre tverrfaglig innsats (BTI), og at Sauda er vertskommune for barnevernet. I og med at kommunene jobber på forskjellige måter, er det behov for å avklare forventninger i den enkelte kommune til hvordan samarbeidet skal være.

Både Sauda og Suldal jobber med innføring av BTI. BTI skal sikre tidlig innsats og god samhandling mellom ulike tjenester rettet mot barn og unge, og hvordan ulike tiltak kan brukes i en tiltakspyramide (jf. Figur 15).

Figur 15 BTI-modellen. Samhandlingsmodell på fire nivåer.²

² <http://tidliginnsats.forebygging.no/Aktuelle-innsater/BTI/Hva-er-BTI/Hva-er-BTI/>

Hvert nivå beskriver forløpet i arbeidet med å avklare undring/bekymringer og iverksette tiltak i og mellom tjenestene. De fire nivåene skal omfatte alle oppgaver og aktiviteter som berører tidlig og tverrfaglig innsats og oppfølging av målgruppa. Målet for alle nivåene er å fremme positiv utvikling. Tidlig innsats beskrives i hovedsak gjennom nivå 0 og 1 i BTI, mens det på nivå 2 og 3 er det det tverrfaglige samarbeidet som beskrives. De ulike nivåene bindes sammen av brikken som strekker seg mellom nivåene. Denne symboliserer koordineringsansvaret, stafettholderen og stafettloggen, som strekker seg mellom nivåene og skal sikre helhetlig og koordinert innsats uten at det blir brudd i oppfølgingen.

Nivå 0 beskriver aktiviteter som skal bidra til at vi kommer fra egen undring til å dele denne med foreldrene og sammen vurdere om det er behov for ekstra oppfølging og innsats. Alle tjenester, både basis- og hjelpetjenester, bør ha egne handlingsveiledere, også for nivå 0.

Nivå 1 beskriver prosessen og arbeidet med å gjennomføre tiltak i en tjeneste, «internt arbeid» i samarbeid med bruker. Målet er at innsatsen skal fremme positiv utvikling for barnet. Alle tjenester – både basis- og hjelpetjenester – bør ha egne beskrivelser av denne prosessen.

Nivå 2 beskriver enkelt og rutinemessig samarbeid mellom brukeren og to tjenester. Dette vil omfatte henvisninger mellom tjenester, råd og veiledning fra en tjeneste til en annen og felles utrednings- og tiltaksarbeid mellom to tjenester. Målet er, som på nivå 1, at prosessen skal fremme positiv utvikling.

Nivå 3 beskriver mer komplekst samarbeid mellom flere tjenester og brukeren. Dette omfatter både tverretattlig samarbeid der tjenestene jobber parallelt, og mer integrert og samtidig arbeid mellom flere tjenester. Målgruppen er de med behov for innsats der flere tjenester er involvert i beslutninger, vurderinger og tiltak.

I Sauda er BTI-arbeidet mer individrettet sammenlignet med Suldal. Det er utarbeidet stafettlogg-verktøy for lettere å koordinere og følge opp saker, og det er faste kontaktpersoner i barnevernet som er med på alle BTI-møter på skoler og barnehager. I Suldal har det vært jobbet mer på systemnivå, og barnevernet har ikke vært involvert på samme måte. Det forventes at samhandlingen og rutineene blir noe forskjellig i de to kommunene ettersom det er litt ulik organisering av tjenestene.

Barneverntjenesten ser det som viktig at Suldal, som ikke er vertskommune, opplever nærhet til tjenesten. Barnevernet har også jobbet mot samarbeidspartnere i Suldal for å informere og ufarliggjøre barnevernet, bl.a. i barnehager. Barnevernet opplever at samarbeidet med samarbeidspartnere i Suldal har blitt tettere etter hvert, og at barnevernet og samarbeidspartnerne i større grad spiller på hverandre. Likevel ser barnverntjenesten behov for bedre samarbeidsrutiner med tjenester i Suldal. De i barnevernet som har kontor i Suldal, føler seg ikke inkludert i Suldal kommune på samme måte som før. De deltar ikke på samme møter som før og er i mindre grad involvert i Suldal kommune sin informasjonsflyt. Informasjonen går nå i større grad via barnevernledelsen i Sauda. Barnevernet samarbeider nå med Suldal på systemnivå for å få bedre rutiner på samarbeidet.

Når barnevernet skal forholde seg til to kommuner, gis det uttrykk for at det av og til kan være vanskelig å få oversikt over hvem som har ansvar for ulike oppgaver, hvem som gjør hva, og

hvem man bør henvende seg til i ulike sammenhenger. Her etterlyses bedre oversikt over organisering i begge kommunene, og med kontakthinformasjon til ansatte på aktuelle områder.

Oppfatningene i barnevernet er samtidig at de føler at de er tilgjengelige for samarbeidspartnere. De føler at samarbeidspartnere er tilgjengelig for barnevernet, men mangel på ressurser/bemannning kan vanskeliggjøre samarbeid. Det gjelder både i barnevernet og blant samarbeidspartnere. Eksempelvis blir det vist til at det har vært kapasitetsutfordringer ved helsestasjonen og legetjenesten i Suldal.

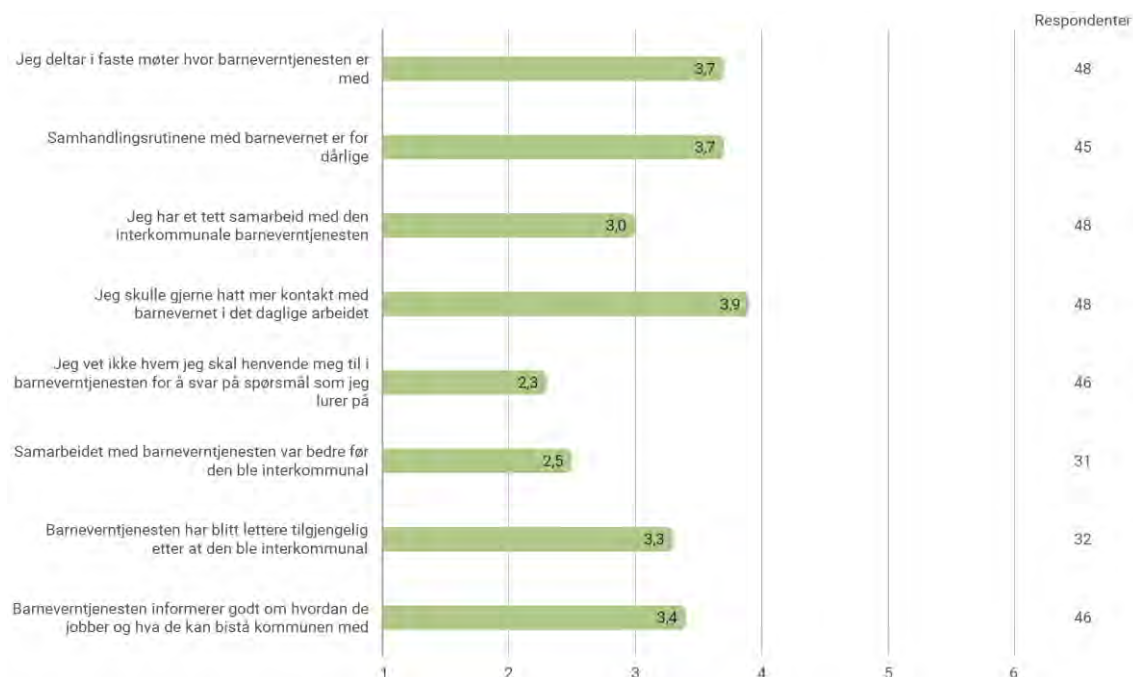
4.8.2 Synspunkter fra samarbeidspartnere

Vurderinger av samarbeidet med barneverntjenesten

For å kartlegge hvordan samarbeidspartnere opplever samarbeidet med barneverntjenesten, ble samarbeidspartnere bedt om å ta stilling til en del påstander om samarbeidet (jf. Figur 16). Vi ser at et flertall er mer enig enn uenig i at de deltar i faste møter hvor barneverntjenesten er med. Det er også et flertall som mener at samarbeidsrutinene er for dårlige. Videre ser vi at det er et flertall som mener at de ikke har et tett samarbeid med barneverntjenesten, og at det skulle vært mer kontakt med barnevernet i det daglige arbeidet. Samtidig er det verdt å merke seg at det er få som gir uttrykk for at de ikke vet hvem de skal henvende seg til i barneverntjenesten for å svar på spørsmål de lurer på. Flertallet mener også at samarbeidet med barneverntjenesten ikke var bedre før tjenesten ble interkommunal. Når det gjelder påstanden om at barneverntjenesten har blitt lettere tilgjengelig etter at den ble interkommunal, og påstanden om at barneverntjenesten informerer godt om hvordan de jobber og hva de kan bistå kommunene med, er de gjennomsnittlige vurderingene omtrent delt på midten. Det vil si at samarbeidspartnere samlet sett hverken er enig eller uenig i disse påstandene.

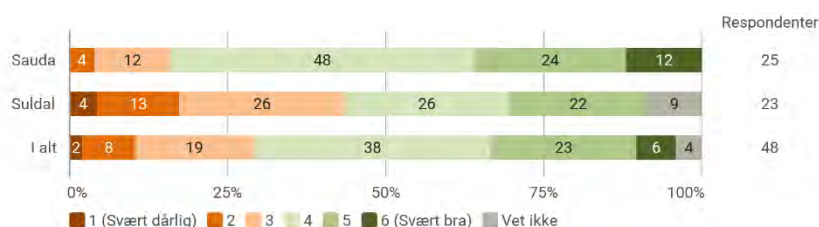
Vi har også sett om det er variasjoner i vurderingene mellom ulike typer samarbeidspartnere. Det er barnehage og skole som i størst grad deltar i faste møter hvor barneverntjenesten er med. Det er skole og helse som i størst grad mener samarbeidsrutinene er for dårlige. Det er et lite flertall innenfor alle tjenesteområdene (skole, barnehage, helse og andre tjenester) som gir uttrykk for at de skulle hatt mer kontakt med barnevernet i det daglige. Det er innen helse at det i størst grad blir gitt uttrykk for dette. Her ligger de gjennomsnittlige vurderingene på 4,3. Det virker videre som barnehagene i større grad enn skolene er tilfreds med tilgjengeligheten og informasjonen fra barneverntjenesten. Det er ansatte innen NAV som i størst grad mener samarbeidet med barneverntjenesten var bedre før samarbeidet ble etablert.

Dersom vi ser på forskjeller i vurderingene mellom kommunene, er det gjennomgående samarbeidspartnere i Suldal som er noe mindre fornøyd med samarbeidet. Det er også de som gir uttrykk for at de skulle hatt tettere samarbeid med barneverntjenesten. Samtidig er det i Suldal et flertall av samarbeidspartnere som mener at samarbeidet med barnevernet ikke var bedre før tjenesten ble interkommunal.

Figur 16. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om ditt samarbeid med den interkommunale barneverntjenesten? Svar på en skala fra 1-6 der 1 er helt uenig og 6 er helt enig. Gjennomsnitt.

Samlet sett er det et flertall av respondentene som mener at samarbeidet med barneverntjenesten fungerer bra (Figur 17). Det er samarbeidspartnerne i Sauda som er klart mest fornøyd, men det er et flertall av samarbeidspartnerne i Suldal ligger også på den positive siden av skalaen. Det er imidlertid ingen av samarbeidspartnerne i Suldal som mener samarbeidet fungerer svært bra.

Figur 17 Hvordan vil du samlet sett si at samarbeidet med barneverntjenesten fungerer? Svar på en skala fra 1-6, der 1=svært dårlig og 6=svært bra.

Tilbakemeldingene fra samarbeidspartnerne synes å være sammenfallende med tilbakemeldingene fra barneverntjenesten. Barneverntjenesten har hatt en vanskelig oppstart, og det er først i løpet av det siste året at strukturer og rutiner har begynt å falle på plass. Fra barneverntjenesten blir det også pekt på at det er størst behov for å få på plass bedre samarbeidsrutiner med samarbeidspartnere i Suldal.

Tiltak for å forbedre samarbeidet med barnevernet

Respondentene fikk et åpent spørsmål om hva de ser som det viktigste tiltaket for eventuelt å forbedre samarbeidet med barnevernet. Det er 30 respondenter som har svart på dette spørsmålet.

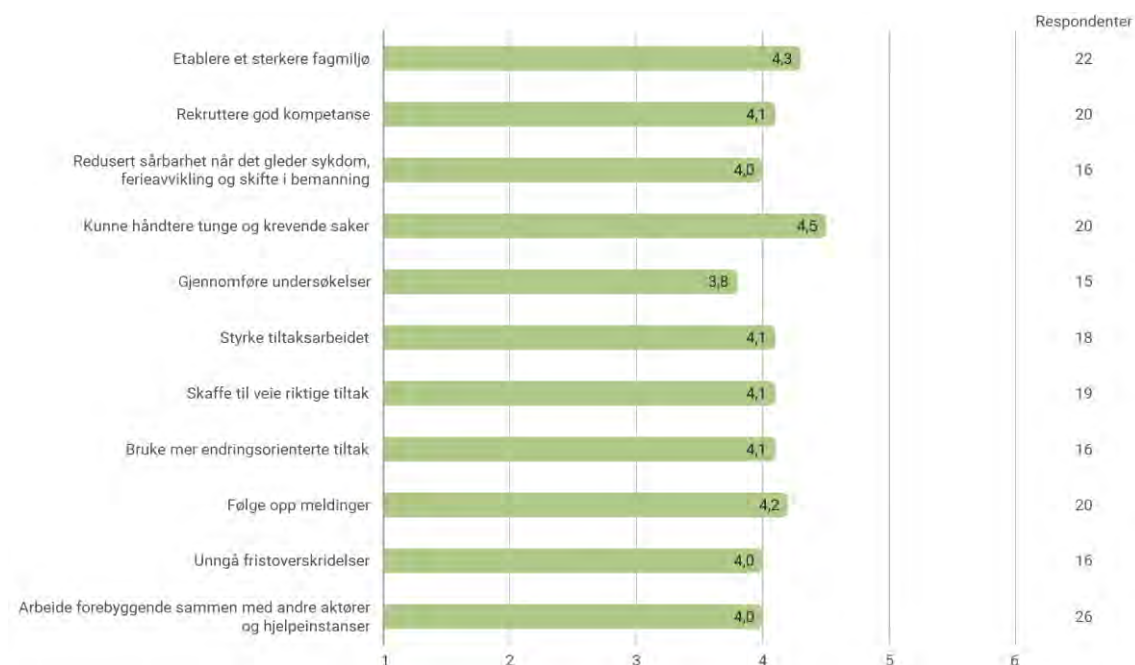
Fra barnehagene meldes det om behov for at barnevernet har tettere kontakt og oppfølging av barnehagene i ulike saker. Ellers er det ønske om bedre kommunikasjon generelt, at barnevernet er til stede og snakker om vanskelig spørsmål/tema, informerer om hvordan barnevernet jobber, hvilke rutiner de har, hvordan de jobber, og hvilke ressurser og tiltak de har å spille på. Det understrekes at det er behov for å vite hva barnevernet kan bidra med før en bekymring oppstår, at man er trygg på hvordan barnevernet kan være en støtte i vanskelige situasjoner, og hvordan man kan spille på lag for å løse utfordringer som oppstår.

Tilbakemeldingene fra skolene er i stor grad sammenfallende med synspunktene fra barnehagene. Jevnt over etterlyses behov for bedre informasjonsflyt. Flere mener de vet lite om hvordan barnevernet jobber. Enkelte etterlyser mer dialog rundt meldinger som de sender til barnevernet. De er usikre på om det er spesielle hensyn lærerne bør ta i tilfeller hvor barnevernet er inne i saker som angår elever.

Innenfor helse og de andre samarbeidspartnerne blir det etterlyst behov for flere faste møter for å utveksle informasjon. Det synes generelt å være behov for mer informasjon om hvem som jobber i barnevernet, og hvordan tjenesten jobber. Enkelte mener det har blitt vanskeligere å få oversikt over dette etter at tjenesten ble interkommunal. Samtidig er det også noen som ser at arbeidet med BTI kan bidra til å fremme et tettere samarbeid.

Effekter på ulike forhold knyttet til barneverntjenesten

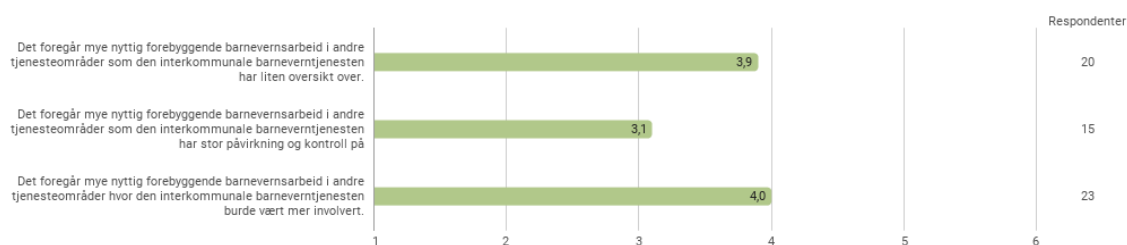
Samarbeidspartnerne ble bedt om å vurdere ulike sider ved barneverntjenesten som det interkommunale samarbeidet kan forventes å ha effekt på (jf. Figur 18).

Figur 18 Hvilke effekter har etableringen av den interkommunale barneverntjenesten hatt på følgende forhold? Svar på en skal fra 1–6 der 1=svært negativ effekt og 6=svært positiv effekt. Gjennomsnitt.

Det var mellom 50 og 70 prosent av samarbeidspartnerne som svarte «vet ikke» på disse vurderingene. Det er ikke unaturlig siden vi tidligere har sett at flere etterlyser bedre samarbeidsrutiner og bedre kjennskap til hvordan barnevernet jobber. Blant de som har svart, ligger de gjennomsnittlige vurderingene gjennomgående på den positive siden av skalaen. Vurderingene av effektene må vurderes som svakt positive på de fleste områdene. Samarbeidspartnerne vurderer at etableringen av det interkommunale samarbeidet har hatt størst effekt med tanke på å etablere et sterkere fagmiljø og det å kunne håndtere tunge og krevende saker.

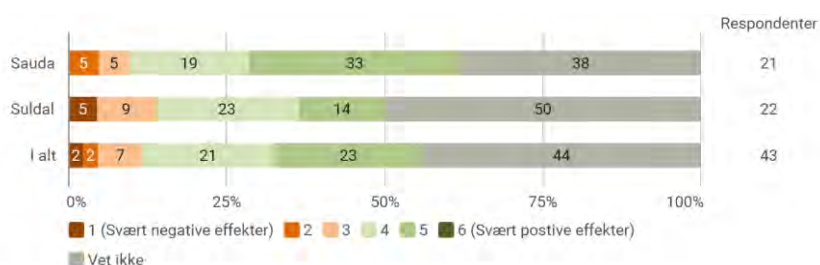
Vi hadde også noen påstander om det forebyggende arbeidet og barnevernets involvering i dette. Her svarte over halvparten av samarbeidspartnerne «vet ikke». Blant de som svarte, er det et lite flertall som mener at det foregår mye nyttig forebyggende barnevernsarbeid i andre tjenesteområder, som den interkommunale tjenesten har lite oversikt over, og at den interkommunale barneverntjenesten burde vært mer involvert. Det ser da ut til å henge sammen med behovet for tettere samarbeid og bedre samarbeidsrutiner.

Figur 19 Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om det forebyggende arbeidet i din kommune? Svar på en skala fra 1–6, der 1=helt uenig og 6 = helt enig.

Samlet vurdering

Avslutningsvis ble samarbeidspartnerne bedt om å vurdere hvilken effekt etableringen av det interkommunale barnevernet har hatt når det gjelder å sikre barn og unge den hjelp og omsorg de har krav på (jf. Figur 20). Blant de som hadde en oppfatning av dette, ser vi at det klare flertallet, både i Sauda og Suldal, mener samarbeidet har hatt positiv effekt.

Figur 20 Samlet sett, hvilken effekt har etableringen av det interkommunale barnevernet hatt når det gjelder å sikre barn og unge den hjelp og omsorg de har krav på? Svar på en skala fra 1–6, der 1=svært negative effekter og 6=svært positive effekter.

Respondentene ble avslutningsvis spurt om hva de ser som den største utfordringen som barnevernet står overfor i dag. Her trekkes det i stor grad fram momenter som har vært pekt på tidligere. Det dreier seg om at tjenestene må nå ut med informasjon om tilbudene de har og trygge

samarbeidspartnerne på hva de kan bidra med. Det blir pekt på at barnevernet for enkelte fremdeles kan framstå som skremmende, og at man derfor er redd for å koble inn barnevernet.

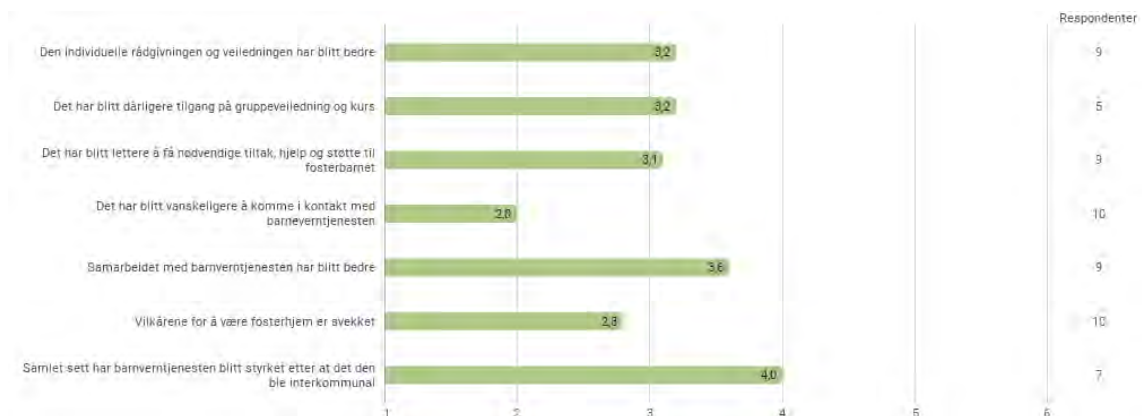
Enkelte peker også på at det er viktig at barnevernet har nok ressurser, eller utnytter tilgjengelige ressurser på en bedre måte, slik at man sikrer bedre kontinuitet når det gjelder saksbehandleres kontakt med samarbeidspartnere og familier.

Det som samlet sett synes å være de viktigste forbedringsområdene som trekkes fram, er tettere kontakt med samarbeidspartnere, og at barneverntjenesten er mer åpen og synlig. Det er behov for bedre dialog og informasjonsutveksling og mer forutsigbare/faste møter. Økt kunnskap blant samarbeidspartnerne om hvordan barnevernet jobber, kan gjøre det lettere å få til bedre tverrfaglig samarbeid om barn og familier med behov for hjelp.

4.9 Synspunkter fra fosterforeldre

I tillegg til å kartlegge synspunkter fra andre tjenester rettet mot barn og unge i kommunene, har vi også kartlagt erfaringer fra fosterforeldre som har kjennskap til barnevernet både før og etter at tjenesten ble interkommunal. Det ble sendt ut spørreskjema til 15 fosterhjem. Ti av disse svarte på spørreundersøkelsen. Blant de som svarte, var sju fosterhjem tilknyttet barneverntjenesten i Sauda og tre fosterhjem tilknyttet barneverntjenesten i Suldal.

Fosterhjemmene fikk spørsmål om i hvilken grad de er enige eller uenige i en del påstander om effekter av etableringen av den interkommunale barneverntjenesten (jf. Figur 21). Det virker ikke som fosterhjemmene foreløpig har opplevd store endringer. Tilbakemeldingene tyder på at den individuelle rådgivningen og veiledningen ikke har blitt bedre, at tilgangen på gruppeveiledning og kurs ikke er vesentlig bedret, og at det ikke har blitt lettere å få til nødvendige tiltak, hjelp og støtte til fosterbarnet. Fosterhjemmene er imidlertid tydelig på at det ikke har blitt vanskeligere å komme i kontakt med barneverntjenesten. Samarbeidet med barneverntjenesten har blitt bedre. Vilårene for å være fosterhjem er svekket. Samlet sett har barneverntjenesten blitt styrket etter at den ble interkommunal.

Figur 21 I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende påstander om effekter av etablering av den interkommunale barneverntjenesten? Svar på en skala fra 1–6 der 1 er helt uenig og 6 er helt enig. Gjennomsnitt.

Dersom vi ser på forskjeller på vurderingene mellom fosterhjem som tidligere var tilknyttet Sauda og Suldal, virker det som det er betydelige forskjeller i vurderingene. Fosterhjemmene i Suldal er sterkt uenig i at den individuelle rådgivningen og veiledningen har blitt bedre (1,7), mens vurderingene i Sauda er svakt positive (4,0). Fosterhjemmene i Suldal er også sterkt uenige i påstanden om at det har blitt lettere å få tak i nødvendige tiltak, hjelp og støtte til fosterbarnet. De samme gjelder påstanden om at samarbeidet med barneverntjenesten har blitt bedre. I Suldal er det også en svak enighet i påstanden om at vilkårene for å være fosterhjem er blitt svekket. Fosterhjemmene i Suldal er helt uenige i at barnverntjenesten samlet sett har blitt styrket etter at den ble interkommunal. Fosterhjemmene i Sauda er av motsatt oppfatning og sier seg klart enig i at barneverntjenesten er styrket (5,4).

Årsakene til forskjellene i vurderingene mellom kommunene er ikke uventet. Fra barnverntjenesten er det opplyst at det har vært utfordringer i forbindelse med harmoniseringen av vilkårene for fosterhjemmene. Før tjenesten ble interkommunal, hadde fosterhjemmene i Suldal bedre vilkår enn i Sauda. Vi har også sett at det er behov for å få på plass bedre samhandlingsrutiner internt i tjenesten, og spesielt i forhold til samarbeidspartnere i Suldal.

De 10 fosterhjemmene som svarte på undersøkelsen, oppgir at de i gjennomsnitt har 3,6 besøk av barnevernet i året: Antall besøk per fosterhjem fordeler seg på følgende måte:

- To besøk: To fosterhjem
- Tre besøk: To fosterhjem
- Fire besøk: Fem fosterhjem
- Seks besøk: Ett fosterhjem

Seks av fosterhjemmene oppgir at antall besøk er som før, etter at tjenesten ble interkommunal. To har fått flere besøk, og to har fått færre. Samlet sett er det altså små endringer. Ni av fosterhjemmene oppgir at de tilpasser antall besøk ut fra behovet. Ett fosterhjem oppgir at det får alt for få besøk.

Fosterhjemmene ble også stilt et åpent spørsmål om hva de ser som de største utfordringene som den interkommunale barneverntjenesten står overfor. Også blant fosterforeldrene er det enkelte som mener at det er behov for å bygge bedre felles kultur innad i tjenesten, og at det er motsetninger mellom de som jobber i Sauda, og de som jobber i Suldal. Det blir i tillegg kommentert at det fremdeles er snakk om små og oversiktlige samfunn, og at nærhet, familiære bånd og slektskap fortsatt kan være en utfordring. Noen mener at mangel på kapasitet kan være et problem, og at det tar alt for lang tid å svare på spørsmål og fatte beslutninger. Enkelte er dessuten misfornøyde med kontraktene de har med barnevernet.

På spørsmål om viktige tiltak for å forbedre den interkommunale tjenesten, er det økt fokus på brukervennlighet, raskere iverksetting av tiltak, bedre stabilitet i tjenesten og i større grad bygge tillit og trygghet for barn og fosterhjem som trekkes fram. Det er også tilbakemeldinger om at barneverntjenesten i større grad bør se på fosterforeldre som samarbeidspartnere og vise mer ydmykhet overfor fosterhjemmenes erfaringer.

4.10 Oppsummerende vurdering

Samlet sett er gevinstene ved å samarbeide om barnevern større enn ulempene. De største gevinstene synes å være at:

- Man har fått et større og sterkere fagmiljø med mer stabil bemanning
- Tjenesten har blitt mindre sårbar i forbindelse med sykdom og ferieavvikling
- Det har blitt lettere å rekruttere kvalifisert personell
- Større fagmiljø har gitt muligheter for teamorganisering og økt spesialisering
- Mulighetene for kompetanseheving gjennom deltakelse på kurs og videreutdanning har økt
- Det har i større grad blitt mulig å være to personer på krevende saker
- Det har blitt lettere å unngå «nabosaker» som følge av at det har blitt flere å spille på
- Tjenestilbudet er styrket, bl.a. gjennom etablering av et eget veiledningsteam med tiltak i tjenesten. Det er etablert en egen akuttjeneste med døgnåpen beredskapsvakt

I sum virker det som man er ferd med å nå målsetningene om å styrke kvaliteten på arbeidet gjennom et større og mer robust fagmiljø. Antallet årsverk i tjenesten skiller seg ikke vesentlig fra summen av de årsverkene som kommunene brukte før samarbeidet ble etablert. Tjenesten må slik sett sies å være styrket på en mer kostnadseffektiv måte enn det den enkelte kommunen ville klart på egen hånd.

Oppstarten av samarbeidet kunne sannsynligvis vært lettere dersom samarbeidet hadde vært bedre tilrettelagt før oppstart. Selv om det nå virker som mye begynner å falle på plass, har det tatt tid å bygge felles kultur, organisere tjenesten og etablere felles rutiner, maler og systemer for tjenesten. I og med at de ansatte har kontorsteder i hver sine kommuner, og det er relativt lang reisetid mellom kommunene, har dette vært ekstra krevende.

Etter at man fikk teamorganiseringen på plass, og hvor teamene er sammensatt av ansatte på tvers av kommunegrensene, har det blitt lettere å samkjøre tjenesten, utvikle felles rutiner og utnytte kompetansen som tjenesten samlet sett representerer. Man har nå litt over ett års erfaring med teamene, og det vil trolig være behov for evaluering og justering av denne organiseringen etter hvert som man får mer erfaring. Det er i dag utfordringer med press på tiltaksteamet, og tilbagemeldingen er at det er forbedringsbehov når det gjelder rutiner for bedre samhandling mellom teamene, bedre stillingsbeskrivelser og definisjon av en del oppgaver. Videre signaliseres det behov for bedre rutiner og rolleavklaringer for å fatte beslutninger og vedtak mer effektivt, samt at det er behov for bedre maler. At man har to lokasjoner, stiller ekstra krav til gode rutiner for informasjonsflyt innad i tjenesten slik at alle føler de har lik tilgang på informasjon.

Omfanget av meldinger er noe lavere i Suldal, sammenlignet med Sauda og landet for øvrig. Det kan være ulike årsaker til dette. Kommunene er forskjellige både geografisk og kulturelt. Samfunnsutfordringene synes også å variere samtidig som det kan tenkes at terskelen for å melde saker til barnevernet varierer mellom kommunene.

Antall saker per årsverk ligger ikke spesielt høyt sett i forhold til sammenlignbare kommuner. Her blir det imidlertid pekt på at store avstander gjør at det går med mye tid til reising og møte-

virksomhet. Man forsøker å heve kvaliteten på tjenesten ved å være to personer på krevende saker. At tjenesten skal samhandle med to kommuner, innebærer også ekstra møtevirksomhet og koordinering. Samarbeidsgevinstene synes likevel å være større enn ulempene.

Begge kommunene har et beregnet utgiftsnivå for barnevern som ligger under landsgjennomsnittet. Begge kommunene har utgifter som ligger noe over normert nivå, men dersom man justerer for at kommunene har høye inntekter, er det et lite mindreforbruk. Utgiftene til barnevern har ikke økt etter at tjenesten ble interkommunal. Snarere synes netto driftsutgifter til barnevern per innbygger å ha blitt redusert i perioden etter samlingen av tjenesten. Det er verdt å merke seg at det synes å ha vært en liten økning av utgifter til tiltak i hjemmet, samtidig som utgifter til tiltak for barn som er plassert utenfor hjemmet, har gått ned. Dette er i tråd med nasjonale føringer med mål om tidlig innsats for å forbygge krevende og belastende omsorgsovertakelser. En stor andel av undersøkelsene gjennomføres innen fristen på tre måneder. I 2019 lå andelen undersøkelser med behandlingstid innen tre måneder på 93 prosent i Suldal og på 94 prosent i Sauda. Dette er høyere enn gjennomsnittet for landet og sammenlignbare kommuner.

I henhold til samarbeidsavtalen skal utgiftene deles etter antall innbyggere i aldersgruppa 0–16 år, med unntak av utgifter som kan knyttes direkte til en kommune. I og med at barneverntjenesten nå har ansvar for ungdom opp til 23 år, kan det være grunn til å vurdere om utgifter til administrasjon bør fordeles etter antall innbyggere i aldersgruppa 0–23 år.

Barneverntjenesten har mange samarbeidspartnere. I og med at barneverntjenesten skal forholde seg til samarbeidsaktører i to kommuneorganisasjoner, krever dette ekstra tid og ressurser til samarbeid. At ting gjøres på litt forskjellige måter i de to kommunene, gjør at samarbeidet og samhandlingsforaene varierer. Barnevernet opplever at samarbeidet med samarbeidspartnere fungerer bedre i Sauda enn i Suldal. Det kan ha sammenheng med at Sauda er vertskommune, og at kommunene har litt ulike modeller for arbeid med tverrfaglig innsats (BTI). Barnevernet opplever at samarbeidet med samarbeidspartnere i Suldal har blitt tettere etter hvert, og at barnevernet og samarbeidspartnerne i større grad spiller på hverandre. Det gis likevel uttrykk for at det er behov for å få på plass bedre rutiner for samarbeid med aktuelle samarbeidspartnere i Suldal. Her er det også behov for at barnevernet, og spesielt de som sitter i Suldal, blir tettere integrert i Suldal kommunes informasjonsflyt. Etter det vi forstår, er det igangsatt arbeid for å forbedre dette.

Tilbakemeldingene fra samarbeidspartnerne synes å være sammenfallende med tilbakemeldingene fra barneverntjenesten. Samlet sett er det et flertall av samarbeidspartnerne som mener at samarbeidet med barneverntjenesten fungerer bra. Samarbeidspartnerne i Sauda er klart mest fornøyd, men et flertall av samarbeidspartnerne i Suldal ligger også på den positive siden av skalaen.

Selv om den interkommunale barneverntjenesten har begynt å finne sin form, er det fortsatt behov for å jobbe videre med organisering, rutiner og samhandlingsstrukturer. Dette inkluderer bedre interne rolleavklaringer, bla. mellom leder og fagansvarlig. Samarbeidspartnerne ønsker tettere kontakt, bedre informasjonsutveksling, dialog og oppfølging i saker. Generelt er det behov for mer informasjon om hvordan barnevernet jobber, hva de kan bistå med, og hvordan. Flere peker på at arbeidet med BTI kan bidra til å sette samhandling og informasjonsutveksling mer i system.

Selv om oppstarten av den interkommunale barnverntjenesten har vært krevende, er konklusjonen samlet sett at det interkommunale samarbeidet har bidratt til styrke barnevernet. Tjenesten har hatt en positiv utvikling, men det er likevel behov for forbedringer på flere områder. Ingen av de ansatte ønsker å gå tilbake til situasjonen før tjenesten ble interkommunal. Det er jevnt over en erkjennelse av at de kommunale tjenestene var for små og sårbare.

5. Erfaringer med samarbeid om PPT

5.1 Utredning om samarbeid

I forkant av etableringen av samarbeidet om pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) ble det, som for barneverntjenesten, satt ned en prosjektgruppe som fikk i mandat å utrede interkommunalt samarbeid. Innenfor PPT hadde samarbeid vært på agendaen i mange år. Utredning av interkommunal PPT for kommunene Etne, Suldal, Sauda og Vindafjord startet høsten 2009. Dette resulterte i et samarbeid mellom Etne og Vindafjord, men uten Sauda og Suldal.

Det ble tatt et nytt initiativ til samarbeid med Etne og Vindafjord i 2014, men disse kommunene takket da nei. Kommunestyrene i Sauda og Suldal bad da rådmennene ta initiativ til interkommunalt samarbeid mellom Sauda og Suldal, og det ble satt ned en styringsgruppe som bestod av de to rådmennene. I tillegg ble det satt ned en prosjektgruppe med ledere, fagfolk og ansatte sine representanter fra begge kommuner, til å utrede saken nærmere.

Utredningen viste at begge kommunene hadde tjenester som var små og sårbare. Selv om kommunene hadde hatt relativt stabil bemanning over tid, viste utredningen at én eller begge kommunene i lange perioder hadde manglet viktig kompetanse som f.eks. psykolog og logoped. Begge kommunene hadde fått påvist avvik på tjenestene gjennom tilsyn fra fylkesmannen.

Utredningen konkluderte med at interkommunalt samarbeid kan gi en sterkere tjeneste, både fordi det gir muligheter for å samle ressursene og utnytte tilgjengelig kompetanse på en bedre og mer fleksibel måte. I tillegg ble det vist til muligheter for å få styrket ledelsen og ivareta kvalitetskravene som stilles til PP-tjenesten.

Gjennom intervjuene er inntrykket at ønsket om å få på plass et vertskommunesamarbeid mellom Suldal og Sauda var sterkere forankret blant ansatte i PPT, sammenlignet med i barneverntjenesten.

5.2 Formål med samarbeidet

Ut fra samarbeidsavtalen er formålet med samarbeidet å styrke kvaliteten på arbeidet gjennom et større og mer robust fagmiljø, herunder sikre gode tjenester som ivaretar habilitet og rettstrygghet for de barn og foreldre som tjenesten kommer i kontakt med.

Videre sier samarbeidsavtalen at PP-tjenesten skal være tilgjengelig, og at tidlig innsats er viktig. PP-tjenesten skal drive og utvikle tjenestetilbudet på vegne av deltakerkommunene, samt rekruttere og beholde kompetent og fagutdannet personale. Samarbeidsavtalen omfatter alle oppgaver som etter lov og forskrift er lagt til kommunene.

Formålet med samarbeidet, og samarbeidsavtalen, er i stor grad sammenfallende med formålet og samarbeidsavtalen som ligger til grunn for samarbeidet på barnevernsområdet. Suldal er vertskommune for PPT, mens Sauda er vertskommune for barneverntjenesten.

5.3 Etablerings- og oppstartsfase

Det interkommunale samarbeidet om PPT startet i mars 2017, dvs. noen måneder før samarbeidet om barnevern kom i gang. I forkant av vedtak om interkommunalt samarbeid i kommunestyrene, var ansatte i PP-tjenestene med i prosesser hvor man diskuterte hvordan en felles tjeneste kunne se ut. Etter at vedtak om sammenslåing ble fattet i kommunestyrene, var erfaringene blant de ansatte at ingen hadde ansvar for å ta tak i videre arbeid med å forberede oppstarten.

I Suldal var det før sammenslåingen en 50 prosent lederstilling innen PPT. I Sauda var det en fagleder innen PPT, og vedkommende var ikke enhetsleder med personalansvar. Når tjenesten skulle bli interkommunal, var det behov for å få på plass en leder i full stilling. Den som var leder i Suldal fikk tilbud om stillingen, men var ikke interessert.

Før oppstart av samarbeidet fikk man rekruttert leder til den interkommunale tjenesten, men vedkommende fikk liten tid til å planlegge og forberede samarbeidet. Den interkommunale PP-tjenesten har derfor i stor grad blitt bygget etter at den ble etablert. Det vil si at man i ettertid har jobbet med å samkjøre kulturer og rutiner. Det blir karakterisert som krevende fordi begge kommunene hadde svak bemanning og utfordringer med sykemeldinger. Det var ikke satt av ekstra ressurser til å tilrettelegge en ny tjeneste. Gjennom intervjuene blir det hevdet at det ikke var tatt høyde for behov til ressurser til slike prosesser, og at det heller ikke var definert hva denne ressursbruken skulle gå ut over. Dette innebar i praksis lengre ventelister, noe som ble opplevd som frustrerende blant de ansatte.

I en tidlig fase, før sammenslåingen ble vedtatt, hadde man snakket om å få på plass videoutstyr og tilgang på kommunale leasingbiler for å lette samarbeidet mellom de to kontorstedene og i forhold til samarbeidspartnere og brukere. Dette ble sett som viktig i og med at den interkommunale tjenesten har to kontorer, og det er én time å kjøre mellom disse. Det tok lang tid å få dette på plass, noe som var en ekstra utfordring i oppstartsfasen når man hadde spesielt behov for å snakke sammen, bli kjent og samkjøre tjenesten.

Konklusjonen er altså at samarbeidet kunne fått en lettere start dersom samarbeidet hadde vært bedre planlagt og tilrettelagt på forhånd. Spesielt burde man ha fått på plass nødvendig infrastruktur for at tjenesten skulle fungere mest mulig effektivt fra dag én.

5.4 Organisering og styring

Suldal er vertskommune for PP-tjenesten, men det er et avdelingskontor i Sauda. Det er sju ansatte i PP-tjenesten som er fordelt på 6,5 årsverk. Man opplever likevel at arbeidsbelastningen er stor. Selv om man nå har en sammenslått interkommunalt tjeneste, er tjenesten er fremdeles liten, og man er fortsatt sårbar ved sykdom og dersom noen slutter. Det er ikke lett å få tak i vikarer.

Det er tre ansatte i tjenesten som sitter på kontoret i Suldal, og tre i Sauda. Leder er mest i Suldal, men prøver også å være en til to dager i Sauda. Ellers forsøker man å legge til rette slik at de ansatte jobber i kommunen hvor de bor. Dette for å lette belastningen med pendling til og fra jobb, og for å minimere behovet for reising i arbeidstiden. De som jobber i Sauda er således kontaktpersoner for skoler og barnehager i Sauda, hvor det er fire skoler og fire barnehager. Tilsvarende gjelder da for de som jobber i Suldal. I Suldal er det fire skoler, tre oppvekstsentre og fire barnehager. Selv om man forsøker å legge til rette for arbeid i kommunen hvor de ansatte bor, forsøker man også å utnytte den samla kompetansen på tvers av kommunene. Det innebærer at man drøfter saker og bistår hverandre i saker ved behov.

Leder i PPT har jevnlig møter med ansvarlige kommunalsjefer i kommunene. Her drøftes driften i tjenesten, status i arbeidet og veien videre. Fra PPT sin side er opplevelsen at kommunene er samkjørte med tanke på forventninger og prioriteringer av innsatsen i PP-tjenesten. Det dreier seg bl.a. om at PPT skal være tett på skoler og barnehager, ha et nært samarbeid og bidra inn i tidlig forebyggende arbeid. Kommunalsjefene bekrefter også at de to kommunene forsøker å samarbeide og koordinere seg når det gjelder oppfølging og implementering av nasjonale føringer og satsinger.

I PP-tjenesten ble det ansatt ny leder for litt over et år siden. De ansatte uttrykker tilfredshet med ledelsen, men samtidig er det ansatte som er bekymret for at arbeidsbelastningen på lederen blir stor. Bekymringen går på at lederen må ta mange saker fordi det er mangel på kapasitet i tjenesten. I tillegg skal lederen utvikle tjenesten og følge opp arbeidet i to kommuner. Dette krever mye møter og tilstedeværelse.

I det store og hele virker det som man etter hvert har fått en organisering som fungerer rimelig bra. Den største utfordringen synes å være mangel på tid og kapasitet. Det er ikke gjort vesentlige endringer i bemanningen som følge av sammenslåingen, men det stilles økte krav til tjenesten, og det innføres nye måter å jobbe på som innebærer økt reise- og møtevirksomhet, og mer tilstedeværelse på skoler og barnehager.

5.5 Bemanning, kompetanse og rekruttering

Etter etableringen av samarbeidet har man det samme antallet stillinger som tidligere, men fagmiljøet har samlet sett blitt større og sterkere som følge av sammenslåingen. De ansatte i tjenesten har høy kompetanse, og alle har utdanning på masternivå. Gjennom det interkommunale samarbeidet har det blitt flere å spille på og diskutere med, og det har blitt lettere å bygge og utvikle kompetanse i felleskap. Tjenesten er ikke lenger like sårbar dersom folk er syke. Man har fått økt fleksibilitet med tanke på å utnytte den samlede kompetansen som tjenesten har, til det beste for de to kommunene. Tilbakemeldingene gjennom intervjuene sier jevnt over at de kommunale tjenestene var for små og sårbare, og det er ingen som ønsker seg tilbake til gammel ordning.

Etter at man ble en større tjeneste, har det blitt lettere å delta på kurs- og utdanningstilbud. Her har flere slike tilbud blitt tilgjengelig over nett. Det har gjort at det har blitt lettere å delta fordi man slipper lange reiser og overnatting. Ved at man har blitt flere i tjenesten, har det også blitt lettere å spre, eller dele, kunnskap innad i tjenesten.

Siden ny leder kom på plass for litt over et år siden, har man jobbet med organisasjonsutvikling og fokusert på å skape en felles forståelse for hvordan man skal møte utfordringene som skoler og barnehager jobber med. Utfordringene og behovene i skolene og barnehagene blir sett som indikatorer på hva PP-tjenesten trenger å være gode på. Her jobbes det med systemrettet arbeid for å skape felles forståelse og felles rutiner for samarbeid mellom PPT, skoler og barnehager.

Selv om det interkommunale samarbeidet har bidratt til å styrke den faglige utviklingen, blir det fortsatt pekt på at det er muligheter for å styrke kompetansen. Økt fokus på tidlig innsats innebærer at PP-tjenesten skal være med og tilpasse opplæringen for å snu utviklingen i positiv retning. Endring av praksis krever tilgang på riktige verktøy og kompetanse, og innebærer arbeid med organisasjonsutvikling og kompetanseheving både i PPT, skoler og barnehager. Her har enkelte ansatte i PPT deltatt på kurs og sertifisering i metoder og tiltak rettet mot kommunikasjon, læringsmiljø og rolleforståelse. Ellers blir det nevnt at bedre kompetanse på traumer og psykisk helse innen PPT kunne vært ønskelig. Det dreier seg om hvordan man skal tilrettelegge lærings-situasjonen for elever som har opplevd traumer.

Etter at ny leder kom inn, er opplegget for personalmøtene endret. Man har nå korte statusmøter og bruker mer tid på faglig utvikling, går gjennom teori, tar opp utfordrende saker og prøver ut pedagogiske analyser. En del av dette foregår på Teams. En gang i måneden har man felles fagdag hvor alle møtes og jobber med utviklingsarbeid. Tilbakemeldingene er at man etter hvert har fått en tjeneste med felles faglig forståelse og lik praksis, selv om man har to lokasjoner.

Når det gjelder rekruttering, er det inntrykk av at dette har blitt noe lettere etter at tjenesten ble interkommunal, men at det fortsatt ikke er enkelt å rekruttere – «*det er ingen som står i kø for å jobbe i PP-tjenesten*», som en uttrykte det. Her blir det også vist til at fleksibilitet med tanke på kontorsted, kan gjøre at det er mer aktuelt for flere å søke. Flere av de ansatte som er intervjuet, og som har vært i tjenesten en stund, er glad for å slippe å pendle en time hver vei i det daglige. Pendlingsveien blir også omtalt som rasfarlig. Samtidig blir det pekt på at det kan være vanskelig å sikre at det er tilstrekkelig antall ansatte som har kontor i hver kommune, og det er ekstra lederutfordringer knyttet til en slik organisering.

Nåværende leder bor i Vindafjord og har således omtrent like langt å kjøre til Sauda som til Suldal. Pendlingsveien har dermed mindre betydning for hvilken kommune dagens leder reiser til. At leder er til stede i begge kommuner oppleves positivt blant de ansatte. Når lederen er med i saker og utredningsarbeid i begge kommuner, blir det lettere å fange opp forskjeller i rutiner og holdninger mellom de ansatte og samkjøre tjenesten.

5.6 Utvikling av tjenesten

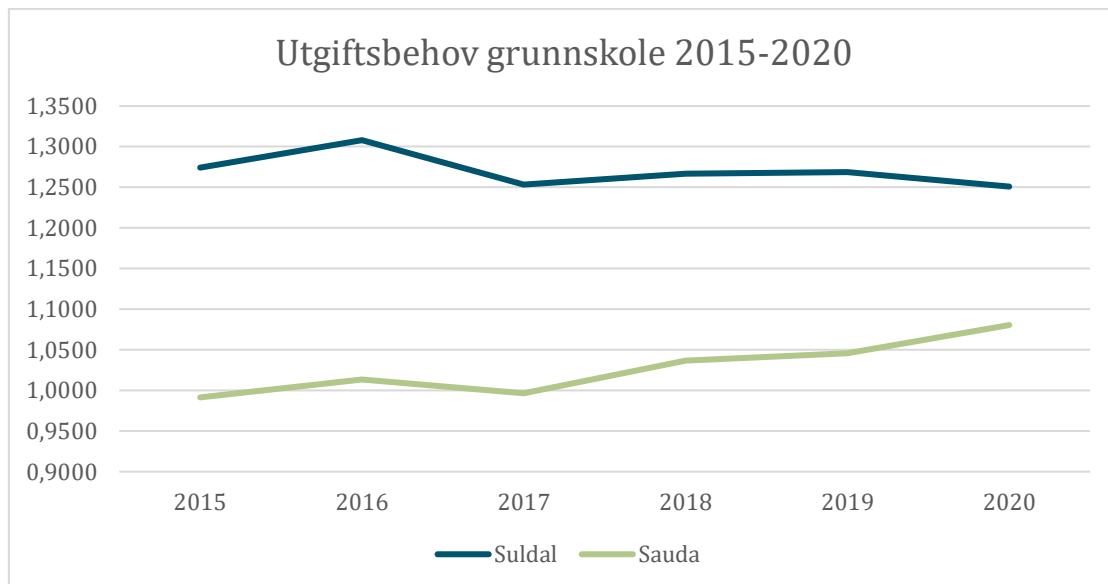
5.6.1 Økonomiske rammebetingelser og utgiftsbehov for PPT

Kommunene Sauda og Suldal kan defineres som høyinntektskommuner (jf. 4.6.1). Sauda og Suldal hadde et inntektsnivå i 2019 (målt som korrigerte frie inntekter) på hhv. 130 prosent og 163 prosent av landsgjennomsnittet. Samlet beregnet utgiftsbehov i inntektssystemet 2019 for Sauda og Suldal var hhv. 10 prosent og 18 prosent over landsgjennomsnittet. På grunnskole var

behovet definert å ligge 5 prosent over landsgjennomsnittet for Sauda og 27 prosent over landsgjennomsnittet for Suldal.

Utgifter til PPT inngår i kommunenes grunnskoleutgifter. Variasjoner i kommunenes grunnskoleutgifter kan hovedsakelig forklares av variasjoner i antall innbyggere i grunnskolealder (6–15 år), og dette kriteriet utgjør i underkant av 90 pst. av dagens delkostnadsnøkkel. I tillegg inngår kriterier som fanger opp variasjoner i enhetskostnader som følge av spredt bosettingsmønster (reiseavstand innen sone og reiseavstand til nabosone) og kommunestørrelse (basiskriteriet), og variasjoner i enhetskostnader som følge av at noen kommuner har høye utgifter til opplæring av minoritetsspråklige elever (innvandrerbarn 6–15 år og norskfødte barn 6–15 år med innvandrerforeldre).

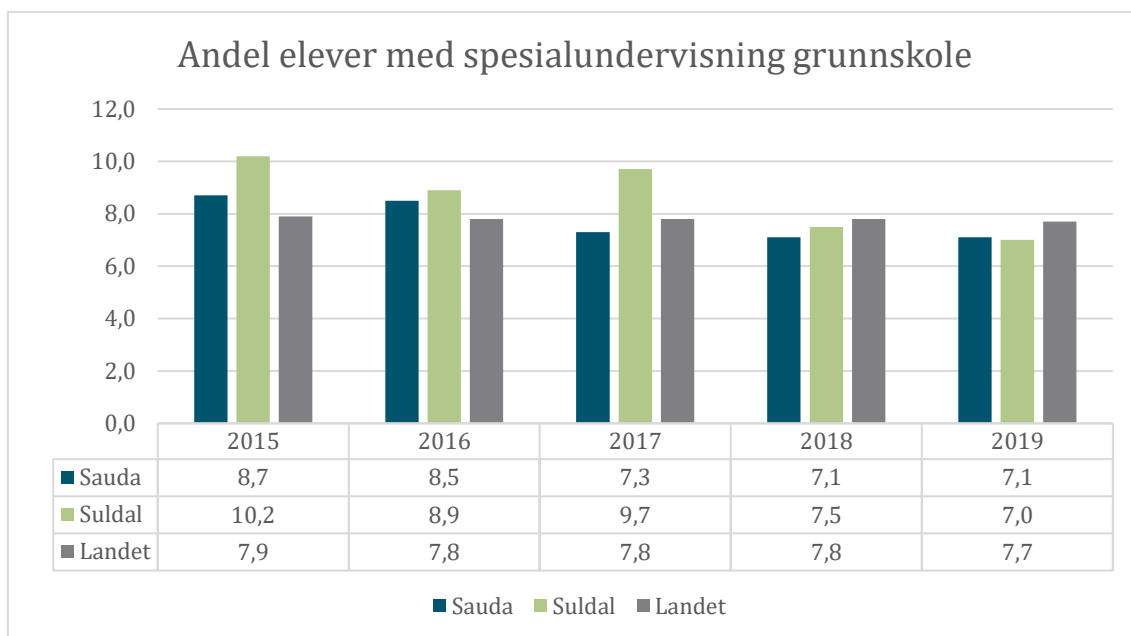
Vi ser at utgiftsbehovet for grunnskole er betydelig høyere i Suldal sammenlignet med i Sauda. Dette har sammenheng med at det er flere elever i grunnskolealder, og at kommunen har større geografisk utstrekning med store reiseavstander. Utgiftsbehovet i Suldal har vært relativt stabilt de siste årene, mens det har vært en økende trend i Sauda. Dette har trolig først og fremst sammenheng med endringer i innvandring og andel elever i skolepliktig alder.

Figur 22 Indeks for beregnet utgiftsbehov grunnskole 2015–2020. Sauda og Suldal kommuner. Kilde: KMD/beregninger ved TF.

5.6.2 Andel elever med spesialundervisning

I PP-tjenesten er utviklingen i andel elever med spesialundervisning i grunnskolen et sentralt mål. Figur 23 viser at andelen elever med spesialundervisning har gått ned de senere årene. Fra å ha en høyere andel spesialundervisning enn nivået på landsbasis, ser begge kommunene nå ut til å ha stabilisert seg under dette nivået. I skrivende stund er det ikke offentlige tall for 2020, men opplysninger fra PP-tjenesten tilsier at andelen har gått ytterligere ned i 2020. Etter det vi får oppgitt fra tjenesten, vil andelen med spesialundervisning i Sauda ligge på 5,06 og i Suldal på 5,96.

Figur 23 Andel elever med spesialundervisning. Kilde: SSB/beregninger ved TF.

Utviklingen i andel elever med spesialundervisning i grunnskolen synes å gjenspeile nye måter å jobbe på i PP-tjenesten. Nedgangen er et resultat av en bevisst satsing på tidlig forebyggende innsats hvor PPT er mer ut i skolene. Gjennom intervjuene blir det blant annet henvist til at endringene som er gjennomført i tjenestene har forankring i Nordahl-rapporten (Nordahl et al. 2018) og Meld. St. 6 (2019-2020), som vektlegger tidligere innsats. Nordahl-rapporten peker på at for mange barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging ikke får den hjelpen de trenger, og at de for ofte blir tatt ut av barnegruppen og klassefelleskapet for å få et eget tilbud. Videre blir det også understreket at barn og elever med vedtak om spesialpedagogiske tiltak for ofte opplever at de møter voksne uten relevant kompetanse. Rapporten er klar på at PP-tjenesten bruker for lite tid sammen med barna og elevene. I stortingsmeldingen blir det presisert at regjeringen vil styrke PP-tjenestens evne til å arbeide forebyggende og bidra til at barnehager og skoler følger opp barn og elever med behov for særskilt tilrettelegging på en god måte. Det skal satses på kompetanseutviklingstiltak i kommuner og fylkeskommuner, med særlig vekt på PP-tjenesten. Barnehager og skoler skal, i samarbeid med det lokale støttesystemet, være rustet til å møte mangfoldet blant barn og elever. Et lokalt støttesystem kan bestå av for eksempel pedagogisk-psykologisk tjeneste (PP-tjenesten) og helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Barnehage, skole og støttesystemet skal samarbeide om å yte tjenester til barn og unge med ulike behov. Et fellestrekk for de viktigste tiltakene i meldingen er å bringe kompetansen nærmere barna og elevene.

I den interkommunale PP-tjenesten har man lagt vekt på å være tettere på skoler og barnehager, og forsøkt å hjelpe skolene til å ivareta behov for tilpasset opplæring gjennom ordinær undervisning. Det er et mål å legge til rette for mindre spesialundervisning og mindre tid på sakkyndige vurderinger. Tiden prioriteres i større grad til samarbeid og veiledning ute i skoler og barnehager. I stedet for at elever tas ut til spesialundervisning, forsøker man å finne løsninger på tilpasset opplæring som håndteres i klassen.

Utviklingen når det gjelder omfanget av spesialundervisning, er dermed i tråd med nasjonal politikk og de endringer som gjennomføres i PP-tjenesten. Gjennom det interkommunale samarbeidet har man fått en sterkere tjeneste som har bedre forutsetninger for å håndtere nye krav til tjenesten og drive utviklingsarbeid.

5.7 Kostnadsfordeling

I henhold til samarbeidsavtalen skal utgiftene deles etter antall innbyggere i aldersgruppa 0–16 år, med unntak av utgifter som kan knyttes direkte til en kommune. Dette innebærer, slik vi oppfatter det, at utgifter til administrasjon og lønn til ansatte fordeles med utgangspunkt i denne fordelingsnøkkelen, mens utgifter til tiltak dekkes av den kommunen hvor barnet/familien er hjemmehørende.

Det er kvartalsvise rapporter fra PP-tjenesten til kommunene, og samarbeidskommunen får samme rapportering som vertskommunen. Det skal også være årsrapportering til kommunestyrene. Vi har ikke fått tilbakemeldinger om at det er utfordringer med utgiftsfordeling og rapportering.

5.8 Samarbeid med andre instanser

5.8.1 Synspunkter fra PP-tjenesten

Føringene om at PP-tjenesten skal være tettere på, og prioritere tidlig innsats, innebærer naturligvis tettere samarbeid med skoler, barnehager og andre hjelpeinstanser. For å lette samhandlingen mellom PPT og skole og barnehager, er det etablert et samhandlingshjul som beskriver aktiviteter og tiltak gjennom året som deltakerne har ansvar for, samt samhandlingsaktiviteter som går løpende gjennom hele året. Løpende aktiviteter gjennom året omfatter:

- Veiledning, oppfølging av saker, utredning og kartlegging
- Faste dager ute i skolene
- Veiledning knyttet til systemarbeid (f.eks. klasseleiing, atferd, miljø, mobbing)
- Kommunale, interkommunale, tverrfaglige og tverretatlige møter
- Oppvekstteam

Samhandlingshjulet innebærer også innarbeiding av nye rutiner i forbindelse med bekymringer, f.eks. om lærere er bekymret for læringsutbytte for elever. Tidligere var det litt uklare rutiner på henvisning til PPT. Det ble henvist til PPT uten at man hadde undersøkt og gått inn i saken på forhånd. Nå er det ikke lenger nødvendig med henvisning til PPT dersom man har en bekymring. PPT kan kobles inn i en tidlig fase for å delta i undersøkelser og prosesser sammen med skole og barnehage for å kartlegge problemene og iverksette tiltak. Gjennom disse prosessene kan man komme fram til løsninger som gjør at behovet for henvisninger og tyngre utredninger blir mindre, og PP-tjenesten kommer inn med tiltak på et tidligere tidspunkt.

Videre jobber begge kommunene med innføring av en BTI-modell. BTI er en samhandlingsmodell for tjenester som blant annet møter barn, unge og foreldre det er knyttet undring eller bekymring til. Hensikten med BTI-modellen er å kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats uten at det blir brudd i oppfølgingen. BTI skal sikre tidlig innsats, samordning og medvirkning. Modellen skal gi oversikt over handlingsforløp, og kan bidra til å rette opp svikt i samhandling mellom ulike tjenester (jf. kap. 4.8.1).

Samhandlingshjulet, som handler om samarbeidet mellom PPT, skole og barnehage, er knyttet opp mot BTI-modellen, dvs. at samhandlingshjulet er et verktøy på nivå 0 og 1 i henhold til BTI-modellen, der man går inn tidlig og jobber med kartlegging, pedagogiske analyser og veiledning før man eventuelt henviser eleven. Tilbakemeldingen er at man nå har begynt å få felles forståelse for nye samarbeidsmodeller i begge kommunene, og at nye rutiner og arbeidsformer har begynt å falle på plass.

Samlet sett virker det som man er på god vei med å vri innsatsen fra å jobbe med utredninger og tyngre saker til mer forebygging og tidlig innsats. Det har vært en utvikling hvor det kommer opp nye og mer komplekse utfordringer blant barn og unge, som det er viktig å ta tak i tidlig. Det blir f.eks. pekt på at det er økende utfordring med skolevegring, noe som kan ha sammensatte årsaker. Dersom man ikke kommer inn tidlig nok, kan det være vanskeligere å skape endring.

Satsingen på BTI har ført til bedre samarbeid med de andre hjelpetjenestene. Kommunene har hatt hver sin koordinator som har jobbet med innføring av BTI, og som har samarbeidet seg imellom. Kommunene har valgt litt ulike løsninger med tanke på organiseringen av arbeidet, noe PPT må forholde seg til. Fra PPT sin side blir det likevel sett som en fordel at kommunene har lik forståelse av hva BTI dreier seg om. PPT har vært involvert i planleggingen av BTI i begge kommunene.

I Suldal har man samlet helsesykepleiere og PPT sammen gjennom felles kurs og kompetanseopplæring, blant annet om trygghetssirkelen, eller Circle of Security (COS). Det er både et begrepsapparat, en tilnærming, en modell, en konkret behandlingsmetode og et foreldreveiledningsprogram. Dette bidrar til å gi et felles begrepsapparat og felles faglig fundament for tverrfaglige samarbeid om problemstillinger knyttet til barn og unge. Man ser at dette kan knytte tjenesten tettere sammen, og man ønsker også å jobbe med dette i Sauda.

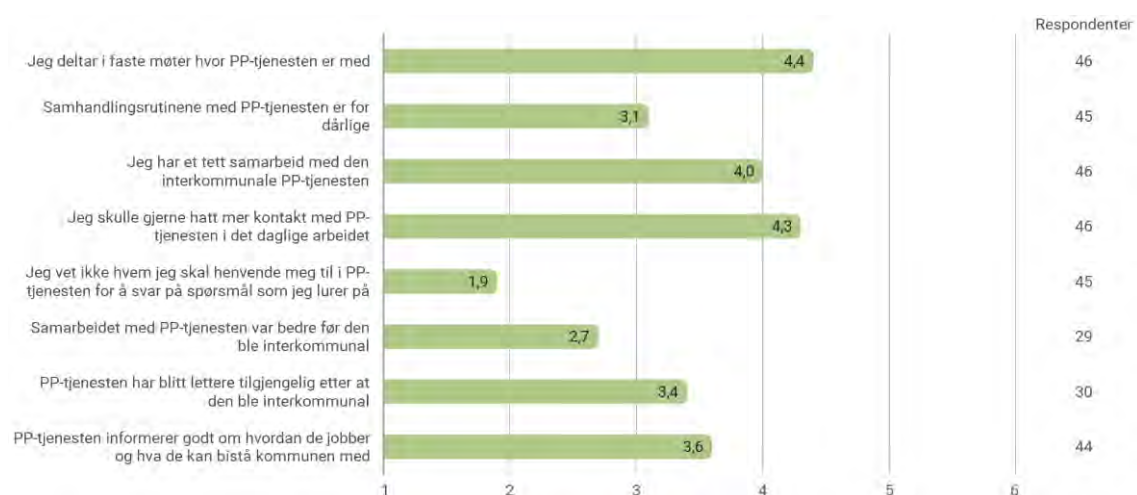
Samlet sett opplever PP-tjenesten at samarbeidet med aktuelle samarbeidspartnere fungerer bra, og PPT forsøker å være tilgjengelige. PP-tjenesten har fått tilbakemeldinger fra barnehagene om at de nå opplever at PPT er tettere på. Man går ut fra at de fleste skolene også opplever det, men tjenestene har hatt utfordringer med sykefravær, og det antas at det er enkelte skoler som har opplevd at de ikke har fått den hjelpen de har hatt behov for.

5.8.2 Synspunkter fra samarbeidspartnerne

For å kartlegge hvordan samarbeidspartnere opplever samarbeidet med PP-tjenestene, ble samarbeidspartnerne, på samme måte som for barnevernet, bedt om å ta stilling til en del påstander om samarbeidet (jf. Figur 24). Vi ser at det er et klart flertall av samarbeidspartnerne som deltar i faste møter hvor PP-tjenesten er med, og det er et mindretall som mener at samarbeidsrutinene

er for dårlige. Tilbakemeldingene tyder likevel på at det er noen som mener det er rom for forbedringer. Et flertall av respondentene uttrykker en viss grad av enighet i påstanden om at de har tett samarbeid med den interkommunale PP-tjenesten, men det er likevel en noe større andel som gjerne skulle hatt mer kontakt med PP-tjenesten i det daglige arbeidet.

De fleste gir klart uttrykk for at de vet hvem de skal henvende seg til i PP-tjenesten for å få svar på spørsmål som de lurer på, og det er også et klart flertall som mener at samarbeidet med PP-tjenesten ikke var bedre før den ble kommunal. Meningene er mer delte når det gjelder om PP-tjenesten har blitt lettere tilgjengelig etter at den ble interkommunal, og hvor godt PP-tjenesten informerer om hvordan de jobber, og hva de kan bistå kommunene med.

Figur 24 Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om ditt samarbeid med den interkommunale PP-tjenesten? Svar på en skala fra 1–6 der 1 er helt uenig og 6 er helt enig. Gjennomsnitt.

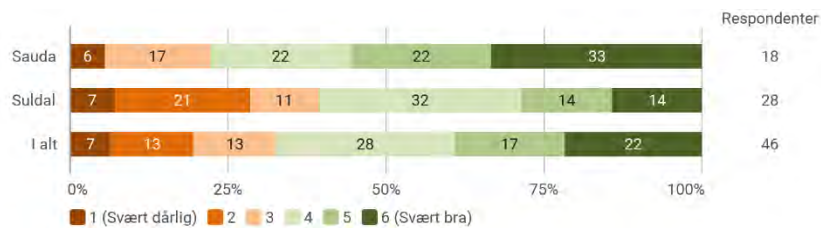
Vi har også sett om det er variasjoner i vurderingene mellom ulike typer av samarbeidspartnere. Blant de som har svart på undersøkelsen, er det samarbeidspartnere innen barnehagene som i størst grad gir uttrykk for at de deltar i faste møter hvor PP-tjenesten er med (5,5), og som sier de har tett samarbeid med PPT (5,3). Tilsvarende vurderinger for skole er henholdsvis 4,1 og 3,5. Disse forskjellene i vurderingene mellom skole og barnehage gjenspeiler seg også i at skole er mindre fornøyd med samarbeidsrutinene sammenlignet med barnehagene, og at skolen i større grad enn barnehagene føler at de gjerne skulle hatt mer kontakt med PP-tjenesten i det daglige arbeidet. Barnehagene mener dessuten at PP-tjenesten har blitt lettere tilgjengelig etter at den ble interkommunal, mens skolene er noe uenige (2,9). Barnehagene er også mer fornøyd med informasjonen (4,4) sammenlignet med skolene (3,0).

Sammenlignet med skole og barnehage er det få respondenter fra helse og andre tjenester, men det synes å være behov for tettere samarbeid og bedre samarbeidsrutiner med helse.

Ser vi på forskjeller mellom kommunene, er det i Sauda samarbeidspartnerne i størst grad deltar i faste møter hvor PP-tjenesten er med (5,1). I Suldal er det ikke alle som i like stor grad sier seg enig i at de deltar på slike møter (3,9). Sammenlignet med Sauda er det i Suldal en mindre andel som mener de har tett samarbeid med den interkommunale PP-tjenesten, og en større andel som gjerne skulle hatt mer kontakt med PP-tjenesten i det daglige arbeidet. I utgangspunktet kunne man tenke seg at situasjonen var motsatt, i og med at Suldal er vertskommune for PP-tjenesten.

En forklaring kan være at det er flere skoler og barnehager i Suldal, og lengre reiseavstander. Gjennom intervjuene har vi fått tilbakemeldinger om at PP-tjenesten har hatt kapasitetsproblemer, bl.a. som følge av sykemeldinger, og at det kan tenkes at noen av skolene ikke føler de har fått den hjelpen og oppfølgingen de har behov for. I Sauda er det færre skoler og barnehager, og det er små avstander mellom disse.

Samlet sett er det et klart flertall av samarbeidspartnerne som mener at samarbeidet med PP-tjenesten fungerer bra. Det er også samlet sett en betydelig andel som mener at samarbeidet fungerer svært bra (22 prosent). Denne andelen er hele 33 prosent i Sauda, men ligger noe lavere i Suldal (14 prosent). Det er et klart mindretall som har vurderinger på den negative siden av skalaen, og det er få som mener samarbeidet fungerer svært dårlig.

Figur 25 Hvordan vil du samlet sett si at samarbeidet med PP-tjenesten fungerer? Svar på en skala fra 1–6, der 1 er svært dårlig og 6 er svært bra.

Tiltak for å forbedre samarbeidet med PP-tjenesten

Samarbeidspartnerne fikk et åpent spørsmål om hva de ser som det viktigste tiltaket for eventuelt å forbedre samarbeidet med PP-tjenesten. Det var samlet sett 31 respondenter som svarte på dette spørsmålet. Blant momenter som nevnes fra barnehagenes side, er mer informasjon om hvordan samarbeidet skal foregå, og at PP-tjenesten har mer ressurser til å bistå med ute i felt, dele kunnskap og bistå i observasjon og veiledning. Mer jevnlig eller regelmessig kontakt blir etterlyst av enkelte.

Fra skolene er det enkelte som etterlyser mer stabilitet i tjenesten. Mye utskiftning av ansatte gjør at de av og til ikke vet hvem som følger opp de ulike elevene. Som for barnehagene er det også samarbeidspartnere i skolen som ønsker mer tilstedeværelse og mer konkret hjelp. Flere peker på at det er behov for at PP-tjenesten har mer tid til å være til stede, observere, teste og følge opp enkeltelever. Dette inkluderer veiledning til lærere og vurdering av tiltak for elever. Noen mener at enkelte elever burde hatt individuell oppfølgingsplan framfor mer «generelle» tiltak.

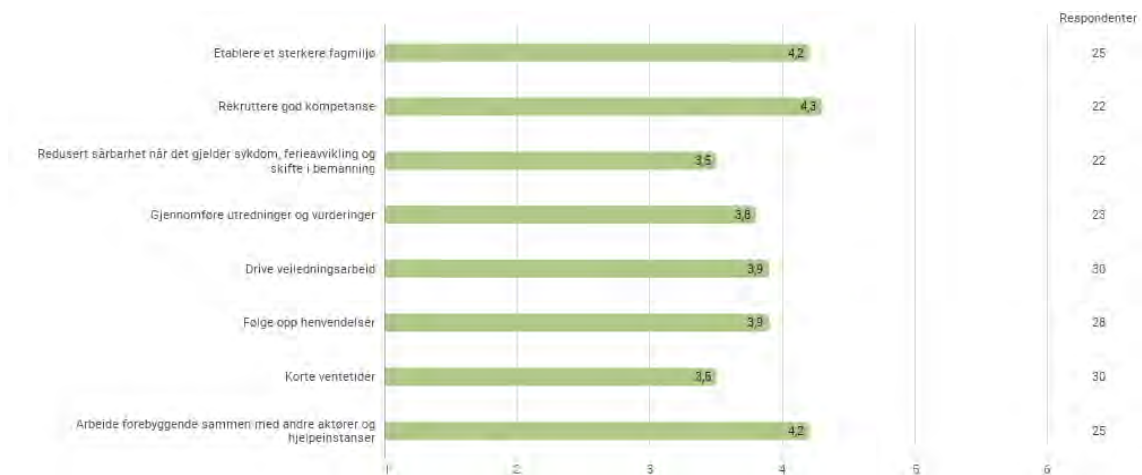
Det er også kommentarer som går på at PP-tjenesten må lytte mer til lærerne og ta deres bekymringer og kjennskap til elevene mer på alvor. Det etterlyses mer kompetanse i PPT på migrasjon og flerspråklig opplæring.

Fra helsetjenesten bli det pekt på behov for mer faste møter for å diskutere rutiner rundt henvisning i saker og for arbeid med faglig utvikling.

Effekter på ulike forhold knyttet til PP-tjenesten

Samarbeidspartnerne ble bedt om å vurdere ulike sider ved barneverntjenesten som interkommunalt samarbeid kan forventes å ha effekt på (jf. Figur 26). Det var mellom 30 og 50 prosent av samarbeidspartnerne som svarte «vet ikke» på dette spørsmålet, dvs. en mindre andel sammenlignet med barneverntjenesten. At det også her er en betydelig andel som har svart «vet ikke», har nok sammenheng med at det kreves relativt god kjennskap til PP-tjenesten, både før og etter at den ble interkommunal, for å kunne gi et kvalifisert svar.

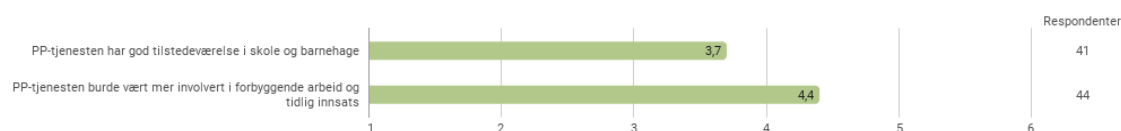
Blant de som har gitt en vurdering, ligger de gjennomsnittlige vurderingene stort sett på den positive siden av skalaen. Vurderingene av effektene må vurderes som svakt positive på de fleste områdene. Samarbeidspartnerne vurderer at etablering av det interkommunale samarbeidet har hatt størst effekt med tanke på å etablere et sterkere fagmiljø, rekruttere god kompetanse og kunne jobbe forebyggende sammen med andre aktører og hjelpetjenester.

Figur 26 Hvilke effekter har etableringen av den interkommunale PP-tjenesten hatt på følgende forhold? Svar på en skal fra 1–6 der 1 er svært negativ effekt og 6 er svært positiv effekt. Gjennomsnitt.

Effekten vurderes å være minst med tanke på å redusere sårbarhet når det gjelder sykdom, ferieavvikling, skifte i bemanning og ventetider. Dette trekkes også fram som en utfordring av PP-tjenesten. Tjenesten er fremdeles liten, og nye oppgaver og økte krav til mer arbeid ute i skoler og barnehager, samt økt fokus på samarbeid og tverrfaglig samhandling, gjør at tiden blir knapp. Tjenesten er fortsatt sårbar ved sykdom, og det er ikke enkelt å få tak i vikarer. Samarbeidspartnerne vurderer likevel effektene knyttet til samarbeid, samhandling og oppfølging som positive. Fra PP-tjenesten blir det pekt på at fokuset på økt tilstedeværelse og bedre tverrfaglig innsats har sammenheng med nasjonale føringer og ønske om å komme tidligere inn med forebyggende innsats. Dette er endringsbehov som er uavhengig av det interkommunale samarbeidet, men ved at man etablert ett interkommunalt samarbeid, har man fra PP-tjenesten sin side fått bedre forutsetninger for å følge opp og håndtere disse endringene. Likevel er tilbakemeldingene, både fra PP-tjenesten og samarbeidspartnerne, at PP-tjenesten har kapasitetsutfordringer.

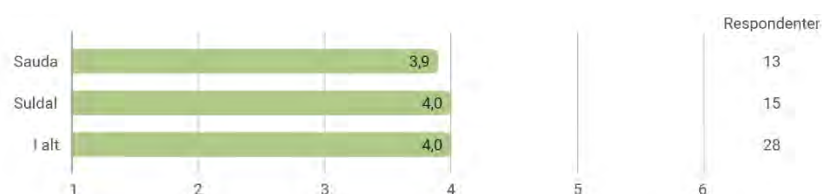
Når det gjelder vurderinger av det forebyggende arbeidet, er det samlet sett et lite flertall som uttrykker enighet i at PP-tjenesten har god tilstedeværelse i skole og barnehager. Svarene indikerer at det er en del å gå på. Det er også et klarere flertall som mener at PP-tjenesten burde vært mer involvert i forebyggende arbeid og tidlig innsats.

Figur 27 Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om det forebyggende arbeidet i din kommune? Svar på en skala fra 1–6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig. Gjennomsnitt.

Samlet vurdering

Avslutningsvis ble respondentene bedt om å vurdere hvilken effekt etableringen av den interkommunale PP-tjenesten samlet sett har hatt når det gjelder å sikre barn og unge den pedagogiske støtten og oppfølgingen de har behov for. Blant samarbeidspartnerne i begge kommunene ligger vurderingene her på positive siden av skalaen.

Figur 28 Samlet sett, hvilken effekt har etableringen av den interkommunale PP-tjenesten hatt når det gjelder å sikre barn og unge den pedagogiske støtte og oppfølgingen de har behov for? Svar på en skala fra 1–6, der 1=svært negative effekter og 6=svært positive effekter. Gjennomsnitt.

Samarbeidspartnerne fikk et åpent spørsmål om hva som er den største utfordringen PP-tjenesten står overfor i dag. De momentene som trekkes fram er knyttet til tilstedeværelse. Noen peker også at det er utfordringer med ustabil bemanning i enkelte av stillingene, noe som gjør det vanskelig med kontinuitet og stabil relasjonsbygging. I skolene blir også ressursmangel, ustabilitet i tjenesten, for lite tid til tilstedeværelse og oppfølging trukket fram som de største utfordringene. På spørsmål om det hva som er det viktigste forbedringspotensialet, er det naturlig nok mer tilstedeværelse i skoler og barnehager, og enda tettere oppfølging som går igjen. Det er enkelte følger dette opp med å gi uttrykk for at det er behov for mer ressurser/flere ansatte i PP-tjenesten.

Tilbakemeldingen fra PP-tjenesten er også at det lett kan oppstå kapasitetsproblemer dersom det er sykdom blant ansatte i tjenesten.

Enkelte benytter også anledningen i de åpne spørsmålene til å påpeke at ledelsen i PP-tjenesten er god, og at det er bra at lederen er nytenkende og proaktiv.

5.9 Oppsummerende vurdering

Før etableringen av den interkommunale PP-tjenesten hadde kommunene hatt betydelige utfordringer med små og sårbare tjenester. Behovet for samarbeid var derfor sterkere forankret i denne tjenesten sammenlignet med barneverntjenesten. De største gevinstene knyttet til etableringen av det interkommunale samarbeidet om PPT synes å være:

- Større og sterkere fagmiljø

- Bedre og mer stabile tjenester
- Mer attraktivt fagmiljø
- Lettere å delta på kurs og utdanningstilbud
- Lettere for ansatte å trekke veksler på hverandre kompetanse og utvikle kompetanse i felleskap
- Lettere å jobbe systematisk med faglig utvikling og organisasjonsutvikling i tjenesten, bl.a. satsing på forebygging og tidlig innsats

På samme måte som for barneverntjenesten, kunne den interkommunale PP-tjenesten vært planlagt og tilrettelagt bedre før oppstart. Arbeidet med å utforme en felles tjeneste ble derfor i stor grad gjort etter at samarbeidet ble etablert. De ansatte i PP-tjenesten er fordelt på to lokasjoner, og det tok lang tid å få på plass videokommunikasjon mellom disse, noe som er en forutsetning for effektiv samhandling. Oppstarten var derfor ekstra krevende fordi nødvendig infrastruktur ikke var på plass. Behovet for møter og prosesser for å samkjøre tjenesten var tidkrevende, noe som innbar lengre ventelister for saker som ble henvist til tjenesten.

Etter hvert virker det som om tjenesten har begynt å finne sin form, og at organiseringen fungerer bra. Per i dag har PP-tjenesten 7 årsverk. Leder har hovedbase i Suldal, som er vertskommune. I tillegg sitter tre ansatte i Sauda og tre i Suldal. Leder har også tilstedeværelse i Sauda en til to dager i uka, noen det uttrykkes tilfredshet med fra Sauda-kontoret.

Kravene til tjenesten har økt de siste årene, og det jobbes nå mer systematisk med faglig utvikling og organisasjonsutvikling i tjenesten. Et prioritert område, i tråd med nasjonale føringer, er mer tilstedeværelse og tidlig innsats i skoler og barnehager. Her har PP-tjenesten utviklet et samhandlingshjul for å lette samhandlingen mellom PPT, skoler og barnehager. Man har også koblet dette opp mot arbeidet med BTI, hvor PP-tjenesten har bidratt med innspill i utviklingsarbeidet. Opplevelsen fra PP-tjenesten er at man etter hvert har begynt å få felles forståelse i begge kommunene for hvordan man skal jobbe, og at nye rutiner og arbeidsformer har begynt å falle på plass. PP-tjenesten melder om at man er på god vei til å vri innsatsen fra å jobbe med utredninger og tyngre saker til mer forebygging og tidlig innsats. Dette gir seg også utslag på statistikken, som viser at andelen elever med spesialundervisning er synkende. PP-tjenesten forsøker å være tilgjengelig for samarbeidspartnerne, men kapasitetsutfordringer gjør at det er krevende å få tiden til å strekke til. I og med at man har en interkommunal tjeneste, kan tilgjengelig kapasitet brukes bedre og mer fleksibelt i dette arbeidet, men dette forutsetter at det settes av mer tid til samarbeid. Samtidig krever lange avstander at det går mer tid til reise. Tjenesten må fremdeles karakteriseres som liten, og den er fortsatt sårbar dersom noen blir syke eller er i permisjon. Det er heller ikke lett å få tak i vikarer. Den største utfordringen synes fortsatt å være kapasitetsutfordringer og sårbarhet ved sykdom, selv om man nå er mindre sårbar enn før samarbeidet ble etablert.

Samarbeidspartnerne synes å være ganske fornøyd med PP-tjenesten, og mener at det interkommunale samarbeidet har hatt positiv effekt på flere områder, bl.a. når det gjelder fagmiljø, kompetanse og deltakelse i forbyggende arbeid sammen med andre tjenester. Barnehagene er mer fornøyd enn skolene. Likevel trekkes det fram forslag for forbedring med tanke på enda tettere kontakt og samarbeid. Konkrete områder det pekes på, er mer informasjon om hvordan man skal samarbeide, tettere oppfølging og bistand med observasjon og veiledning. Her synes behovet å være større i Suldal enn i Sauda. Samarbeidspartnerne mener også at PP-tjenesten har mye å

gjøre, og at det er lite personalressurser å spille på. Enkelte skoler opplever det som uheldig med ustabilitet i tjenesten og skifte i bemanning.

Samlet sett er inntrykket at PP-tjenesten har en positiv utvikling etter at den ble interkommunal. Erfaringen med de kommunale tjenestene er at de var for små og sårbare, og det er ikke noe ønske fra de ansatte om å avslutte det interkommunale samarbeidet. Ved at man har blitt en større og sterkere tjeneste, har man fått bedre forutsetning for å håndtere nye krav til tjenesten, og man er godt i gang med å vri innsatsen over mot mer forebyggende arbeid og tidlig innsats. Den største utfordringen synes å være mangel på tid og kapasitet, og det er derfor være aktuelt å vurdere en styrking av bemanningen. Nye og økte krav til PP-tjenesten innebærer også mer behov for ressurser til oppfølging og tilstedeværelse i skoler og barnehager.

Referanser

- Andrews, T. M., Lødding, B., Fylling, I., & Hustad, B. C. (2018). Kompetanseutvikling i et mangfoldig landskap. Om virkninger av Strategi for etter- og videreutdanning i PP-tjenesten. Rapport. Nordlandsforskning.
- Barnevernpanelet 2011. *Barnevernpanelets rapport*. – Barnevernpanelet 2011 ble opprettet i desember 2010 av Barne-, likestillings og inkluderingsminister Audun Lysbakken. Avlevert rapport september 2011.
- Borge, L.-E., Brandtzæg, B.A., Flatval, V.S., Kråkenes, T., Rattsø, R., Røtnes, J., Sørensen, R.J. & Vinsand, G. (2017). *Nullpunktsmåling: Hovedrapport*. Senter for økonomisk forskning, NTNU.
- Brandtzæg, B.A. & Aastvedt, A. (2013). *Kommune- og forvaltningsgrenser. Utfordringer i by-områder. Gjennomgang av noen eksempler*. Telemarksforskning. Rapport nr. 312.
- Brandtzæg, B.A. & Sanda, K.G. (2003). *Vellykkede interkommunale tjenestesamarbeid. Resultater fra en kartlegging høsten 2002*. Telemarksforskning-Bø. Rapport nr. 204 2003.
- Brandtzæg, B.A. 2006a. *Evaluering av forsøk med interkommunale barnevern*. -Telemarksforskning-Bø. Rapport nr. 229 2006.
- Brandtzæg, B.A. (2006b). *Evaluering av forsøk med interkommunalt samarbeid om barnevern i Vest-Telemark*. Telemarksforskning-Bø. Arbeidsrapport nr. 29 2006.
- Brandtzæg, B.A. (2016). *Evaluering av interkommunale barneverntjenester i Sør-Trøndelag*. Telemarksforskning. Rapport 382.
- Brandtzæg, B.A. 2019. *Styringsutfordringer knyttet til interkommunale samarbeid. Vitenskapelig publisasjon*. -Tidsskriftet Norges Barnevern04/2019 (Volum 96).
- Brandtzæg, B.A., Håkonsen, L. & Lunder, T.E. 2010. *Kostnadsutviklingen i det kommunale barnevernet. Hva forklarer økende kostnader til barnevern i kommunene?* – Telemarksforskning. Rapport nr. 270.
- Brandtzæg, B.A., Kili, T. & Aastvedt, A. (2008). *Eierskap. Behov og muligheter for politisk styring av selskaper og samarbeid i kommunene*. Telemarksforskning-Bø. Arbeidsrapport nr. 7 2008.
- Deloitte 2012. *Barnevernet i små kommuner – status og utfordringer*. – Deloitte, Oslo.
- ECON (2006). *Interkommunalt samarbeid i Norge – omfang og politisk styring*. ECON-rapport 2006-057.
- Gjertsen, A. & Martinussen, K. (2006). *Styring og kontroll av kommunale selskaper og foretak*. Nordlandsforskning. NF-rapport nr. 18/2006.

- Jacobsen, D.I. (2014). *Interkommunalt samarbeid i Norge. Former, funksjoner og effekter*. Fagbokforlaget.
- Leknes, E., Gjertesen, A., Holmen, A.T.K, Aars, J., Sletnes, I. & Røiseland, A. (2013). *Interkommunalt samarbeid. Konsekvenser, muligheter og utfordringer*. IRIS. Rapport – 2013/008.
- Lie, K., Thorstensen, A. & Støren 2020. *Evaluering av Lister PPT*. Telemarksforskning TF-rapport nr. 555
- Nordal, T. mfl. 2018. *Inkluderende fellesskap for barn og unge. Ekspertgruppen for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging*. Fagbokforlaget.
- NOU 2009:22. *Det du gjør, gjør det helt. Bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge*. Norges offentlige utredninger.
- Vinsand, G. & Langset, M. 2017. *Status for interkommunalt samarbeid*. NIVI Rapport 2016:3.
- Weigård, J. (1991). *Interkommunalt samarbeid - et alternativ til kommunesammenslåing*. Norsk institutt for by- og regionforskning. NIBR-rapport 1991:22.

Forum for kontrollutvalg i Rogaland inviterer til konferanse

Konferanse for kontrollutvalgene

Quality Hotel Residence, Sandnes - 2 desember 2021

PROGRAM

09:00 – 10:00	Registrering og mingling
10:00	Velkommen
10:05 – 11.15	Koronapandemien Foredrag ved Geir Sverre Braut, seniorrådgiver, professor (HVL), SUS.
11:15	Pause – 15 minutter
11:30 – 12.15	Kommuneøkonomi Økonomidirektør Sandnes kommune Torunn S Nilsen
12:15 – 13.00	Lunsj
13.00 – 13.15	Kulturelt innslag ved Sandnes kulturskole
13:15 – 14.00	Skråblikk på erfaringer fra kontrollutvalgets arbeid Utvalgsledere bidrar med sine refleksjoner rundt kontrollutvalgslederrollen. Hva så de for seg når de tok på seg denne rollen og ble det som forventet?
14:00	Pause – 15 minutter
14:15 – 15.15	Konsekvensen av korona-pandemien for kommunene Rogaland revisjon IKS
15:15	Pause – 10 minutter
15:25	Årsmøte – Forum for kontrollutvalg i Rogaland

Pris kr 950,- pr deltaker

Påmelding til mette.jensen.moen@rogfk.no senest innen utgangen av mandag 15. November 2021. Påmelding må inneholde: navn, verv/funksjon, kommune/firma, mailadresse.

Kontrollutvalgsmedlemmer som oppgir mailadresse, vil få årsmøtesakene tilsendt via e-post før konferansen.

Medlemsinformasjon september 2021

Høsten er her enten vi liker det eller ikke. Det fine med høsten er at vi får mer innetid som kan brukes på litt faglig oppdatering:

Kurs og konferanser

[Kontrollutvalgslederskolen 2021, 18.-19. oktober](#) (fysisk og digital)

For å få gjennomført det faglige opplegget på en best mulig pedagogisk måte, har vi satt et tak på antall deltakere på ca. 50 personer for det fysiske arrangementet.

Kontrollutvalgsmedlemmer kan melde seg på, men lederne vil bli prioritert. Vi holder av noen plasser til sekretariat. Det er ennå noen plasser igjen. Ta en titt på programmet. Her er det mye bra. Fristen for påmelding til fysisk samling er 24. september. Fristen for påmelding digitalt er 17. oktober.

Vi er i gang med å planlegge kurs om hvordan kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning kan gjøres mer informativ og spennende. Det blir et digitalt arrangement på Teams, ca. midten av januar. Det kommer mer informasjon om i løpet av høsten.

For de av dere som er tidlig ute med å legge møteplaner, kan det være verdt å merke seg datoen for konferansene våren 2022: Sekretariatskonferansen 2022, Scandic Lillestrøm, 16.-17. mars og Fagkonferanse og årsmøte 2022, Lily Contry Club 8.-9. juni 2022

Veileder for sekretariatets håndtering av personopplysninger

Sekretariatene har visse plikter etter personvernregelverket når personopplysninger samles inn og brukes. FKT har derfor utarbeidet en mal som kan være til hjelp slik at sekretariatene kan få bedre oversikt over behandling av personopplysninger. Formålet er å sikre at personopplysninger behandles på en forsvarlig måte. Vi hadde digitalt høringsmøte 13. september. Det var bra oppslutning. Frist for å sende skriftlig høringsvar er 1. oktober.

Kontrollutvalgsboken

Mange av dere har spurt om når departementet vil komme med en ny utgave av Kontrollutvalgsboken. Da er det hyggelig å kunne melde at nå er arbeidet endelig i gang.

Departementet legger ikke opp til en stor revisjon. Boken vil stort sett bli seende ut som 2015-utgaven. FKT er invitert til å komme med innspill til endringer og evt. nye tema som bør være med. I den sammenhengen har vi utfordret sekretariatene til å sende inn forslag (frist 6. oktober). Departementet håper å bli ferdig med arbeidet rundt årsskiftet, men tar forbehold om at det kan skje uforutsette endringer i planene i forbindelse med regjeringsskiftet.

Sekretariat:

FKT
Postboks 41 Sentrum
0101 Oslo
fkt@fkt.no

Telefon
414 71 166

www.fkt.no
Twitter: [@FKT_no](https://twitter.com/FKT_no)
Bank: 0539 43 90447
Org. nr. 989 545 159

Annet faglig påfyll

[«Høy tillit til institusjonene og best i klassen, men ikke fri for korrupsjon»](#)

Ny korrupsjonsrapport fra TI-Norge: Det er grunn til å være på vakt når nesten halvparten av de spurte i Norge frykter gjengjeldelser ved å rapportere om tilfeller av korrupsjon.

Da er det betimelig å spørre: [Er det trygt å varsle til kontrollutvalget?](#)

Varsler har et tydeligere vern når det varsles eksternt. Er det ekstern varsling når en kommuneansatt varsler til kontrollutvalget? spør generalsekretæren i et debattinnlegg i Kommunal Rapport.

[Handlingsrom og bredere virkemiddelbruk viktig for nyttige tilsyn](#)

På oppdrag fra KS har Deloitte gjennomført en undersøkelse om statsforvalternes tilsyn med kommunene. Undersøkelsen viser at det er relativt store forskjeller både mellom sektorer og mellom embeter når det gjelder erfaring fra konkret samordning med forvaltningsrevisjoner. Framover bør det arbeides enda mer med erfaringsdeling både ved bruk av nasjonal tilsynskalender og hvordan tilsyn og forvaltningsrevisjoner på en god måte kan ses i sammenheng.

På oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet utarbeidet FKT i 2019 et utkast til en veileder for samordning mellom statlig tilsyn og kommunal egenkontroll. På grunn av pandemien er ferdigstillingen av prosjektet utsatt. Rapporten fra KS tyder på at det fortsatt er behov for veiledning på hvordan man kan få til god samordning.

Styret

Styret hadde møte 16. august i Grimstad i forbindelse med Arendalsuka. Du finner protokollen på [medlemssiden](#) (krever pålogging). Styret har sitt neste styremøte 18. oktober i forbindelse med Kontrollutvalgslederskolen.

Nye medlemmer

Vi ønsker kontrollutvalgene i Rennebu og Ørland kommuner velkommen som nye medlemmer i FKT. Nå har vi 207 medlemmer (186 kontrollutvalg og 21 sekretariat). Tre andre kommuner i Trøndelag har meldt om at de ønsker å bli medlem fra 2022.

De av dere som ønsker tilgang til medlemssidene kan sende en e-post til fkt@fkt.no for å få tildelt passord. Dette gjelder alle utvalgsmedlemmer.

FKT ønsker dere fine høstdager!

Vennlig hilsen

Anne-Karin Femanger Pettersen,
Generalsekretær